

PLA+ FORM

İZMİR
KÜLTÜR
PLA+FORMU
GİRİŞİMİ
SÜRELİ
YAYINI

12

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
M. Tunç SOYER

SORUMLU MÜDÜR
Ayşegül SABUKTAY

YAYIN KOORDİNATÖRÜ
Servan ALPŞEN

YAYINA HAZIRLAYAN
Sarp KESKİNER

İÇERİK EDITÖRLERİ
Onur KOCAER
Ali Kemal ERTEM
Ezgi Ceren KAYIRICI
Hale ERYILMAZ
Ebru ATİLLA
Özgür DEMİRCİ
Nursaç SARGON
İbrahim Metin BALTACI
İlkin KARATAY
Can İNCEKARA
Hande ZERKİN
Sarp KESKİNER

İÇERİK ASİSTANI
Melis MARANGOZ

REDAKTÖR
Hale ERYILMAZ

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
Emre DUYGU

KAPAK-İÇ KAPAK FOTOĞRAFLARI
Umut ALTINTAŞ©

KATKIDA BULUNANLAR
Gizem AKKOYUNOĞLU, Helin KAT, İKPG bileşenleri.

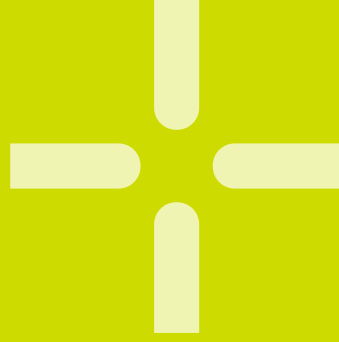
YÖNETİM YERİ
İZMİR AKDENİZ AKADEMİSİ
Mehmet Ali Akman Mah. Mithatpaşa Cad. No: 1087 Pk: 35290, Göztepe, Konak, İZMİR
Tel: +90 (232) 293 46 12 Faks: +90 (232) 293 46 10
kultursanat@izmeda.org www.izmeda.org
Sertifika No: 44775

BASIM YERİ
DİNÇ OFSET Yenişehir Mahallesi, 1145/4 Sokak 11/C, Konak 35170 İzmir
Sertifika No: 45147

SAYI 12 . BİRİNCİ BASKI . ARALIK 2019 . BASKI ADEDİ: 3000 ISSN 2536-4855

ÜCRETSİZ DAĞITILAN PLA+FORM DERGİSİ, BİR İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İZMİR AKDENİZ AKADEMİSİ YAYINIDIR.
HER HAKKI SAKLIDIR. YAZI, FOTOĞRAF, ÇİZİM VE HARİTALAR; YAZILI İZİN ALINMADAN KULLANILAMAZ. SATILAMAZ.

© İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

ikpgplatform

issuu.com/izmirkulturplatformugirisimi7

İÇİNDEKİLER12

BAŞLARKEN	03
FİHRİST	
AGORA DERNEĞİ - CAHİDE SARI	04
BEGÜM İNTEPELER İŞTEN	04
AYŞEGÜL DOĞAN	05
ATÖLYE DENEME SANAT VE EKOLOJİK ÇALIŞMALAR DERNEĞİ - ORHAN SALİH ÇUBUKÇU	05
BERNA DOLMACI	06
CALL ME YESTERDAY - MERT DELİKTAŞLIDAN	06
CANER ÇOBAN	07
BURAK TAŞDEMİR	07
DENİZ CAN ATAL	08
DERYA NÜKET ÖZER	08
DİLARA ÖZÜÇELİK	09
DİDEM ERİŞKİN	09
DUYGU SÜZEN	10
GİZEM GÜLER	10
GÖKHAN MURA	11
GÜLEN EREN	11
LEYLA GÜNAYDIN	12
MEHMET KAHYAĞÖLU	12
MURAT TAŞDEMİR	13
NESLİHAN YALMAN	13
NİHAN KARAHAN	14
PITCH BLACK PROCESS - EMRAH DEMİREL / KEREM İNCİ	14
NURAN TOSUN	15
SERHAN ÇİNER	15
SERKAN ÇELİKER	16
UMUT TOROS	16
TUNCAY BEŞPARMAK	17
SERKAN MERCAN	17
YEKATERYNA GRYGORENKO	18
PORTFOLYO: NEJAT SATI	19
BİSİKLETLİ YAŞAM	
BİSUDER	25
PERFORMANS	
SÜRDÜRÜLEBİLİR ETKİNLİK TASARIMINA İYİ ÖRNEK: ALTERNATİF KISA	28
BAMBAŞKA	31
ELEKTRONİK MÜZİK DOSYASI 2	33
İZMİR'DEN	
ALSANCAK GECELERİ VOL. 4	42
"NE ARIYORUZ BİZ?"	51
BALCONNECTION	54
FİLİZ CERİTOĞLU ŞENGEL: "BU KENTE DUYDUĞUM AŞK VE BAĞLILIK HiÇ EKSİLMİYOR"	56
TASARIM	
İYİ TASARIM İZMİR 4	59
BELLEK	
KÜLTÜRPARK'IN BELLEĞİNİ KAZMAK: FUAR MATBAASI	62
KIYI	
NEBİOĞLU TATİL KÖYÜ	65
AKDENİZ'DEN	
STATE OF CONCEPT	67
CITTADELLARTE - UNIDEE	69

Kuşbakışı Bostanları-1957

BAŞLARKEN...

On ikinci sayısına varmışken Pla+form, kentin kültür sanat potansiyeline görünürlük kazandırmaya yönelik çabalara destek veren, iyi örnekleri sergileyen, araştırmacı dergicilik anlayışıyla referans verilen bir yayına dönüştü. Ürettiğimiz yayın, İzmir Kültür Pla+formu Girişimi'nin bugüne dek örgütlediği üç yüzü aşkın bileşenin kolektif ürünü olması hasebiyle, benzerlerinden ayrı bir yerde konumlanıyor.

Bu sayımızın merkezine “Performans” bölümünü koyduk. Benimsedikleri yenilikçi yaklaşımlarla kentin eğlence kültürünü, işletmecilik anlayışını, elektronik müziğini, kısa film camiasını ileriye taşımaya gayret eden aktörlerle yaptığımız mülakatlar, İzmir'in önde gelen eğlence merkezlerinden birine dönüşme ihtimâline işaret ederken, kısa film izleyicisini geliştirmek adına sarf edilen eforu ortaya koyuyor. “Kıyı” bölümünde, 1969 – 2000 döneminde devrimci mimarisi ve yenilikçi hizmet yaklaşımıyla ülkenin tatil anlayışında çığır açmış Nebioğlu Tatil Köyü'ne bakıyoruz. “Bellek” ve “Tasarım” bölümlerinde merceğimizi, İyi Tasarım İzmir'in dördüncü etkinliğine odaklıyoruz. “İzmir'den” bölümü, seçildiği andan itibaren Selçuk'un kültür hayatını kalkındırmaya yönelik hamlelere imza atan belediye başkanı Filiz Ceritoğlu Şengel ile yaptığımız söyleşinin yanı sıra ilçeden filizlenip dünyaya açılmayı hedefleyen Balconnection hareketini konu ediyor. Geçen sayımızda başlattığımız “Bisikletli Yaşam” bölümü için BİSUDER ile söyleştik. “Akdeniz'den” bölümünde, Biella'dan Cittadellarte - Fondazione Pistoletto ve Atina'dan State of Concept isimli yapılara değindik.

Keyifli okumalar dileriz.

AGORA DERNEĞİ

Cahide Sarı

agoradernegi.org

“...Hak temelli bir derneğiz, 2017 yılında kurulduk. İlk iki yılımızda ağ kurma çalışmalarına odaklandık; mülteci hakları alanında çalışan platform ve örgütlerle yan yana gelmeye çalıştık. Genel anlamda, tüm dezavantajlı gruplar için savunuculuk yapıyor olsak da şimdiye dek mülteci haklarına yönelik çalışmalar yürütmek durumunda kaldık...”

“...Pratiklerimizi hayata geçirirken kültür sanat alanıyla sıkça bağ kuruyoruz. Faaliyetlerini derneğimizin çatısı altında yürüten Haymatlos Müzik Kolektifi, kayıt stüdyosunu, yaşadığı şehirde üretme ve izleyiciyle buluşma imkânı bulamayan sığınmacı müzisyenlere açıyor. Bünyemizde kurulan Yeryüzü Şarkıları korosu, çok dilli repertuvarıyla komşu coğrafyalar arasında kültürel etkileşimi artırmaya çalışıyor. Şimdilik müzik alanında yoğunlaşan çalışma alanlarımızı çeşitlendirmenin yollarını arıyoruz...”

Begüm İntepeler İşten

abkare.com

pigenclickdernegi.org

“...İzmir Ekonomi Üniversitesi Halkla İlişkiler Reklamcılık Bölümü mezunuyum; iletişim danışmanıyım. Öğrencilik dönemimde, üniversitenin Halkla İlişkiler Kulübü'nün kurucu başkanlığını yaptım; bahar şenliklerinin öğrenciler tarafından yürütümüne öncülük ettim. Haziran 2013'te mezun olduktan sonra bir yerel yöneticinin adaylık sürecini yürüten ekibe basın danışmanı - halkla ilişkiler uzmanı olarak katkı sundum. Üniversite yıllarından bu yana İzmir Gençlik Meclisi ve Toplum Gönüllüleri Vakfı'na gönüllü olarak destek veriyordum. 2014 yılında İzmir'e döndükten sonra, gençlik hakları ve sorunları üzerine çalışmaya karar veren Pi Gençlik Derneği'nde kurucu üye olarak görev yapmaya başladım. Halen, bu derneğin başkanlığını sürdürüyorum...”

“...2014'te, bir grup arkadaşım ile Abkare Danışmanlık şirketini kurduk. Etkinlik tasarımı, sosyal medya yönetimi, kurumsal kimlik tasarımı ve iletişimi üzerine çalışan ajansımız, İzmir Ekonomi Üniversitesi, Narlıdere ve Konak Belediyesi gibi kamu kurumlarının dışında, özel şirketlere hizmet veriyor...”

Ayşegül Doğan

daragac.com

“...2009’da Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi’ne girdim. İlk büyük boy tuvalim ‘Oto-portre’, 2012’de 35. DYO Resim Yarışmasında pentür dalında başarı ödülü aldı. 2013’te başka bir alanın arayışına girerek, Güneş Topalöz ile birlikte Darağaç’ta tuttuğum atölyeye taşındım. Yerleşiklik, yakın ilişkide olduğum sanatçıları alana çekmeye başlayınca, 2016’da ilk karma sergimizi yaptık. 2017’de tamamladığım oto-portremlerle O’art Sanat yarışmasında pentür dalında ödül aldım...”

“...Son dönemlerde mekânın belleğini ve kamusal alanı odağına alan kolektif üretimlere yoğunlaştım. Yanı sıra, Darağaç kolektifinden Tuğçe Akay ile birlikte kurduğumuz, Kalender Meşrep adını verdiğimiz ikiliyle birtakım işler üretiyoruz. Geçen yıl ilk defa deneyimlediğim misafir sanatçı programını belirli bir plan ve program dâhilinde geleceğe taşımayı planlıyorum...”

ATÖLYE DENEME SANAT VE EKOLOJİK ÇALIŞMALAR DERNEĞİ

Orhan Salih Çubukçu

**ATÖLYE
DENEME**
SANAT + EKOLOJİ

www.atolyedeneme.org

atolyedenemesanat@gmail.com

“...Derneğimizi 2010 yılında, ‘deneme atölyesi’ formatında kurduk. Ekolojiyi, 2014’te çalışma alanımıza dâhil ettik. Bugün itibarıyla ekolojik bilinci ve duyarlılığı artırmayı amaçlayan, yerel kültür ve üretim değerlerini destekleyen, sosyal - sanatsal çalışmalar yürüten bir sivil toplum kurumuyuz. Merkezimiz İzmir’de; Fethiye, Yakaköy’de bir şubemiz, Seferihisar’ın Gödençe köyünde bir atölyemiz var...”

“...Bugüne kadar, birçok ulusal ve uluslararası projede ortaklık, yürütücülük yaptık. Yanı sıra, Avrupa Gönüllü Hizmeti programının ev sahibiydik. 2014’ten bu yana, Sürdürülebilir Yaşam Film Festivali’nin İzmir ayağını organize ediyoruz. 2017 yılında dâhil olduğumuz Avrupa Birliği Gençlik Hareketliliği kapsamında, dört ülkenin ortaklığında ‘Learn2Learn’ adlı projeyi hayata geçirdik. 2019’da İzmir Büyükşehir Belediyesi ile yaptığımız işbirliği kapsamında Kültürpark Sanat ve Ekoloji Buluşmaları’nı düzenledik. Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği’nin Zehirsiz Sofralar projesinde, farklı şehirlerde faaliyet gösteren sivil toplum örgütlerinin yer aldığı ağa dâhil olduk. Greenpeace Akdeniz ile birlikte organize ettiğimiz buluşmada, İzmir bölgesinde çevre ve ekoloji alanında çalışan on dokuz STK ile yirmi dokuz inisiyatif temsilcisini bir araya getirdik. Ayrıca, Küresel Çevre Derneği tarafından koordine edilen, Avrupa Birliği Sivil Düşün programı tarafından desteklenen Ulusal Çevre Hakkı Savunuculuğu Ağı’nın parçası haline geldik...”

Berna Dolmacı

bernadolmaci.com

“...2018 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Resim Bölümü’nden mezun olduktan sonra, aynı bölümde yüksek lisansa başladım. Okula girmeden önce, iki yıl boyunca Esra Okyay ile çalıştığım dönemde eskiz defteri tutmayı alışkanlık haline getirmiştım. Bu defterler zamanla görsel günlüklere dönüşmeye başladı. Böylece, yazıyla uğraşmayı bırakıp kolaja yöneldim. Bu süreç, 2016 yılı itibariyle yüz altmış beş işten oluşan ‘Ötede’ serisini ortaya çıkardı...”

“...2017 yılında giriştiğim ‘Kayran’ serisi, atık kağıtlardan oluşturduğum geniş yüzeylerin üzerine kolaj tekniğini kullanarak yaptığım peyzajlardan oluşuyordu. ‘Otonom’ adını verdiğim çalışmada, tek odasını işgal ettiğim eski bir yapının içinde doğa simülasyonu yarattım. Darağaç III sergisi için ürettiğim ‘Sığınak’ adlı işimde, atıl bir binanın iç yüzeyini kâğıtla kapladım. 2019 yılında, Nilüfer Belediyesi’nin düzenlediği 3. Sanat Çalıştay’ına davet edildim. Ağırlıklı kâğıt üzerine çalışan sanatçıların çalıştay süresince ürettiği işleri, ‘Kâğıt Oyunu’ adlı sergide bir araya getirdik...”

CALL ME YESTERDAY Mert Deliktaşlıdan

Instagram / Facebook callmeyerday

“...2018’de kurulduk. Enerjik, sert gitar tonlarına dayalı, İngilizce müzik yapıyoruz. Rock ve punk’ın farklı janrlarıyla ilgileniyor olmamızdan dolayı, ‘garage rock’ ve ‘stoner’ tarzlarına yakın duruyoruz.

Şarkılarımızda genellikle duygusal devinimlerimizden bahsediyor, kurgusal karakterlere yer veriyoruz. Beste üreten grupların İzmir’de kendini duyurması zor; tek amacımız, yeraltının samimiyetini ve ruhunu kaybetmeden, farklı kesimlere hitap etmek. Ekim 2019’da Asfalya Records etiketiyle yayınladığımız kısaçalara Spotify, Bandcamp, Youtube gibi mecralardan ulaşabilirsiniz...”

“...Bugüne kadar kendi yağımızda kavrulurken, sesimizi daha geniş kitlelere duyurmak adına kolektif bir çabanın içerisine girdik. Klorak Kolektif, bağımsız müzisyenlere Asfalya Records üzerinden prodüksiyon ve iletişim desteği sağlarken, düzenleyeceği etkinlikler vasıtasıyla kendi şarkılarını üreten gruplara sahne yaratmayı amaçlıyor...”

Caner Çoban

duuygu_aksoy@hotmail.com

“...Dokuz Eylül Üniversitesi Heykel Bölümü’ndeki lisans eğitimim sırasında, metal atıklardan geometrik formlar kurmaya yoğunlaştım. Bu uğraş sayesinde, organik ve inorganik malzemeleri kullanarak birçok deneme yaptım; çevremdeki nesneleri nasıl adlandırdığımı, kodladığımı ortaya koymak istedim. El aletlerine odaklandığım ‘Nesne İzleri’ adlı seride, kâğıt üzerine konumlandığı objelerin spreylen boyayla formunu çıkardım. ‘Sesli Rölyef’ isimli çalışmamdaysa hurda metaller üzerinden malzemenin sunduğu soğuk ve sert hissiyatı ortaya koymayı istedim. Amacım, malzemenin kendiliğinden hissettirdiği klasik anlatım biçimini nasıl aşabileceğime bakmaktı...”

“...Farklı koşullar ve ortamlar söz konusu olduğunda, nesnelerin de canlı varlıklara benzer şekilde türlü durumlara büründüğünü fark ettim. Hissiyat anlamında paralellikler kurmanın peşine düşmüşken, flanörlük yapmanın, anlık karşılaşmalara fırsat yaratmanın ne kadar işlevsel olduğuna ayarak karşına çıkan sahipsiz nesneleri toplamaya koyuldum. Ardından, bu nesnelerle çeşitli kompozisyonlar yapmaya giriştim. Örneğin, ‘Anılar Yığını’ adlı çalışmamda, bir yıl boyunca İzmir’in sokaklarından topladığım çekmeceleri kullandım. Çalışmalarına bu minvalde devam ediyorum...”

Burak Taşdemir

“...2015 yılında, Dokuz Eylül Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü’nden mezun oldum. Öğrencilik dönemim boyunca sürekli olarak portre çalıştım. Benlik kavramıyla yakından ilgiliydim; toplumda yalnızlaşan bireyi ve çeşitli ortamlarda bireyin ifadesinde oluşan biçimleri ele alıyordum. Ardından, mikroskopla çekilmiş görüntülerin üzerinde yaptığım oynamalar ve düzenlemelerden elde ettiğim formları resmetmeye başladım. Bundan sonraki dönemdeyse defter üzerine serbest çalışmalar yapmaya yöneldim...”

“...Boş zamanlarımda, ‘Çatı Katı’ adını verdiğim markam için defter üretiyorum. Tasarımını ve yapımını bizzat üstlendiğim defterler, Türkiye’nin birçok şehrinde dolaşıyor. Defterlerin üzerine çalışan sanatçıların Instagram üzerinden yaptığı paylaşımlar, atölyeleri de içerecek bir sergi fikrine öncülük ediyor. Yakın zamanda bu sergiyi hayata geçirmek istiyorum...”

Deniz Can Atal

behance.net/denizatal

“...İzmir Ekonomi Üniversitesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü’nden 2019 yılında mezun oldum. El çizimi animasyonlarla ilgileniyorum. Bilgisayarın yarattığı dijital dominasyondan uzaklaşmak adına, işin zanaat kısmında kalmayı tercih ediyorum. Bununla beraber, gerçekçi vektörel çizimler, afişler tasarlamayı seviyorum...”

“...On saniyelik kömür animasyonlar üzerinde çalışıyorum. Son olarak, Nâzım Hikmet’in ‘Memleketimden İnsan Manzaraları’ adlı kitabında yer alan, ‘Galip Usta’ adlı şiire animasyon ürettim. Bu çalışmayı başarmak içimde ukdeydi ve nihayet, işçi sınıfının perspektifinden bakan bir iş çıkartmış oldum. Ayrıca, Konak Halk Sineması’nın etkinlikleri için gönüllü olarak afiş üretiyorum...”

Derya Nüket Özer

ozmen_ilgin@gmail.com

“...Sanat tarihçisiyim. Halen, Yaşar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü’nde yarı zamanlı olarak Sanat Tarihi üzerine ders veriyorum. Ayrıca, Europa Nostra (Bizim Avrupa Türkiye) Derneği’nin kurucu üyesiyim. Asıl ilgi alanlarımı mimarlık tarihi, kültür mirası yönetimi, kent ve kültür, esasen kültür politikaları olarak tanımlayabilirim. Sosyalist hareketin içinde aktif rol üstlenmişken, 12 Eylül’de tutuklandım. Buca Cezaevi’nde toplumun çok farklı kesimlerinden gelen insanlarla, bir anlamda gerçek hayatla tanıştım. Dolayısıyla Marksist öğretide edindiğim analitik becerilerle Buca Cezaevi’nde karşılaştığım gerçeklerin hayatımda belirleyici rol oynadığını söyleyebilirim...”

“...On dört yıl boyunca YAPI Mimarlık Tasarım Kültür Sanat Dergisi’nde yazarlık ve editörlük yaptım. 2003 yılında, yine Yapı - Endüstri Merkezi bünyesinde, Türkiye’de kurulması amaçlanan müze için zemin teşkil edecek Sanal Mimarlık Müzesi’ni hayata geçirdim. 2007’de Yeditepe Üniversitesi Sanat Yönetimi Bölümü’nde estetik, sanat felsefesi ve kültür yönetimi üzerine ders vermeye başladım. Aynı yıl, çeşitli kesimlerden, disiplinlerden gelen bireyler olarak örgütlenmeye karar verip Sulukule Platformu’nu kurduk. Çeşitli sivil toplum kuruluşlarına destek vermeye devam ediyorum...”

Dilara Özüçelik

dilaraozucelik@gmail.com

“...Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü’nden bu yıl mezun oldum. Aynı üniversitede, sanat ve tasarım alanında yüksek lisans yapıyorum. Son dönemde, var olmayan mekânlar üzerine çalışıyorum ve bu mekânları yaşamsal deneyimlerimden, gündelik hayatımdan yola çıkarak yaratıyorum. Bir nevi, tespit ettiğim, sorun haline getirdiğim durumları kâğıt üzerinde tartışmaya açıyorum; düş gücümün ürettiği zihinsel görüntüleri resimsel önerilere dönüştürüyorum...”

“...Bugüne dek yer aldığım projeler, yarışmalar ve sergiler şöyle: ‘Trumbauer Aile Koleksiyonu’ - 2017 - İstanbul; ‘Siyah Görünümler’ - Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi / Özgün Baskı Resim Sergisi - 2018 - İzmir; ‘Ekotopya’ adlı belgesel filmi için jenerik çalışması - 2018 - İzmir; Bazaart Resim Yarışması - 2018 - İstanbul; İstanbul Rotary Sanat Yarışması - 2019 - İstanbul; Akbank 37. Günümüz Sanatçıları Yarışması - 2019 - İstanbul; Darağaç ‘Tabela Atölyesi’ - 2019 - İzmir; Base - 2019 - İstanbul...”

Didem Erişkin

🐦 / 📷 didemeriskin

“...Yaşar Üniversitesi Grafik Tasarımı Bölümü’nde araştırma görevlisiyim. Lisansımı, Yaşar Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Grafik Tasarımı bölümünde tamamladım. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Sanat ve Tasarım Bölümü’nde yüksek lisansa devam ediyorum...”

“...Kültürel alanla, ilkin lisans eğitimimin son yıllarında temas ettim. 2015 yılında, İçerik dergi ekibinin Avrupa Caz Günleri kapsamında ürettiği Jazzine adlı fanzine katkıda bulundum. 2016 yılında Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi’nin düzenlediği 20. İstanbul Grafik Tasarım Günleri’nde Vahit Tuna ile çalıştım. Aynı yıl, 3. İstanbul Tasarım Bienali’nin akademik programında yer alan sergimiz için ‘Tasarım Eylemsizliği’ temalı afişler hazırladım. 2017 yılından itibaren, sergi afişi üretmeye ağırlık verdim. Önümüzdeki dönemde, grafik tasarım pratiklerimi farklı disiplinlerle buluşturmak istiyorum...”

Duygu Süzen

duygusuzen.blogspot.com

“...Dokuz Eylül Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü’nden 2005 yılında mezun oldum. 2010 yılında, yüksek lisansımı tamamladıktan sonra, Kardıcalı Hanı’nda bir atölye tuttum. Çalışmalarına, sanatçı adaylarıyla beraber, bu atölyede devam ediyorum. 2006 - 2010 yılları arasında, yaklaşık iki yüz parçayı içeren, imge üretimine yönelik bir seri çalıştım. Küçük ebatlı kâğıtlarla sürdürdüğüm bu macerayı takiben, 2008 civarında mürekkebe yöneldim. İnternette elde ettiğim buluntuların yanı sıra değiştirip dönüştürdüğüm görselleri kullanıyordum. Bu döneme ait bazı üretimlerimle Ahmet Adnan Saygun Kültür Merkezi Sergi Salonu’nda açılan, küratörlüğünü bölüm başkanımız Mümtaz Sağlam’ın üstlendiği ‘Bakış, İz, Bellek’ sergisine katıldım...”

“...2010 yılında, Levent Çalikoğlu aracılığıyla Galeri Merkür ile çalışmaya başladım. Çocukluğumun geçtiği yerlerde, estetik açıdan bana hoş gelen kareler çektiğim, işin içine küçücük figürleri soktuğum bir süreç geçtim. Son bir buçuk senedir, yeni bir şey üretmek yerine, biriktirdiğim işlere dönmüş durumdayım...”

Gizem Güler

engramarchive.com/2019/08/06/gizem-guler/

“...Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü’nden bu yıl mezun oldum. Çalışmalarına İzmir’de devam ediyorum. Doğa ve figür, çalışmalarında başrolü oynuyor. Resimlerimde modern bireyin, kentin ve dünyanın büründüğü hallerden uzaklaşma isteğini konu ediniyorum. Doğaya sığındığımda eskiz yapıyorum, fotoğraf çekiyorum. Bazı fotoğraflarda modellik yapıyorum ki o fotoğrafları resim üretmek için araç olarak kullanıyorum...”

“...2018’de Kendine Ait Bir Oda’nın düzenlediği ‘Buluşma’ sergisine katıldım. Takiben, fakülteden arkadaşlarımla beraber K2 Güncel Sanat Merkezi’nin düzenlediği ‘Kısa Seyir’ isimli sergide yer aldım. Atıklardan kâğıt üretmeyi kalıcı bir uğraş haline getirdim. Oluşan doğal doku, doğadan resmettiğim detayların ve figürlerin arasından kendini gösteriyor. 2018’de başladığım bu seriye ait kimi örnekleri 2019’da ‘Mixer Sessions IV’ kapsamında gösterdim...”

Gökhan Mura

people.ieu.edu.tr > gokhanmura

“...ODTÜ’de endüstri ürünleri tasarımı üzerine eğitim aldıktan sonra İstanbul’a taşındım; görsel iletişim tasarımı alanında yüksek lisansa başladım. Bu süreçte, giyilebilir teknolojilere meylettim. Tezimde, matbaadan giyilebilir teknolojilere uzanan tarihsel çerçevede, modanın görsel iletişim teknolojileri sayesinde yaşadığı dönüşümü işledim. Doktoraya devam ederken, Malmö Üniversitesi’nde etkileşim üzerine çalıştım. İngiltere’ye yerleştikten sonra, tasarımıyla duygulanım arasındaki ilişkiyi konu alan bir Avrupa Birliği projesinde araştırmacı olarak görev yaptım. Ülkeye dönünce, İstanbul, Ankara ve İzmir’de görsel iletişim tasarımı, endüstri ürünleri tasarımı ve etkileşim tasarımı üzerine dersler verdim. Halen, İzmir Ekonomi Üniversitesi Görsel İletişim Tasarımı Bölümü’nde öğretim üyesi olarak görev yapıyorum...”

“...2016’dan bu yana, Avrupa’da yaşayan Türkiyeli göçmenlerin ülkeye gelirken yanında getirdiği hediyelere çalışıyorum. Bi-Bak inisiyatifinin düzenlediği ‘Sıla Yolu’ sergisinin kitabına ‘Göçün Getirdikleri: Göçmen Hediyeleri’ başlıklı yazımla katkıda bulundum. Halen süregiden ‘Trans-making’ adlı Avrupa Birliği projesinde araştırmacı olarak yer alıyorum. Paris ve Santiago’da yaşayan Türkiyeli göçmenlerin nesnelerle ve kamusal alanla kurduğu ilişkiye inceliyorum. Son olarak, İyi Tasarım İzmir kapsamında ‘Nesnenin Beş Hali’ isimli yeni işimi sergiledim...”

Gülen Eren

guleneren.wixsite.com

“...İstanbul’dan İzmir’e yeni taşındım; heykel mezunuyum. Sanatsal üretime devam etmekle birlikte, Mimar Sinan Üniversitesi’nde doktora yapıyorum. Tezimde, sanatta özgün ikonografinin nasıl oluşturulduğunu işliyorum. Yüksek lisans tezimdeyse, insanın doğayla ilişkisinde kadın imgelerinin oluşumunun ve kadının kültür içinde konumlandırılışının sanatla bağını incelemiştim...”

“...Çocuklara yönelik düzenlediği sergi turlarında ve sanat atölyelerinde Sabancı Müzesi ile çalışıyorum. Atölye kültüründen gelen biri olarak, kolektif üretimin özgürleştirici olduğuna inanıyorum. Erken çocukluk döneminde verilen eğitimin kuralcı ve ayrıştırıcı olmaktan çok, farklılıkları benimseyen, hayalleri gözetken bir yapıda süregitmesini savunuyorum. Çocukların, yetişkinlere birçok açıdan örnek olabileceğine inanmakla beraber, eğitimin karşılıklı kurulan ilişkiler üzerinden yürümesini tercih ediyorum. Çocuktan aldığı eğitimde doğaya ve diğer canlıların yaşam hakkına saygı göstermeyi öğrenmiş bireyler, geleceğe dair sağlıklı hayaller kurabiliyor...”

Leyla Günaydın

“...Dokuz Eylül Üniversitesi Resim Bölümü’nden mezunum; aynı bölümde yüksek lisans yapıyorum. Kapalı hacimlerle, bireyin deneyimlediği alanlara duyduğu aidiyet biçimleriyle ilgileniyorum. 2017 yılında başladığım ve ‘Melankoli’ adını verdiğim izlek kapsamında, ‘Şeylerin Diyaloğu’ isimli serim için resimler, heykeller, fotoğraflar, assemblajlar üretiyorum. ‘Oda’ ismini verdiğim serinin üretim sürecindeyse karton, ahşap, kâğıt, bez, elyaf ve diğer türden buluntu nesnelerle kurguladığım üç boyutlu mekânların nasıl sahneye dönüşebileceğine çalışıyorum...”

“...Çalışmalarımda ağır basan mahremiyet hissiyatını tenhalık, gizlilik, parçalanmışlık üzerinden vermeyi yeğliyorum. Mekânsal dönüşümü esas alan çalışmalarımın ortaya koyduğu sonuçları genellikle çektiğim fotoğraflar ve yaptığım resimlerle belgeliyorum. Özel alanların yeniden inşasında gündelik pratiklerin oynadığı rolden, eşyaların bireyin bulunduğu yerle ilişkisini öznelştirmesinden yola çıktığımda, mekânı bireyi betimlemeye yarayan bir unsur olarak niteliyorum...”

Mehmet Kahyaoğlu

yasar.academia.edu/MehmetKahyaoğlu

“...Sanat tarihçisiyim; 2010 yılından beri Yaşar Üniversitesi’nde görev yapıyorum. Ağırlıklı olarak batı sanatı, ikonografi ve Anadolu ile ilişkili Orta Çağ ticareti üzerine çalışıyorum. 1997’den bu yana, kültür sanatı konu alan Avrupa Birliği destekli projelerde görev alıyorum. Yanı sıra, 2005 yılından bu yana gastronomi ve sanat ilişkisini konu eden içerikler üretiyorum...”

“...Eğitim alanı dışında, İzmir Büyükşehir Belediyesi’ne bağlı çeşitli birimlerde ve kurumlarda yöneticilik, danışmanlık yaptım. 2000 - 2002 yılları arasında İzmir Sanat’ı yönettim; 2008 - 2010 yılları arasında, Ahmet Adnan Saygun Sanat Merkezi’nin danışmanıydım. 2019’da 150. Yıl Sergisi’nin ‘Kuruluş ve Başkanlar’ kısmının küratörlüğünü üstlendim. 2018’den bu yana, Akdeniz Akademisi tarafından düzenlenen İyi Tasarım etkinliğinde mezun öğrencilerin çalışmalarını içeren ‘üTAS’ sergilerinden sorumluyum. Sanat üretmekten çok, kentte sanat yapanlara alan açmaya çalışıyorum...”

Murat Taşdemir

Instagram: murattasdemir

“...Endüstri meslek lisesinden mezunum. Felsefe ve yazınla ilgileniyorum. Halen üçüncü üniversiteme devam ediyorum; önceki ikisini yarım bıraktığım gibi bunu da tamamlamayı düşünmüyorum. Eğitimime devam ederken görsel işlerle uğraşmaya başladım. 2017 yılında ‘Karga ve Turunçgil’ adlı ilk kitabımı yayımladım. Alt metninde metafiziksel çekimi işlediğim kitap, aslında hayata dair kişisel sorgularıma ışık tutuyordu...”

“...Sorumlu yazı işleri müdürlüğünü üstlendiğim Kıyı'da Dergi, bir yılını doldurmuşken Kafa, Bavul, Tuhaf başta olmak üzere, aynı kulvarda ilerleyen pek çok yayından tebrik mesajları alıyor. Dünyayı hegemonik düzenden biraz olsun kurtarabilmek için bu işlerin içerisindeyim. Kavramsal zeminlere dair eksikliği giderecek bir okul kurmayı hayal ediyorum. Bir düzine aileyle üç beş şirketin ülkeleri yönettiği, büyük devletlerin küçük devletlere hükmettiği bir sistemde bunu nasıl başarabileceğimi bilmiyorum ama en azından deneyeceğim...”

Neslihan Yalman

Twitter: aciksiir

mertkamiller.com/badpoetry/

aksisanat.com/2019/09/19/sairlerden-acik-siir-manifestosu/

“...Sanatçı ve eğitimcim. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dramatik Yazarlık Bölümü'nden 2006 yılında birincilikle mezun oldum. Ardından, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halk Bilimi bölümünde yüksek lisans yaptım. Çeşitli projelerde editör, metin yazarı ve redaktör olarak çalıştım; birçok sanat platformuna katkı sundum. Yaklaşık beş yıldır, Alsancak'ta faaliyet gösteren Art Academy İzmir'de eğitimlik yapıyorum...”

“...‘İncinme Halleri’, ‘Am'a'erkil’, ‘Tunç Gammaz’, ‘Anglosakso’ isimli dört şiir kitabım, ‘Türkiye: Ne Yaşanabilir Ne Terk Edilebilir’ adını verdiğim bir deneme kitabım var. Kadın diyalojileri, dil beden ilişkisi, dünya tiyatro tarihi, karşılaştırmalı edebiyat ve sanat üzerine bağımsız çalışmalar yapıyorum. Film ve metin analizi konulu atölyeler düzenliyorum ve yazarlık üzerine birebir dersler veriyorum...”

Nihan Karahan

📷 nihankarahan

“...İstanbuluyum; on bir yıllık Paris maceramı tamamlayıp İzmir’e yerleştim. Lisans eğitimimi Rene Descartes Üniversitesi ve Paris-Sorbonne Üniversitesi’nde psikoloji üzerine yaptım. Yüksek lisansımda, Nanterre Üniversitesi’nde sanat tarihi üzerine çalıştım. 2017’den bu yana, Psychologies Türkiye, Art Unlimited ve Psikeart gibi yayınlara sanatla psikolojinin kesiştiği alanları konu alan yazılar yazıyorum. Yanı sıra, Psychologies Türkiye dergisinin aylık dosyasından sorumluyum...”

“...Mayıs 2019’dan bu yana, Pi Artworks adlı galerinin iletişiminden sorumluyum. Sanat alanında yazarken, bir eleştirmenin ‘sanat yazarının neyi yazdığı kadar neyi yazmadığı önemlidir’ sözüne bağlı kalmaya bakıyorum çünkü her sanat yazarının, sanat tarihinin oluşmasına dolaylı yoldan katkıda bulunduğu ve bu ilkenin, yazma eylemini üstlenen tarafından içselleştirilmesi gerektiğine inanıyorum. Bunlar dışında, ‘tebdil-i mekânda ferahlık vardır’ diyerek, hem tecrübe edinmek hem keyif almak için sıkça seyahat ediyorum...”

PITCH BLACK PROCESS

Emrah Demirel - Kerem İnci

Pitch Black Process

📷 pitchblackprocess

“...2019’da 20. kuruluş yıl dönümümüzü kutladık. 2000’lerin ortasından bu yana, İsveç’in heavy metal camiasının önde gelen isimleriyle pek çok kayıt ve video ürettik. Daniel Larsson, Niclas Engelin,

Daniel Bergstrand gibi isimlerle birlikte çalışma şansına eriştik. Sayısız Avrupa turnesine çıktık, pek çok uluslararası festivalde Türkiye’yi temsil ettik...”

“...Son ürünümüz ‘Sır’, dört şarkıdan oluşan bir kısaçalar. Bu toprakların müzikal birikimini kendi tarzımızla harmanlamaya devam ediyoruz. Amacımız, birbirinden keskin çizgilerle ayrılmış kesimleri buluşturmak. Müziğimizi merak edenler ve bizi yakından tanımak isteyenler, detaylı biyografimize sayfalarımızdan ulaşabilir...”

Nuran Tosun

“...Erzurum Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Heykel Bölümü’nden 2017 yılında mezun oldum. Halen, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Heykel Ana Sanat Dalı’nda yüksek lisans yapıyorum...”

“...Lisans eğitimimi tamamlayana dek figür üzerine çalıştım. Bu süreci takiben, figüre duyduğum ilgiyi kaybettim. Suriye ve Irak’ta halkların maruz bırakıldığı göç, taciz, tecavüz, işkence ve benzeri yıkımların karşısında duyduğum acıyla çaresizlik, bir çıkış yolu bulmama vesile oldu. Yaşadığım yakıcı duyguları en iyi ifade eden rengin kırmızı olduğunu, beynimin, içinde bulunduğum duygu durumunu bu renkle kodladığını fark ettim. İş üretirken kırmızıyı kullanmak, zamanla vuku bulan olaylara karşı takındığım tavrın simgesi haline geldi. Son zamanlarda, metroda seyahat edenlerin bakışlarıyla ötekileştirdiği kişilerin portrelerini içeren bir seri üzerine çalışıyorum...”

Serhan Çiner

www.asfalya.net

“...Kendimi kısaca hikâye anlatıcısı olarak tanımlıyorum. Lise dönemimde, sanatla ilgilenmenin yaşam enerjimi arttırdığını fark ettim. Henüz mezun değilken müzik stüdyosu açtım, müzik yapmaya çalıştım. Müzik, dans, resim gibi alanlarda kendimi geliştirmeye çalıştıkça, insanın doğasından ve kültürel önyargılardan kaynaklanan bir sürü engelle karşılaştım. Yaşadığım tecrübelerin ışığında, kendimi en iyi ifade edebileceğim alanın sinema olduğuna kanaat getirdim...”

“...İstanbul’a yerleştikten sonra reklâm ajanslarında yönetmenlik yaptım; filmlerde ve dizilerde çalıştım. Bağımsız tiyatro toplulukları içerisinde yer aldım ve topluma hizmet etmek temennisiyle sanatla ilgilenen sivil toplum kuruluşlarına destek oldum. Bu zaman diliminde dört kısa film ürettim. İzmir’e döndükten sonra, bir reklâm ajansının alt markası olarak kimliklendirdiğim Asfalya’yı dijital ajans hizmeti veren bir markaya dönüştürdüm...”

Serkan Çeliker

“...Çocukluğumdan bu yana hayâlim, 112’de çalışmak ve heykeltıraş olmaktı. Hayat, bana her iki hayâlimi gerçekleştirme şansını tanıdı. Dokuz Eylül Üniversitesi Paramedik Bölümü’nden mezun olduktan sonra İzmir Büyükşehir Belediyesi AKS 110 ambulanslarında paramedik olarak çalışmaya başladım. 2004 yılında aynı üniversitenin heykel bölümüne kaydoldum...”

“...Çalışma saatlerimin yoğunluğu öğrenciliğimi olumsuz etkilediği için, nispeten daha esnek çalışma saatlerine sahip İzmir 112’ye atandım. Kurumdaki görevimle yurt dışında katıldığım 112 yarışmaları bana daha çok heyecan vermeye başlayınca, okulu bıraktım. Vitrin tasarımı yapan bir arkadaşımın 2010 yılında yaptığı teklif, mesleğe dönmemi sağladı. İstanbul Fashion Week organizasyonunda, Deniz Kaprol’un talebi üzerine organ biçimli takılar ürettim ve elde ettiğim başarıdan cesaretlenerek okula dönme, bu alana yoğunlaşma kararı aldım...”

Umut Toros

mixerarts.com/umut-toros-2

“...Dokuz Eylül Üniversitesi Resim Bölümü’nden 2017 yılında mezun oldum. Daha çok soyut işler üretiyorum; amorf formlar kullanarak, bellek ve iz kavramlarını ele alıyorum. Üretim sırasında birden çok teknik denemenin beni geliştirdiğine inanıyorum. En çok sulu boya ve tuzla çalışıyorum. Halen, Mixer galeriyle çalışmaya devam ediyorum...”

“...Tez dönemime denk gelen Base’in ilk sergisine deniz suyunun boyayla etkileşimini denediğim, altı parçadan oluşan, ‘Denizden Gelen’ adını verdiğim seriyle başvurdum. Bu işlerden üçü kabul gördü. Mart 2019’da, Mixer Galerisi’nin çağrısı üzerine, beş sanatçı bir araya gelerek yürüme edimi üzerine eser ürettik. Bu kapsamda hazırladığım ‘Fermata’ adlı işim, adını müzikte duraksamayı işaret eden terimden, aynı zamanda çalışmalarını yakından takip ettiğim gitarist Cenk Erdoğan’ın albümünden alıyordu. Karşılaşmalar ve gündelik yolculuklar üzerinden hikâyeler kurmaya devam ediyorum...”

Tuncay Beşparmak

“...Eğitimime, Dokuz Eylül Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü’nde devam ediyorum. Lisans öncesinde ERÜ Paramedik Programı’nı tamamladım. İki alanda eş zamanlı ilerliyorum. 2017 yılında başladığım kent ve mekân temalı çalışmalarımın odağına, yaşam alanlarımızda yarattığımız konforsuz ve stresli ortamları koyuyorum. Resme, fotoğrafa ve kolaja dayandırdığım çalışmalarım, kentsel bozulmaya vurgu yapmaya çalışıyorum...”

“...Pop - sürreal ve Dada’ya duyduğum ilgi, beni rüyalarımın yola çıkarak oluşturduğum bir üçleme üretmeye götürdü. 2018 yılında başladığım bu üçlemede, bilinçaltımın itkisiyle ortaya çıkan, sık sık rüyalarımın konu olan metamorfoz halini resmediyorum. Zihnimde canlananları en az kayıpla resme aktarabilmek için eskize veya yazıya başvuruyorum. Ardından, bu eskizleri kolaj, akrilik veya yağlı boya tekniğiyle tuvale geçiriyorum...”

Serkan Mercan

mercansrkn / monograf

“...Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Reklamcılık Bölümü’nden mezun oldum; Dokuz Eylül Üniversitesi Fotoğraf Ana Sanat Dalı’nda yüksek lisans yapıyorum. Bitirme tezimde, Viktor Shklovsky’nin ‘Ostranenie’ olgusu üzerine çalışıyorum. Fotoğraf çekmeye lise yıllarımda babamın hediye ettiği analog makineyle başladım. Erasmus değişim programıyla gittiğim Hollanda’da kaldığım altı ay boyunca çektiğim panoramik fotoğraflardan hareketle, karanlık odada deneysel işlerle uğraşmaya başladığım yüksek lisans döneminde, kendimi analog makinenin ve malzemenin barındırdığı potansiyeli keşfetmeye adanmışım. Fotoğraf kâğıtlarına uygulanan fotogram tekniğine ilgim böylece filizlendi...”

“...Müdahale malzemesi olarak, deneyimlerime yakın bulduğum çamuru seçtim. Analog makinelerin taşıdığı potansiyeli araştırırken başka yöntemler de denedim. Örneğin, Polaroid makinelerle çalışmaya başladığımda, film yerine karanlık odada fotoğraf basmak için kullandığımız kâğıtları uyarlamak için Seyhan Sayar ile bir mekanizma geliştirdik. Polaroid makineleri, bu mekanizma aracılığıyla filme gerek kalmadan görüntü üretebilir hale getirdik ki elde ettiğimiz görüntüler, filme nazaran daha deneysel sonuçlar üretti. Karanlık odada deney yapmaya devam ediyorum; ayrıca, üyesi olduğum Birikim Atölyesi’nin ürettiği projelere katkı sunuyorum...”

Yekateryna Grygorenko

behance.net/katya_1995fc3e

 [yekateryna.grygorenko](https://www.instagram.com/yekateryna.grygorenko)

“...Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü’nden bu yıl mezun oldum. Halen, aynı bölümde yüksek lisans yapıyorum. Ukraynalıyım fakat Mersin doğumluyum. Yaşamaya ve üretmeye İzmir’de devam ediyorum. Kimlik konusuna çocukluğumdan bu yana kafa yoruyorum çünkü birbirinden oldukça farklı iki kültürün içinde büyüdüm. Kendimi her iki kültüre de ait hissetmiyorum. Bedene duyduğum ilgi çocukluğuma dayanıyor. Bu yüzden, resimlerimde bedenimi, başka bedenleri ve kimliksizliği işlemeyi tercih ediyorum...”

“...Beden üzerine çalışmaya küçük bebekler üreterek başladım. İşlerimi üretirken, genellikle kumaş, iğne, elyaf ve iplik kullanıyorum. Bedenlerle yaptığım tekinsiz kompozisyonlar, düşle gerçek arasında gidip geliyor. Ali Kanal’ın çağrısı üzerine, 4. Darağaç sergisinde hayata geçirdiğim, ‘Rahim’ adlı enstalasyon, izleyicinin içeri girmesine olanak tanıyordu. Sonraki çalışmalarında, insan bedeniyle hayvan bedeni arasında git gel yapacak, hayvansal içgüdüyü vurgulayacak bir yaklaşım inşa etmeyi planlıyorum...”

PORTFOLYO: NEJAT SATI

1982 yılında İzmir’de doğan, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü’nden mezun olduktan sonra genç kuşak sanatçılar arasında tuval resmini farklılaştırmaya yönelik deneyleriyle dikkat çeken Satı, soyut, figüratif ya da yarı figüratif gibi ayrımların dışında kalarak şekillendirdiği çalışmalarında mekân olgusunu devreye sokarak izleyiciyi kurgu alanına bakmaya yönlendiriyor.

"En Az 3", Yeni Nejat Eczanesi serisi, 50x100 cm

—
"Black Glass", 200x150 cm, 2012 / "Black Glass 2", 200x160 cm, 2012

“Ceket”, (ölmüş kişilerin tapularından dikilme ceket), 2005

“Ballyden Kurşun Askerler”, 2005

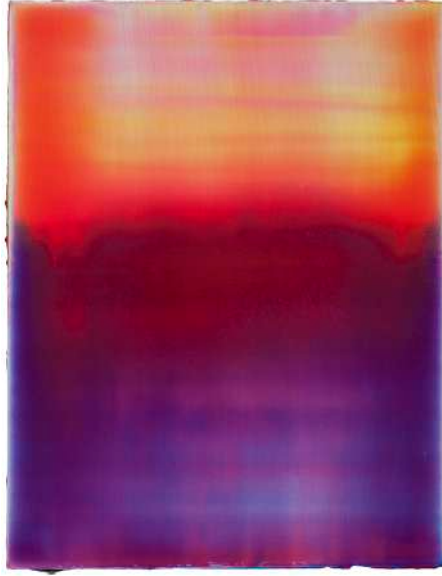
“Dimorphotheca Aurantiaca”, tuval üzerine akrilik, 36x27 cm, 2019

–
“Sabatia Campestris”, tuval üzerine akrilik, 36x27 cm, 2019

“Echinacea Purpurea”, tuval üzerine akrilik, 36x27 cm, 2019

—
“Nefs Serisi”, 200x100 cm, 2014

“Strüktür Serisi”, 120x100 cm, 2012

–
“Strüktür 80”, 25x35cm, 2014

BİSUDER

SÖYLEŞİ HELİN KAT - MELİS MARANGOZ FOTOĞRAFLAR BİSUDER

Bisikletli bireylerin kent içinde güvenli biçimde bisiklet kullanabilmesi, bisikletin yaşam kültürünün ayrılmaz parçası haline gelmesi için stratejiler üreten, savunuculuk yapan BİSUDER ile derneğin amaçlarını, faaliyetlerini konuştuk.

Kuruluş sürecinizden bahseder misiniz?

İzmir'de birçok kişi ve oluşum, inisiyatif olarak bisikletli yaşamı yaygınlaştırmaya çalışıyor; sorunlara çözüm bulabilmek adına, yerel yönetimlerle görüşüyor ve çeşitli farkındalık kampanyaları yapıyor. Ne var ki kurumsallaşamayan her mücadele tekrara giriyor ve sadece kendi kısıtlı çevresine hitap etmeye başlıyor. Böylece, mücadelenin hafızası oluşmuyor. Daha da önemlisi, mücadele kurumsallaşmayınca, katılımcı demokrasi, dilek ve temenni bazında kalıyor. Bu sorunlara köklü çözümler getirmek isteyen bir grup bisiklet aktivisti olarak, "mücadelenin metodu değişmeli" dedik ve bilimsel, hukuki düzlemde bisikletli ulaşımın hak olduğunu savunmak üzere, BİSUDER'i kurmaya karar verdik. 2018'in aralık ayında resmi başvurmuzu yaptık; ilk genel kurulumuzu takiben, Mart 2019 itibarıyla faaliyetlere başladık.

Bu alanda veya genel anlamda dernekleşmenin olumlu ve olumsuz getirileri hakkında neler söylemek istersiniz?

Olumsuz anlamda, dernek olduğunuzda sonsuz bir evrak yüküyle baş başa kalıyorsunuz. Bu işlere soyunmadan önce, el yazısıyla tutulan defterlerin tarihe karıştığını zannediyorduk. Olumlu anlamda, mücadele ettiğiniz alanda örgütlenmek, savunuculuğu kanun karşısında hesap verebilir şekilde, şeffaf biçimde yapmak sizi güçlendiriyor.

Buna ek olarak, faaliyetlerinize finansal destek bulmanın yolu, tüzel kişilik kazanmanızdan geçiyor.

Bisikletin politik bir taşıt, bisikletle ulaşımın da politik bir mesele olduğunu söyleyebilir miyiz?

Söyleyebiliriz. Bisiklet hayatınızın ayrılmaz bir parçası haline geldiğinde, bazı şeyleri otomatik olarak reddediyorsunuz. Ezberleriniz bir daha geri gelmemek üzere bozuluyor. Şehirler motorlu taşıt kullanan bireyler için planlanıyor; yatırıma açılacak alanlar belirlenirken, önce otomobille ulaşım imkânı gözetiliyor. Ulaşımını bisikletle sağlamayı seçmiş bireylerin hakkı sistemli olarak göz ardı ediliyor. Dolayısıyla, dile getirdiğimiz her talebi hak savunusu çerçevesine oturtmak zorundayız. Otomobillerin serbestçe hareket edebilmesi ve güvenli biçimde istiflenmesi için tasarlanmış bir yaşamda, dezavantajlardan muzdarip bireyler olarak, bu düzene karşı çıkıyoruz. Hem bireysel olarak hem yaşadığınız toplum adına, sağlıklı bozan hareketsizliğe, soluduğumuz havayı kirleten fosil yakıtlara ve ekonomik dışa bağımlılığa dur demek istiyoruz.

Bu meseleleri kendine dert edinmekle kalmayıp inisiyatif almış aktivistler olarak harekete geçtiğinizde, hayattaki duruşunuz perçinleniyor. İş arkadaşınıza evden işe bu taşıtla kolayca varabildiğinizi gösteriyor, trafikte seyrederken otomobil sürücülerinin sizi fark etmesini sağlıyorsunuz. Bisiklet sürerken yaşadığınız özgürlük hissi, sizi zincirlerinizden boşanmaya, mekanize ve motorize hayattan bağımsızlaştırmaya başlıyor. Bu yüzden, aktif mücadeleye katılmamış bir bisiklet kullanıcısı bile aslında sadece bisiklet kullanmakla sisteme karşı muhalif bir duruş ortaya koyuyor.

Diğer STK'lar ve yerel yönetimlerle nasıl ilişkiliniyorsunuz?

İlk yılımızı doldurmak üzereyiz; dolayısıyla kurumsal yapılanma sürecimizi tamamlamaya ve örgütsel gücümüzü arttırmaya öncelik veriyoruz. Yerelde ortak projeler yapabileceğimiz sivil toplum

kuruluşlarıyla iletişim içindeyiz. Bisikletli ulaşım savunusunu, yaya ve engelli haklarından bağımsız görmüyoruz ve bu alanda çalışan derneklerle ilerleyen zamanlarda ortak projelere imza atmak istiyoruz. Bununla beraber, yurt dışında benzer alanlarda mücadele veren STK'larla ortak çalışmalar yapmayı hedefliyoruz.

Belediyelerle ilişkilendirme meselesi, maalesef sorunlu bir zeminde ilerliyor. Yerel ve merkezi yönetimle ahabap çavuş ilişkisi üzerinden yürüyen, zaman zaman statü ve rant elde etmeye hizmet eden bir anlayışın aksine, bisiklet mücadelesini kurumsal bir zemine taşıyoruz. BİSUDER, bu anlamda kendi alanında önemli bir eksikliği gideriyor. Yerel yönetimler, tasarım ve karar alma sürecinde sivil topluma danışmaktan geri duruyor. Türkiye'deki belediyecilik anlayışı sosyal katılımı ve içermeyi lafta bırakırken, “ben yaptım oldu” şiarına dayanıyor. Bu yüzden, yerel yönetimlerle bireysel aktivizm veya şahsi bağlantılar üzerinden ilerlemek yerine, kurumsal zeminde ilişki kurmak gerekiyor ki bu alışkanlığı kıralım. WRI Türkiye Sürdürülebilir Şehirler tarafından düzenlenen, “Haydi Türkiye Bisiklete” projesinde İzmir Büyükşehir Belediyesi ile beraber, toplumsal dönüşüme yönelik bir farkındalık kampanya çalışmasına katıldık. 2020'nin bahar aylarında lansmanı yapılacak

kampanyanın bisikletli ulaşımı güçlendireceğine, sivil toplumla belediye arasındaki diyalogu resmi bir çerçeveye oturtacağına inanıyoruz.

Mevcut kentleşme anlayışıyla otomobil odaklı yatırımlar, özellikle çocukları, engellileri ve yaşlıları dezavantajlı konuma düşürüyor. Diğer yandan, bisikletli ulaşım en ekonomik çözüm; kente duyulan aidiyeti artırmak için onca projeye kaynak sağlayan yerel yönetimlerin meseleye buradan bakması gerekiyor. Bisiklet, bilhassa gelir düzeyi düşük kesimleri kente dâhil edecek, en pratik araç. BİSİM'in bu anlamda gayet isabetli ve başarılı çözümler sunduğunu görüyoruz. Ne var ki sistemin hızla iyileştirilmesi, yaygınlaştırılması gerekiyor. Zira BİSİM sistemi, henüz pedallı elle çevrilen engelli dostu bisikletleri veya görme özürlüleri bisikletli yaşama katacak tandemleri barındırmıyor. Buna ek olarak, otomobil ve motosiklet kullanımına dayanan, ciddi anlamda trafik yaratan kent içi taşımacılığa alternatif olacak kargo tipi bisikletlerin teşvik edilmesini talep ediyoruz. BİSİM sistemini Kentkart üzerinden toplu taşımaya entegre etmek, Metro ve İZBAN istasyonlarında kiralık bisiklet hizmeti vermek, ekonomik ve ekolojist bir ulaşım anlayışını kent sathına yaymak adına zorunlu görüyoruz.

Aslında, kimi mahallelerde geçmişten kalan bir alışkanlığın süregittiğini görüyoruz. Genci atölyeye, yaşlısı kahveye otuz yıllık bisikletlerle gidiyor. Bu da bize güvenli, trafiğe kapalı mikro alanlarda bisikletin kolayca temel taşı olarak benimsendiğini gösteriyor. Tam da bu yüzden, motorlu taşıtlardan arındırılmış bölgelerin, sokakların sayısını artırmak gerekiyor. Bisikletin yaşamın doğal bir parçası olduğuna dair bilinci ve motivasyonu artırmanın bir yolu da buradan geçiyor. Bisiklet kullanımında gözle görülür bir artış var; bunu teslim edelim. Buna karşın, elimizde kullanımın ne kadar arttığına, hangi hatlarda yoğunlaştığına ilişkin yeterince veri yok. Bisikletle ulaşım politikasını en sağlıklı biçimde belirlemenin yolu, düzenli olarak veri toplamaya ve ölçümlemeye dayanıyor. Bisikletli yaşam için yapılan yatırımların sosyal etkisini ancak böylece ölçmek mümkün oluyor. Öznel gözlemlere dayanan tespitler yapmayı geride bırakmanın zamanı geldi de geçiyor.

Bisikletin yaşamın her alanında kolayca kullanılabilmesine dair bilinç düzeyi hakkında neler söylenebilir?

Genelgeçer, kitlesel bir bilinç düzeyine ulaştığımızı söylemek zor çünkü bisiklet kullanıcılarını topyekûn temsil veya tarif eden homojen bir yapı yok. Yine veri toplama ve işleme meselesine geliyoruz. Demografiyi ancak kapsamlı ve süregelen

saha araştırmalarıyla anlayabiliriz. Bisikleti temel ulaşım aracı olarak tercih edenlerin yanı sıra, hobi veya spor amaçlı sürüş yapanlar var. Herkes, bisiklete doğal olarak ihtiyacına göre yaklaşıyor. Zira hikâyenin başına baktığımızda, bisikletin spor yapmaya yönelik bir araç olarak tasarlandığını görüyoruz. Ne var ki bisikleti sadece spor aracına indirgediğinizde, bisikletli ulaşımın kitleselleşmesine ket vurmuş oluyorsunuz. Siz böyle yaklaştığınızda, vatandaş da bize çıkışıyor: “E sen sporcusun; neden bisikletle metroya biniyorsun ki? Sürsene!” Araç sürücüsü de o vatandaştan geri kalmıyor; “neden yoldan sürüyorsun? Kaldırımından git” diyerek akıl veriyor. Her ikisi de hâkimiyet alanını bisikletliye teslim etmek istemiyor çünkü bisikletin ne işe yaradığına dair genel kabul üzerinden yaklaşıyor bize. Burada toplumu suçlamak yersiz kaçıyor; bu algıyı kıracak adımları atmak, yöneticilerin görev alanına giriyor. Yerel yönetimler, önce idarecilerini sonra personeli eğitecek ki toplumda değişim gözlenecek.

Ülkenin geneli de yöneticilerden ve yerel yönetim personelinin farksız olarak, bu araca sadece güvenli, risksiz alanlarda sürülecek bir taşıt olarak yaklaşıyor. Dolayısıyla bisiklet, çoğunlukla hobi ya da spor aracı olarak kabul görüyor. İzmir’de bisiklet yollarının yalnızca sahil şeridini dolanıyor olması da bu ön kabulün sonucudur. Altyapıyı kuranlar Bayraklı, Bornova, Gazimur veya Buca’da oturan yurttaşların şehir merkezine bisikletle güvenli biçimde nasıl ulaşabileceğine bakmıyor veya sıra henüz oraya gelmedi. Kiraladığım bisikleti metro istasyonunda bırakıp yoluma devam edebilmeliyim ya da kendi bisikletimle rahatlıkla metroya girebilmeliyim. Dolayısıyla bisikleti hobi, gezinti aracı olarak gören yerel yönetimlere, bu taşıtın farklı amaçlar için kullanılabileceğini anlatmak, göstermek gerekiyor. Arkasında çocuk koltuğu bulunan bir sürücünün bisikletiyle metroya giriş yapabilmesi gerektiğini ilgililere bir türlü anlatamıyoruz. Asansör yasağı ya da sadece hafif bisikletlerin transferine olanak tanıyan merdivenler gibi bilim dışı, güvensiz, toplumun ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak uygulamalarla karşı karşıyayız. Demokratik ulaşım hakkını sağlamakla görevli yönetimlerin bu tutumuna karşı protesto eylemleri düzenliyoruz. Ulaşımından sorumlu tüm yöneticilere, “Kolaysa Sen Çıkar!” diye sesleniyoruz. 2 Kasım’da Sokak Sanatçıları Derneği’nin katılımıyla başlattığımız eylemleri sürdüreceğiz.

Yurt dışından örnek alınıp İzmir’e uyarlanabilecek modeller var mı?

Bisikletle yaygın ve güvenli ulaşım denince, akla ilk gelen ülke Hollanda. Başka şehirlerde

neler olup bittiğine de bakmak lâzım. Meselâ, Hollandalıların elli yıllık mücadele sonucunda elde ettiği kazanımları birkaç yıl içinde hayata geçiren Sevilla (İspanya), sıkı bir yayalaştırma politikası uygulayan Paris (Fransa), kitlesel bisikletli ulaşımı kaldırmak için hamle üstüne hamle yapan Londra (İngiltere), bize feyz alabileceğimiz nice iyi örnek sunuyor. Başvurduğumuz AB Sivil Toplum Diyaloğu projesi sayesinde toplayacağımız veri üzerinden İzmir için uygulanabilir bir model önereceğiz.

Bisikletli ulaşım hakkını, yaya ve engelli haklarından ayrı görmediğimizi söylemiştim. Motorlu taşıtların değil de insanların hareketine izin veren şehirlerin kurgulanması adına yol diyetini, otoparkların kentin merkezine taşınmasını ve motorlu taşıtlar için seyir hızının belirli hatlarda kısıtlanmasını talep ediyoruz. Tabii ki bunları talep ederken dünyadaki iyi örneklerle, çeşitli modellere bakıyoruz ki yaptığımız öneriler uygulanabilir olsun, somut verilere dayansın.

Derneğimize nasıl üye olabiliriz ve katkı sunabiliriz?

Başvuru formu doldurmanız yeterli. Başvurunuz yönetim kurulunda olumlu görülürse üyelik süreciniz başlıyor. Dikey hiyerarşi yerine, yatay yapılanmaya özellikle önem veriyoruz. Örneğin, yönetim kurulu toplantılarımız tüm üyelerin katılımına açık biçimde yapılıyor. Üye olmak isteyenler, web sitemizden strateji metnimizi ve tüzüğümüzü inceleyebilir, bize ulaşabilir. ✚

bisuder.org

Sürdürülebilir Etkinlik Tasarımına İyi Örnek: Alternatif Kısa

SÖYLEŞİ EZGİ CEREN KAYIRICI FOTOĞRAFLAR ALTERNATİF KISA ARŞİVİ

Yeni yapımları teşvik etmek, sinema kültürünü çeşitlendirmek, gösterimlere alan açmak ve izleyici geliştirmek amacıyla yola çıkan Birikim Atölyesi ile kapsamlı bir kent rehberine dönüşen otuzbeslik.com, iki yıldır ayda bir kez, dört kısa filmden oluşan gösterimler düzenliyor. Seçtikleri filmlerin yönetmenleri de gösterimlere katılıyor. Zaman içinde temalar üzerinden seriye bağlayan, sesli betimleme fonksiyonuyla görme engellilerin gösterimlere katılımını sağlayan Alternatif Kısa'nın yaratıcıları Görkem Kiter ve Bilsay Yıldırım ile sürdürülebilir etkinlik tasarımı, alan deneyimi ve izleyici geliştirme üzerine konuştuk.

Nasıl bir araya geldiniz ve neden birlikte etkinlik yapmaya karar verdiniz?

Görkem Kiter (Birikim Atölyesi): Aslında bizi İKPG'nin iletişim toplantısı bir araya getirdi. Aynı gün sunum yaptık ve birbirimizden, neler yaptığımızdan orada haberdar olduk. Sonrasında, Bilsay bizimle iletişime geçti.

Bilsay Yıldırım (otuzbeslik.com): Portalı kurduktan sonra, İzmir'de kimler neler yapıyor diyerek araştırma yapmaya başladım. Görkem ile tanıştıktan sonra, Birikim Atölyesi'nin

Genç LBGTİ+ Derneği ile Türkan Saylan Kültür Merkezi'nde düzenlediği film okumasına gittim; "İ Origin"i beraber izledik. Gösterimden ve yaratılan atmosferden öylesine etkilendim ki birlikte nasıl bir şeyler yapabiliriz diye kafa yormaya başladım.

Görkem Kiter: Bilsay, yönetmenlerin de katılacağı kısa film gösterimlerinden oluşan bir seri düşündüğünü söyleyince, seri oluşturacak sayıda yönetmene nasıl ulaşabileceğimize takıldım. Ne var ki birkaç etkinlik sonra yönetmenlerden teklif almaya başladık. Bu anlamda, iki yıldır özgün bir

modelle hayatına devam eden Alternatif Kısa'yı rahatlıkla "Türkiye'nin sürdürülebilir kısa film etkinliklerinden biri" olarak nitelendirebiliriz.

Tasarım aşamasında nelere dikkat ettiniz ve öncelik verdiniz?

Bilsay Yıldırım: Hangi alanda olursa olsun; bir etkinliği tasarlarlarken, sizinle aynı vizyonu paylaşacak bileşeni bulmanın hayati olduğuna inanıyorum. Bu bileşen, yaratıcı fikirler üretirken sürdürülebilirliğe hizmet edecek, gerekirse esneyebilecek mekanizmalara açık olmalı. Kafamdaki fikri Gökem ile paylaştığımda, doğru bileşeni bulduğuma kanaat getirdim. Geri bildirimleri aynı bakış açısıyla değerlendirebiliyoruz; aklımıza takılan konuları ve yaptığımız hataları açıkça konuşabiliyoruz.

Gökem Kiter: Sonuçta bir etkinlik düzenliyorsun, izleyici geliyor ve yönetmen gönüllü olarak katkı sunuyor. Peki, biz onlara ne katıyoruz? Kendimize sürekli olarak bu soruyu soruyoruz ve somut cevaplar, işlevsel çözümler üretiyoruz. Bir ara, Birikim Atölyesi adıyla "Kısa Film Aranıyor" diye açık çağrıya çıkmıştık. Çok farklı filmler geldi o dönemde. Örneğin, Kars'ta askerlik yapan bir yönetmen filmini gönderdi. Film, İzmir'de ödül almış ama ödül aldığı etkinlik dışında kentte gösterilmemiş. Video bağlantısı üzerinden kendisini konuk ettik. Instagram hikâyelerimizi düzenli olarak takip ediyormuş. Bu gibi detaylar, bizi benzer etkinliklerden ayırıyor, alternatif kılıyor. Etkinlik serisinin ismi de buradan geliyor.

Sürdürülebilirliği sağlamak adına ne tür kriterler belirlediniz?

Bilsay Yıldırım: Etkinliğin başarıya ulaşması için doğru mekân bulmak şart çünkü seçtiğiniz mekâna izleyici çekmeyi amaçlıyorsunuz. İzleyicinin katılımını sağlamak da işi sürdürülebilir kılmanın ön koşulu. İlk gösterimleri İzmir Ticaret Borsası'nın salonunda yapmıştık; ortam güzeldi ama bu salon, izleyicinin beklentilerini karşılayabilecek nitelikte değildi. Fransız Kültür Merkezi'ne geçtiğimizde, taşlar yerine oturdu. Bu mekân, İzmir'in kültür sanat hayatında çok önemli bir rol oynuyor; ayrıca, uğrak noktası. Yani seyirci zaten orada, yerinde... Doğru saati belirlemek de en azından mekân seçimi kadar önemli; gösterimleri cuma günü saat 19.30'da yapıyoruz. Gösterimden çıkan, geceye devam ediyor. Geriye, izleyicinin beklentisini doğru analiz etmek kalıyor.

Gökem Kiter: İzleyiciye bir şeyler vermeyi amaçlıyoruz ama onu nasıl alacağını gözetmek zorundayız. Bir şeyler verebilmek için kapasitemizin yeterli olması lâzım. Bu ikisini

dengeye oturttuğumuza inanıyorum. Bir de inat etmek, yılmadan yapmaya devam etmek ve geri bildirim almaya açık olmak gerekiyor.

İzleyici geliştirme anlamında, iletişim stratejinizden bahsedebilir misiniz?

Bilsay Yıldırım: İlk başta, kısa film yapanları içerecek bir iletişim ağı oluşturmaya giriştik. Yönetmenlerin ve yapımcıların desteğini alarak yola çıkmak, bu türden bir etkinliği başarıya ulaştırmanın olmazsa olmaz koşulu. Tanıtıma doğru zamanda çıkmak, duyuru frekansı ve doğrudan ulaşabileceğin mecraların farkında olmak, bu koşulu tamamlayan etkenler. Etkinliği doğru kitleye ulaştırabiliyorsan, birine gelemeyen diğerine geliyor. Bu yüzden uzun vadeli stratejiler üzerinden ilerliyoruz. Bu gibi serileri tasarlarlarken, kendi adıma, ilk altı etkinliktten bir şey beklemiyordum ancak sonrasında hızla oturdu ve alışkanlık yarattı. Bu bir ihtiyaçtı ve biz o ihtiyacı tespit edip harekete geçtik.

Gökem Kiter: Erişmek istediğimiz kitleyi büyütmek adına, seyircinin beklentisini tartıyor, neyi nereye ne zaman koyacağımıza ve katılımcıların etkinliğe ne kadar süre ayıracağına kafa yoruyoruz. İleride kime hitap etmek istediğimize, başka hangi kitlelerin ilgisini çekebileceğimize bakıyoruz. Zamanla bir kitle oluşuyor fakat ilanihaye aynı kitleye dayanamayız.

Bilsay Yıldırım: Birikim Atölyesi ekibi etkinliğin markasını güçlendirmeye yönelik çalışmalar yapıyor ve bize çok değerli katkılar sunuyor. "Şu tür soruları sorun", "oyuncuyu neden çağırmadınız" benzeri müdahalelerde bulunuyor. otuzbeslik.com'un yanı sıra sosyal medyayı ve Whatsapp'ı etkin biçimde kullanıyoruz. Oluşturduğumuz grubun dışında, üniversitelerin, hatta liselerin WhatsApp gruplarına duyuru yapıyoruz. Akademisyenlerle de iletişim içindeyiz; hocalar, bitirme projelerini perdede görmek istedikleri öğrencilerle bizi iletişime geçiriyor. Yönetmenlere tavsiye etmek istedikleri üç filmi soruyoruz. Bu gibi detaylar, hem akademiyle ilişkiyi güçlendiriyor hem izleyiciyi geliştiriyor.

Etkinliğe nasıl hazırlanıyorsunuz? Birlikte çalışmanın ne tür getirileri ve zorlukları oluyor?

Gökem Kiter: Ekip çalışması yapıyoruz. Geldiğimiz noktada, yapılacakları içeren bir liste üzerinden ilerliyoruz. Herkesin hangi işten sorumlu olduğu belli; Bilsay ile ben temanın belirlenmesinden ve filmlerin seçiminden sorumluyuz. otuzbeslik.com'dan Kardelen Uysal, o ayın gündemini takip ediyor; önerilerde bulunuyor. Birikim Atölyesi izleme ekibi, elimize ulaşan

“İzleyicinin katılımını sağlamak da işi sürdürülebilir kılmanın ön koşulu.”

filmleri gündeme göre değerlendiriyor. Ekibin diğer üyeleriye görsel iletişim materyallerinin hazırlanmasıyla tanıtımla uğraşiyor, yönetmenlerle iletişim kuruyor.

Bilsay Yıldırım: Kesinlikle takım işi... otuzbeslik.com olarak böyle bir işe tek başımıza kalkışabilir miydik? Sanmıyorum. Olsa olsa, Fransız Kültür'ü ayarlar, bir konuşmacı koyar ve gösterimleri yapardık ama ortaya kalıcılığa aday bir etkinlik çıkmazdı. Birikim Atölyesi gibi bir oluşumla çalışmak, etkinliği her anlamda var ediyor.

Başlarda gösterimler temalara dayanmıyordu. Tema geliştirme ihtiyacı nasıl oluştu? Bir de belirlediğiniz temalar kapsamında çeşitli yapılarla işbirliğine gidiyorsunuz. Bu işbirliklerini nasıl kuruyorsunuz?

Görkem Kiter: Başvurular arttıkça filmleri çeşitli temaların altında toplayabileceğimizi fark ettik. Çok sayıda

film var; her film, uygun temayı bekliyor.

Farklı yapılarla işbirliği kurarken, yine temalara başvuruyoruz. Örneğin otuzbeslik.com, iletişime geçtiği Turuncu Derneği'ne Kadınlar Günü kapsamında birlikte etkinlik yapma teklifinde bulundu. Kadınlar Günü'nün rengi turuncudur, buna dair farkındalığı yaygınlaştırmak düzenlediğimiz etkinlik büyük ilgi gördü. Bence en güzel işbirliği örneklerimizden biriydi.

Sizi alanınızda öncü kılan diğer özelliğiniz, “betimlemeli gösterim”. Sesli betimleme yaparak, görme engellilerin gösterimlere erişimini sağlıyorsunuz. Bu fikir nasıl gelişti?

Bilsay Yıldırım: Bizim ekipten Kardelen Uysal ile Eşpedal Derneği'nden Yusuf Ak, İKPG'nin 2018 yılında düzenlediği Yaz Okulu'nda tanışmış. Yusuf, Kardelen'e film gösterimlerine katılmak istediklerini ancak sesli betimleme olmadıkça sorun yaşayacaklarını söylemiş. Kardelen de bu geri bildirimi bizimle paylaştı.

Görkem Kiter: Biz de bu engeli aşabilmek adına, Yusuf'un yanına betimleme yapması için bir arkadaşımızı oturttuk. İzleyicilerden biri, sohbet ettiklerini sanıp kendilerini uyarınca, meseleyi kendimize dert edindik ve kısa vadeli çözümlerle oyalanmak yerine, temelli bir çözüm bulmanın arayışına girdik.

Bilsay Yıldırım: Olabildiğince erişilebilir olmak istiyorsun ama başına gelmeyen aklına gelmiyor. Nasıl betimleme yapılması gerektiğini zamanla öğrendik. Artık sitemizdeki görsellerin altına betimleme ekliyoruz.

Görkem Kiter: Bir de betimlemeleri gösterim öncesinde hazır ediyoruz ki dileyenlere ulaştırabilelim. Sesli betimlemeye yer verdiğimiz ilk gösterimi içeren videomuza bakınca, Yusuf ile arkadaşını yönetmenlerle sohbet ederken görüyorsunuz. Betimleme olmasaydı, arkadaşını alıp gelmezdi veya yönetmenle iletişimi dilediği gibi, rahatça kuramayabilirdi. Bu meseleyi külliyen halletmiş olmak bizi çok mutlu ediyor. Ayrıca, sesli betimleme dosyalarını yönetmenlerle paylaşıyoruz. Bu yöntem izleyici artırmak adına, onları da heyecanlandırıyor. ✚

Bambaşka

SÖYLEŞİ HALE ERYILMAZ - İBRAHİM METİN BALTACI

2017'den beri kendi müziğini yapan, hip hop - rap kültürüyle alternatif rock'ı harmanlayan Bambaşka grubundan Murat Güçlü ve Utku Biroğlu ile konuştuk.

Kuruluş öykünüzü öğrenebilir miyiz? Grup olarak nasıl bir araya geldiniz?

Murat Güçlü: 2013 yılında Utku ile beraber Cosy'de çalışıyorduk. 2017 yılında beste yapmak ve beraberce vakit geçirmek için bir araya geldiğimizde, grup kurma fikri yoktu. Kendi aramızda “*çıkalım, çalalım; sen perküsyon çal, ben de rap, reggae yapayım*” diye konuşuyorduk. Stüdyoda takılırken “Kanka Naber?” diye bir şarkı çıkardık ve devamını getirelim dedik. Bu birliktelik sürprizlerle dolu ve ortaya çıkan müzik, daha önce dinlediğim hiçbir şeye benzemiyor. “*Böyle bambaşka şeyler yapalım*” derken, grubun adını koymuş olduk. Haziran 2019'da albümü çıkarmadan önce beş konser verdik.

Utku Biroğlu: İzmir dışında, İstanbul ve Sakarya'da çaldık. İmkân buldukça sahneye çıkmak istiyoruz. İzlemeye gelen kaç kişiymiş, ona takılmıyoruz. Bir buçuk saatlik program yapacaksa, albümle beraber yeni parçaları seslendiriyoruz. Ankara, Bursa ve Eskişehir'de çalmayı özellikle isteriz.

Grubun çekirdeği ikinizden oluşuyor, değil mi?

Utku Biroğlu: Evet, ama canlı performanslarda

önceden beraber çalıştığımız arkadaşlardan destek alıyoruz. Aynı inançla bize destek veriyor, provalara aksatmadan katılıyorlar.

Yaptığınız müziği nasıl tanımlıyorsunuz?

Murat Güçlü: Pop, rap ve rock arasında gidip geliyoruz. Minimal olmaya, minimal kalmaya çalışıyoruz. İçerisinde bir sürü akor, modülasyon, ritmik patern barındıran şarkıları dinleyici benimsemiyor. Herkesin kolayca anlayabileceği kadar sade, vokaliyle fark yaratan bir tarzı deniyoruz. Bu müziği yaptıkça keşfediyoruz aslında. Ben sadece rap yapmayı bilen bir adamım. Normalde kimse bana, “*şöyle şarkı oku*” diyemez ama bu projede içimden geliyor işte...

Başka şarkıları yorumluyor musunuz?

Utku Biroğlu: Henüz yorumlamadık.

Sadece şarkı yorumlayan gruplar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Murat Güçlü: Herkesin yolu açık olsun. Bu işi severek yapan, gayet başarılı gruplar var.

Albüme gelen tepkiler nasıl? Seyirciyle olan iletişiminiz nasıl gidiyor?

Utku Biroğlu: Başlarda destek veren çok oldu. Olumlu geri bildirim alınca gaza geliyoruz.

Murat Güçlü: Albüm, gelecekte ne gibi hatalara düşmememiz gerektiğini öğretti bize. Talep gelince albüme yöneldik, yoksa tekli çıkarıp ortadan kaybolabilirdik. Her şeyi kendi imkânımızla yaptık ama bağımsız ürünü piyasaya duyurmak, dinleyiciye ulaştırmak hakikaten zor. En azından ikincisinde neyi nasıl yapacağımızı biliyoruz, biraz olsun tecrübe kazandık.

İzmir'in eğlence ve müzik hayatı hakkında neler söylemek istersiniz?

Murat Güçlü: Bu şehirde profesyonel olarak müzikle uğraşırken kendi müziğini yapmaya heveslenenlerin sayısı bir elin parmaklarını geçmez. Besteye ağırlık vermek isteyenler, herhâlde izleyici bulamayacağı için kaygılanıyor. Bense kendi müziğimi yapamadığım bir hayatı düşünemiyorum. Eğlence hayatına gelecek olursak, mekânlardan ve işletmecilerden memnunuz.

Eskişehir, İstanbul ve Ankara'nın gece hayatıyla müzik ortamı İzmir'e kıyasla daha hareketli. Mekân çok, piyasa canlı... Dışarıdan bakınca, insanlar benimsediği yaşam kültüründen dolayı İzmir'deki ortamın daha canlı olmasını bekliyor ama şehrin ünü, potansiyelin önünde gidiyor. Bu yüzden İzmir'de yetişen kim varsa İstanbul'a, Ankara'ya gidiyor. Üretimin düşük olması, bir gevşekliğe yol açıyor; "İzmir keyfine düşkündür" imajı pekiyor. Endüstri eksik olmasa, yaptığımız işin karşılığını alabilirdik.

Utku Biroğlu: Müziği taşıyan platformların sayısı

az olunca, ekonomik döngü zayırlıyor. İzmir'de müzisyenler, sadece barda müzik yaparak hayatını kazanabiliyor çünkü üretimi teşvik edecek başka bir alan yok. Etkinlik tasarımcılarının ve menajerlerin sayısı artarsa, AVM'ler kentte müzik üretenlere sahne açarsa bir nebze ilerleme olur diye düşünüyorum.

"İzmir'de müzisyenler, sadece barda müzik yaparak hayatını kazanabiliyor" dediniz; müzik yaparak hayatınızı kazanabiliyor musunuz, başka bir işle uğraşıyor musunuz?

Utku Biroğlu: Hayır kazanamıyoruz. Tek çaremiz çokça konser vermek; o yüzden albüm yaptık ki yeni kitlelere, mekânlara sesimizi duyurabilelim. Albüm yaparak ilerlemeye çalışacağız.

Murat Güçlü: Müzikle ilgilenen herkese sabır ve şans diliyorum. Sadece müzik yaparak ev geçindirmek, fatura ödemek çok zor...

Utku Biroğlu: Bir yaşını yeni doldurmuş bir kızım var. Ben sadece müzik ve ailemle ilgilenebileceğim, mütevazı bir hayat kurdum. Öyle üstesinden gelebiliyorum. Bu hayat tarzı bana bazı avantajlar sağlıyor. Meselâ diğer babalar gibi sekiz – beş çalışmıyorum; stüdyomu eve kurduğum için, aileme rahatça zaman ayırabiliyorum.

Murat Güçlü: Ben de vaktimi eve kurduğum stüdyoda geçiriyorum. Geriye kalan zamanımı da aileme ve arkadaşlarıma ayırıyorum. ✚

f bambaskamusik

EZGİ CEREN KAYIRICI - ONUR KOCAER - EBRU ATILLA - İLKİM KARATAY FOTOĞRAFLAR HELİN KAT

Damla Tek

Elektronik müzikle ilgilenmeye nasıl başladınız?

Önceleri hobiden ibaretti; tutkuyla dinlediğim bir türdü. Popülerleştikçe, prodüksiyonların sayısı arttıkça, daha yakından ilgilenmeye başladım. Tam anlamıyla alaylıyım, aslında. Atatürk Lisesi'nden mezun olduktan sonra, Dokuz Eylül Üniversitesi Endüstri Mühendisliği'nde okudum ama hayatımı mühendislik üzerine kurup kurmama konusunda kararsızdım. Bir süre satış mühendisi olarak çalıştıktan sonra, bu mesleğin bana göre olmadığına karar verip, neyle uğraşmak istediğimi sorgulamaya başladım. Farklı tarzlarla yakından ilgilenen, iyi bir dinleyiciydim ve müzik seçimlerime güveniyordum. Müzik bloglarında yazdım; kendi kendime listeler yapmaya başladım ve bu listeleri başkalarına dinletme ihtiyacı hissettim. 2013'ten bahsediyoruz; o zamanlar DJ'likle uğraşan kadın sayısı yok denecek kadar azdı. Meselâ Ahu (Keleşoğlu), beni derinden etkilemiş isimlerden biridir.

Prodüksiyon yapmaya başlamak için kullanılan programları çözmeye çalıştım. Hızlanmak adına, profesyonellerin düzenlediği atölyelere katıldım. Günün sonunda, 1888'in işletmecisi Tamer Varış'ın cesaretlendirmesiyle kabine geçtim. O zamanlar, İzmir'de elektronik müzik çalan başka mekân yoktu. İşler genellikle hobi bazında gidiyordu. Birkaç sene sonra, performanslarımı tanık olan müzik direktörlerinden ve işletmecilerden talep almaya başladım ve İzmir'de açılan yeni kulüplerle birlikte, şehir dışında çalmaya başladım. Bu tempo yoğun biçimde devam ediyor.

Kentin elektronik müzik ortamı ve dinleyicisi hakkında neler söylemek istersin?

Açıkçası, başlarda rekabetten usanmıştım çünkü performans sergileyecek mekân sayısı çok azdı. Herkes aynı yerlerde çalmak için savaşı veriyordu. Şimdilerde ortam, haftanın birkaç günü çalmaya elverişli hale geldi. Doğal olarak, rekabet alanıyla birlikte dinleyici kitlesi büyüdü. Kendi adıma gidişattan umutluyum. Başladığım yıllarda, aynı camiada birlikte bir şeyler yapmaya çalışanlar olarak, havasına coğrafyasına tutkun olduğumuz bu şehirde kültürel ve sanatsal üretim yapmaktan başka bir derdimiz yoktu. Hayâlini kurduğumuz hayatı yaşamak ve mümkün olan her yere yaygınlaştırmak istiyorduk ama beslenebileceğimiz, kendimizi gösterebileceğimiz ortamlar sınırlıydı. Alaçatı'da iyi kötü bir şeyler oluyor gibi görünüyordu ama o günlerde Alaçatı böylesine popüler değildi. Orada küçük bir İstanbul oluşurken merkezdeki eğlence hayatı, farklı bir yöne evrildi.

Şimdilerde İstanbullular gelip burada mekân açmayı, etkinlik yapmayı düşünüyor. İzmir, yükselen pazar olarak görülüyor. İşler o kerteğe geldiğinde kim nerede duracak, biz nelerle uğraşıyor olacağız bilmiyorum. Niyetimiz, Alaçatı kitlesinden tamamen kopmak ve merkezdeki kitleyle ilerlemek. Yükselen rekabetin nereye doğru yöneleceği, yeni nesil üniversite öğrencilerinin müzikal tercihlerine de bağlı olacak. Ben bu müzikle daha üniversitedeyken uğraşıyordum. 2010'lu yıllarda sadece yabancı müzik dinleyenler azınlıktaydı. 2005'ten sonra elektronik müziğin tekrar popülerlik kazanmasında kitle iletişim araçlarının çeşitlenmesi ve yaygınlaşması büyük rol oynadı. Artık sosyal medyayı ve takipçilerinizi kullanarak kitleyi dilediğiniz gibi yönetebiliyorsunuz. Dinleyicilerin ne kadarı eğlendiği ve dinlediği elektronik müziğin niteliğine dikkat ediyor, onu bilemiyorum ancak özellikle bu müziği dinlemek için kulübe gidenlerin sayısında yaşanan artış, beni mutlu ediyor.

Dünya müzik piyasasında mevcut durum nasıl seyrediyor?

Elektronik müzik tekrar trend oldu. Bununla beraber, takdir ettiğim ve ilham aldığım kadınların

sayısı da arttı: Peggy Gou, Nina Kraviz, Amelie Lens, Ellen Allien gibi isimler, özellikle son iki senedir çok ciddi bir yükseliş yakaladı. Eskiye nazaran, bu alanda müzik üretmeye kafa patlatan herkes ortalamanın üzerinde prodüksiyonlar yapıyor. Dolayısıyla, her hafta binlerce yeni parça ortaya çıkıyor ve elektronik müzik hızlı üretilip tüketilen bir alana dönüşüyor.

Performanslarınızda, çaldığınız türü veya sizi sosyal medyadan takip edenlerle karşılıyor musunuz? Dinleyici kitleniz hakkında ne düşünüyorsunuz?

Her mekânda farklı kitlelere çalışıyorum. Ortalamanın dışında, seçkilerimi bilerek mekâna gelenlere de rastlıyorum. Kimi işletmeler ortalama hitap edecek seçkiler talep ediyor ki o tarz yerlerden uzak durmaya özen gösteriyorum. Benimle aynı müzikal zeminde duracak bir kitleye çalmak isterim ki aramızda bağ kurulsun; sinerji oluşsun. *“Müziğimle herkes eğlenir, ben de bundan eklemek yiyeyim”* demiyorum çünkü elektronik müzik performansı, kabinle kitle arasında güçlü biçimde etkileşim yaratmaya dayanıyor. Bu etkileşimi şarta bağlamaktan, o türden yerlerde çalmaktan, sırf camiaya hizmet olsun diye kendi tarzımın dışına çıkmaktan hoşlanmıyorum. Vizyon sahibi olup bir şeyler yapabilecek girişimcilerin kapitali eksik. Kapitali elinde tutanların da vizyonu yok. Bu ikisini iyi kötü dengeye oturtmuş her yere müziğimi götürmeye çalışıyorum. Bu işe hobi olarak, tutku duyarak başladım ve ortamın getirdiği dezavantajlardan dolayı o hazzı kaybetmek istemiyorum.

DJ’ler olarak, en iyi müzikleri biz dinliyoruz, en iyi müziği biz servis ediyoruz gibi bir algı oluşuyor ama bence bu konu, kişiden kişiye, kişinin bu işi neden ve ne amaçla yaptığına göre değişiyor. Dinlemeyi ve araştırmayı hiç bırakmadım; hatta eskiye nazaran daha sık müzik dinliyorum ama piyasadaki kimi isimler bu işi para kazanmak, ortamdaki faydalanmak veya kendine kimlik edinmek için yapıyor. Aldıkları geri bildirimler de temas ettikleri kitleye göre şekilleniyor.

İnsanlar, kulağa farklı gelen seçimler yaptığımdan, kabine yakıştığımdan ve sempatik görüldüğümünden bahsediyor. Çaldıklarımın kulağa farklı geliyor olması, büyük ihtimalle takip ettiğim türlerin çeşitliliğinden kaynaklanıyor. O çeşitlilik, hazırladığım setlere de yansıyor. Genel olarak “disco”, “house”, “techno” çalışıyorum. Arada “acid house” ve “indie dance” de çaldığım oluyor.

Hiç İzmir veya Türkiye dışında çaldınız mı?

Seyrek... Kıbrıs ve Mersin’deki performanslarım

çok iyi geçti. Base sayesinde Mersin’de çalmak, bana sevdiğim müziği alışkın olduğum ortamın dışına taşıma şansını verdi. Türkiye’nin başka şehirlerinde aynı alanda çabalayanları gördükçe mutlu oluyorum. Base oluşumu, Mersin’deki kitleyi keşfetmiş ve bir festival yapmaya karar vermiş. Henüz yurt dışında deneyim yaşamadım ama başka ülkelerde çalmak, planlarımdan ve hayallerimden eksik olmuyor. Yalnız, yurt dışına açılmadan önce müzik üretiminde mesafe kat etmek istiyorum. O yüzden prodüksiyon yapmaya elimden geldiğince vakit ayırmaya çalışıyorum.

Herhangi bir enstrüman çalıyor musunuz?

Henüz çalmıyorum diyelim. Lisede amatörcü vokal yapıyordum; okul korosunda, arkadaş gruplarında şarkı söylediğim de oldu ama kayda değer bir şey yoktu. Yakın zamanda piyano dersi almaya başladım ve enstrüman üzerinden ilişkilenenin beni müziğin içine çekmeye başladığını fark ettim. Biri bana müziğin beni bu kadar ele geçireceğini söyleseydi muhtemelen inanmazdım. Bugünden bakınca, neden müzik okumamış olduğuma şaşırıyorum.

Sanatın diğer disiplinleriyle ilişkililiyor musunuz?

Açıkçası, dağılmaya çok yatkın bir yapım var. Birçok şeyle aynı anda ilgilenmeyi seviyorum ama sonrasında kolayca yoruluyorum. Bu yüzden kendime bir söz verdim: Müzikal altyapımı istediğim seviyeye getirene kadar başka alanlarla ilgilenmeyeceğim. Bana kalırsa, ilgi alanınızı farklı alanlara dağıttığınızda birçok şey hakkında ufak tefek beceriler ediniyor, bilgi kırıntılarıyla yetiniyorsunuz.

Prodüksiyon yapmaya işimin gereği olarak bakmıyorum. Öyle bakarsam, yaptığım işe yabancılaşırm. Kendimi oradan zorlamak istemiyorum, dinleyiciye nasıl hitap edebilirim diye düşünüyorum. Ünlü olmanın yolları da değişti ve öyle bir derdim yok. Kendime eleştirel bakabileceğim zemini kaybetmek istemiyorum. Bir set kaydettiğimde anında ikincisini hazırlamak istiyorum. Ortaya çıkan listeyi bazen beğeniyorum bazen beğenmiyorum. İşin içine görsel unsurlar katmaya daha vakit var; ancak zamanım olursa böyle deneylere girişirim.

Herhangi bir kolektif veya inisiyatifle işbirliği yapıyor musunuz?

Bağımsız olarak, birçok elektronik müzik oluşumuyla çalışıyorum. İzmir’den Högre, Maze, Unite; İstanbul’dan Now, Whysoserious, Pub Story gibi oluşumlarla işbirliğim var.

Ekleme istediğiniz bir şey var mı?

İnsanlara sadece bildikleri, duydukları ve ilgilendikleri tarzların dışına çıkmayı öneriyorum. Müzik dipsiz bir kuyu; sadece sunulanla yetinmesinler. Janrlar ne kadar çeşitlenirse etkinlikler o kadar zenginleşir. Bir de işi sadece ticarete döktüğü için camianın büyümesi için çaba sarf eden organizatörleri küstürenler var. Olan bitene tanık olunca üzülüyorum. DJ olarak sadece popüler müziğe tutunduğunuzda, alternatif işler yapmaya çalışan güzel insanları küstürüyorsunuz. Oysa bu girişimciler desteklenmezse, hep birlikte aynı döngünün içine sıkışıp kalacağız. İzmir'deki hareketlenmenin bir ucu da popüler eğlence müziğiyle iç içe gidiyor. Buradaki kitle, günün sonunda tanımadığı isme gitmek istemiyor. İnsanlar gittikleri mekânda o gece kim çalacaksa hazırladığı setleri önceden dinlesin. Karşılaştıkları şeyden hayâl kırıklığına uğrayıp, elektronik müziğe küsmesin. Türkiye dinleyicisinde bu tutum bir türlü gelişmedi; kulübe gitmeden önce *"bir bakayım bugün kim ne çalışıyormuş"* mantığı daha oturmadı.

Hemcinslerime sesleniyorum! Alanda erkek egemenliği sürüyor! Kalabalık line-up'larda tek kadın ben oluyorum. Büyük festivallerde az sayıda kadın DJ görüyorum. Buradan çağrı olsun; kadınları bu mesleğe girmeye davet ediyorum!

Eren Dutlu

Müzik sizin için ne ifade ediyor? Elektronik müzikle ilgilenmeye nasıl başladınız?

Ses meselesiyle çocukluktan bu yana ilgiliyim; müziği sonsuz parametreyle sonsuz seçenek sunan bir üretim alanı olarak tanımlıyorum. Ayvalık'ta doğdum büyüdüm; 2002'den beri gitar çalıyorum, şarkı söylüyorum. Bir süre tek başıma çaldım, sonra rock gruplarına katıldım. O süreçte yavaş yavaş beste yapmaya başladım. Grup projeleri çeşitli

nedenlerle son bulunca, bu coğrafyada didinmekten bunalan her genç gibi, İstanbul macerasına atıldım. Kendi triomu kurdum, biraz rock ve biraz akustik müzik derken, elektronik müziğe ilgi duymaya başladım. Tabiri caizse çarpıldım! Beste üretmeye dair duyduğum ilgi ve şevkle, elektronik müzik üretmeye koyuldum. "Live looping" denilen akımın yükseldiği bir dönemdi; ürettiğim müziği tek başıma, canlı olarak icra etmeye olanak tanıyan teknolojilerin sayesinde, o alanda ilerlemeye baktım. İstanbul'dan ümidi kesince, Ayvalık'a döndüm ve iki sene boyunca kendi köşeme çekilip müzik ürettim. Kendimi hazır hissettiğimde, üç yıl önce İzmir'e yerleşip düzenli performans yapmaya başladım.

Neden İzmir'e yerleşme kararı aldınız?

Yaptığım müziği küçücük bir sahil kasabasında sürdürmek mümkün olmadığı için bu kararı aldım. Ayvalık'ta yaşamayı çok seviyorum; orası benim ait olduğum yer ama yerleşik kitle, bu müziğe ve kültüre çok uzak. Yaz sezonunda şehre dışarıdan gelenlerle işler bir şekilde gidiyor ama kışın hiçbir şey olmuyor. İstanbul'un ortamıysa bana çok uygun, yorucu ve kaotik geliyor. Ayvalık'a yakınlığın getirdiği avantajla, hiç düşünmeden İzmir'i tercih ettim. Ege candır! Hiç pişman değilim, bilakis çok mutluyum.

Son yıllarda kentteki elektronik müzik ortamında bir canlanma olduğundan bahsediliyor, buna katılıyor musunuz?

Katılıyorum ama canlanıyor olması, beraberinde özeni veya gereken yatırımı getirmiyor. Elektronik müzik, dünyada, hele ki Avrupa ülkelerinde ana akımlar arasında sayılıyor ve bu kabul, bazı temel sebeplere dayanıyor: Çoğu insan farkında olmasa da frekans, rezonans ve armoni üzerinden düşünüldüğünde müzik, birkaç bilimin ilgi alanına giriyor. Özellikle frekans adını verdiğimiz husus, son derece önemli; yaptığımız müziği üretirken, bazı frekansları dinleyiciye duyurabilmek için spektrum denilen göstergenin karşısında saatler harcıyoruz. Birkaç yer dışında, Türkiye'deki mekânların herhangi birinde bu detayları izleyiciye duyuramıyoruz. Ses sisteminin kalitesi ve akustik ortam, buna müsaade etmiyor. Avrupa'da ise bu müziğe hizmet eden devasa bir endüstri var. Mekânın ona göre dizayn edilmesi, işin kuralına göre yapılması hem sanatçıya hem organizatöre hem işletmeciyeye yarar. Yurt dışından çalmaya gelen isimlerin yaşadığı memnuniyetsizlik, hemen yüzüne yansıyor. Yaratıcıları frekansını duyuramıyorlar ve bunu başaramıyor olmak, canlarını sıkıyor. Umarım önümüzdeki yıllarda bu konular hallolur, işletmeler de bilinçlenir.

Elektronik müzik meselesine bütünsel yaklaşılmadıkça koşullar düzelmez. İşin uzmanını istihdam etmek, yatırımdan kaçınmamak lâzım. Türkiye'deki lisans programlarında okuyanlar, sahada gerekli tecrübeyi kazanamadan mezun oluveriyor ve endüstri onları başka karakterlere çeviriyor. Sahne ve ışık tasarımının mevcut durumundan bahsetmiyorum bile... Her etkinlik, işitsel ve görsel anlamda kitleye yeni deneyimler yaşatmalı. Bir yerde okumuştum; Stimming adlı sanatçı yeni projesinde müzikle kokuyu birleştirmeyi düşünüyormuş. Bu işin ucu bucağı yok ama bizi ilgilendiren mesele müzik ve önce ona odaklanmalıyız.

Üç yıl önce İzmir'e geldiğinizde karşılaştığınız kitleyle bugünkü kitle arasında ne gibi farklar var?

Sayıca artış var, öncelikli olarak bunu söyleyebilirim. İlk geldiğim zamanlarda kitle daha içine kapanıktı. İstanbul başta olmak üzere, İzmir'in diğer şehirlerden aldığı yoğun göçün kitlenin artışına etki ettiğini gözlemliyorum.

Kitlenizi oluşturabildiniz mi?

Oluşturabiliyorum. Özellikle yayınladığım albüm sonrasında, performanslarımı düzenli olarak takip edenlerin sayısı artıyor ve bu beni çok mutlu ediyor.

İletişim çağında nerede yaşıyor olduğumuzun bir önemi kalmadığına göre, üretimleriniz dünya çapında görünürlük kazanıyor mu?

Çıkardığım albüm için yazılan analizlere baktığımda, Avrupa'dan, Amerika'dan, Brezilya'dan, Afrika'dan dinleyicilere ulaştığımı görüyorum. Takip edenler, Instagram'a koyduğum içeriklere de ilgi gösteriyor. Daha çok ve daha sık üretmeye dair projelerim var. Bu projeleri hayata geçirebilirsem, daha çok dinleyiciye dokunacağım.

Elektronik müzik, müziğin diğer kollarından farklı olarak yaratılan ortamla anlam kazanıyor ve yarattığı kültür, bu ortamın oluşmasında önemli rol oynuyor. Bu kültürü siz nasıl değerlendiriyorsunuz?

Elektronik müziğin, hatta her tür müziğin müzik piyasasında iki kanal üzerinden kabul gördüğünü söyleyebiliriz: "Underground", yani yeraltı ve "mainstream"; ana akım... Ben daha çok alt kültüre hizmet eden bir müzisyenim. Duygudan yoksun, tamamen tüketime odaklı ana akıma uzağım. Müzisyenlik çerçevesinden bakacak olursak, bir orkestra düşünün ki onun hem icracısı hem şefiyim. Dolayısıyla ortada ortak bir kültür var fakat herkes o kültürü başka bir yerden bakarak anlamlandırıyor, yorumluyor ve yaşıyor.

İzmir'de düzenli program yaptığınız bir mekân yok;

sizi daha çok bizzat kurguladığınız etkinliklerde dinleyebiliyoruz. Bunun sebebi nedir?

Tek sebebi, özensizlik... Kente geldiğimden bu yana birçok mekânla, girişimle çalıştım ama canımı sıkan o kadar çok şey yaşadım ki... Hep içime attım, izlenimlerimi açıkça dile getirmekten kaçındım. Bu sıkıntıları dile getirdiğinizde, "sanatçı kaptırısı" deyip geçiştiriyorlar. Bir de düzenli program yapmaktan uzaklaştığımı hissediyorum. Yüzünüzü eskitiyor. O yüzden sadece benimle aynı frekansta düşünen, özenli girişimcilerle etkinlik kurgulamaya dikkat ediyorum. Tabii ki bu işten para kazanıyoruz ama asıl amaç, kazanç sağlamaktan çok ideali sürdürmek. "*Ben burada çalayım*" dediğimde, lafa "*içeriye kaç kişi sokarsın*" diyerek başlayan işletmecilerle uğraşmak istemiyorum.

İstisnası yok mu?

1888 vardı, artık yok. Vesta'yı seviyorum. İşletmecileri müzisyen olduğu için, işi kuralına göre yapıyorlar. Bu ikisi dışında, Kübana'nın atmosferi çok hoşuma gidiyordu; o mekânı da yok ettiler. Yeni açılan Hangout Cure ve Kalt'ın İzmir'in elektronik müzik kültürünü ileriye taşıyacağına inanıyorum. Şehir, camiaya vizyon katacak iki müthiş mekân kazandı. Yine de mekânlarda çalmaktan çok, festival sahnelerini tercih ederim.

Bugüne dek hangi festivallerde ve şehirlerde sahne aldınız?

Unite'in düzenlediği Into the Woods'ta iki kez çıktım; 8th Floor'un Olimpos'ta düzenlediği Cyro'da sahne aldım. Yanı sıra, İzmir'de yapılan bazı kokteyl ve kahve festivallerinde, Rock Days'te çaldım. Bazen İstanbul, Bursa, Antalya ve Çanakkale'ye gittiğim oluyor. Çanakkale'ye ayda bir kez gitmeyi planlıyorum. Bir kereliğine de Kıbrıs'a gittim.

Dinleyici kitlesi bakımından şehirler arasında ne gibi farklar var?

Her yerin ambiyansı, ortamı ayrı... Kıbrıs ve Antalya'da hiç tahmin etmediğim bir kitleyle karşılaştım; kitleler çok hazır, ateşliydi ve dans etmeye çok istekliydi. İstanbul biraz solgun gidiyor. Ortam yerden yere veya benim performansıma göre değişiyor. Bir sürü parametre var ama temel amaç, kitleyle kabin arasında sinerji yaratmak.

Elektronik müziğin hangi janrına ağırlık veriyorsunuz?

Geçmişim boyunca bir sürü tarzdan beslenerek müzik yaptım. Şimdilerde müziğimi herhangi bir janr ile sınırlamak istemiyorum. "Deep house" veya "melodic techno" diyemiyorum... Bir sürü akımdan aynı anda etkilendiğim için, türlere ve ka-

tegorilere sıkışmak istemiyorum. Dinleyici müziğimin bana özgü olduğunu dile getirdiğinde, mutlu oluyorum. Masanın başına oturduğumda işe “*şimdi bir house track yapayım, ardından bir de melodic techno patlatayım*” diye başlamıyorum. Eskiz beni nereye götürürse, müziğim oraya gidiyor.

İlerisi için neler planlıyorsunuz?

Geleceği düşünmüyorum; gelecek diye bir şey yok bence... O bir illüzyon. İstediğim tek şey, gezdiğim kadar gezmek ve müziğimi insanlara ulaştırmak.

Maze

Önce sizi tanıyalım. Elektronik müziğe ilginiz nasıl başladı ve Maze nasıl kuruldu?

Caz ve siyaset bilimi okumak için Kanada'ya gidene kadar, elektronik müzikle ilgim yoktu. Babam amatör caz davulcusu olduğu için müzik eğitimim ve dinleme zevkim bu tarzla sınırlıydı. Hatta “*enstrümansız müzik mi olur*” diyerek, elektronik müziğe karşı duruyordum. Üniversitede birkaç arkadaşım “disco” çalıyordu; dinledikçe hoşuma gitti ve yavaş yavaş, DJ'lik yapmaya yöneldim.

Türkiye'ye dönünce, çeşitli oluşumlarla yakınlaşmaya başladım ve varlığından Kanada'da haberdar olduğum, buralarda tanınmayan müzikleri kitlelerle buluşturmaya karar verdim. Önceleri İstanbullu Crib ekibiyle beraberdim, müzikal çizgide anlaşmazlık çıkınca yollarımız ayrıldı. Bunun üzerine, 2016'da Oğuzhan Öner (Oner), Alper Urlu (AnalogDisko) ve Can Erkin (Jan Molt) ile MAZE'i kurduk ve yerelden DJ'leri örgütleyerek etkinlik yapmaya koyulduk. Kendimizi elektronik müzik çalmaktan öte, müzik seçmeye zaman ayırmak isteyen bir grup girişimci olarak tanımlıyorduk.

Şimdilerde, çalıştığımız mekânları ve markaları çeşitlendirmek, biraz da yapıyı rahatlatmak adına, Raw adını verdiğimiz ikinci markamızı yarattık. Bu marka altında, 2019 yazında Çeşme'de etkinlikler yaptık; Apeiron Collective ile birlikte Dimensions adını verdiğimiz festivali düzenledik. Bu festival, bize neyi nasıl yapmamız gerektiği konusunda çok şey öğretti. Böylece, iki kanattan aynı anda ilerlemeye karar verdik.

Maze olarak ne tür müziklere ağırlık veriyorsunuz?

Böyle sorulara net cevaplar veremiyoruz. Yeri geliyor “disco”, “acid house” veya “house” çalıyoruz. Bazen hiç elektronik müzik çalmadığımız oluyor. Meselâ, İzmir'deki Soweto'da böyle geceler yapıyoruz. “Bossa nova” ile başlayıp, konvansiyonel cazla devam edip, özgür cazla biten setler çalıyoruz. Şöyle diyelim; sadece özendiğimiz, beğendiğimiz şeyleri çalıyoruz ve bunları bulmak için çok ciddi emek harcıyoruz.

Sürekli program yaptığınız, çalmaktan özellikle hoşlandığınız bir mekân var mı?

Önceden düzenli aralıklarla etkinlik yapıyorduk. Piyasa çok kalabalıklaştı; son iki yıldır durmadan yeni işler, mekânlar ortaya çıkıyor. Uzun yıllar birlikte çalıştığımız Renaissance Otel ve 1888, bizce şehrin en keyifli mekânlarıydı. Yakın zaman önce, Kalt ile çalışmaya başladık. Yeni açılan bir klüp ve barındırdığı alan, tasarladığımız etkinliklere uygun görünüyor. 80' – 90' temalı “Acid House” ve “Techno” partilerimizle “Acid Manifesto” serimizin dördüncüsünü orada yapacağız.

Elektronik müzik kültürüne yaklaşımınızı nasıl tarif edersiniz?

“IDM” (intelligent dance music) bana hitap etmiyor. Diğer yandan, 80'li yılların başında ilk nüvelerini sunan elektronik müziğin zamanında yeraltı rock müziğine benzer bir muamele gördüğünü kabul etmek lâzım ki sistem, alt kültürden beslenen tarzları hızla ehlileştiriyor. Bu müzik tarzına ilgimi yöneltti, içinde barındırdığı ayrırlıklı. O dönemlerde elektronik müzik, caza benzer şekilde, sonsuz bir özgürlük alanı, dilediğin gibi doğaçlama yapma imkânı sunuyordu. İzmir'de bilinmeyen meseleler bunlar; biz de bu alana dair bilinirliği artırmaya çalışan bir ekibiz.

Elektronik müziğin son iki yılda İzmir'de yaşadığı yükseliş ve ortaya çıkan “rave” kültürü hakkında ne düşünüyorsunuz?

Elektronik müzik, sadece İzmir'de değil,

Türkiye’de yükseliyor. Meselâ Mersin’de çok acayip techno partiler yapıyorlar. Gezi olaylarından sonra düzenlenen partilerin sayısında patlama yaşanınca, bu yükselişi sistem karşıtlığıyla ilişkilendirecek oldum. Hâtta, “*Gürcistan ortamlarını yakalar mıyız*” diyecektim ki heyecan sönümlendi. Çabuk unutuyoruz öyle şeyleri...

Avrupa’daki “rave” ortamı, burada adını “rave” koyduğumuz ortamlardan çok farklı. Kültürel bakımdan birbirine çok uzak zeminlerde yaşıyoruz. Bence “rave” kültürü burada şeklini bulamadı. Ne olduğu yanlış algılanıyor. O yüzden, gerçek mânâda “rave” kültürünü bu topraklara getirmek isteyen etkinlik tasarımcılarına, DJ'lere büyük sorumluluk düşüyor. Türkiye’deki kitle, müzikten ziyade takılmakla ilgileniyor. İzmir’in kısıtlı seçenek sunan müzik ortamına alışkın kitle, meseleye “*hadi partiye gidelim; şu an popüler olan bu*” şeklinde yaklaşıyor. Biz bu olayı da yanlış anladık gibime geliyor.

İki senedir yükselen trendin en önemli dayanağı, alanın ciddi anlamda para kazanmaya ve kazandırmaya başlaması. Sponsorluk müessesesi, neredeyse on beş yıl sonra var gücüyle sahalarla dönmüş durumda. Ne yazık ki çoğu sponsor, düzenleyeceğiniz etkinlikte görmek istediği isimleri dayatıyor. Bundan dolayı, biz sponsorla çalışmaya sıcak bakmıyoruz. Sponsor kimin çalışacağına karar veremez; o bizim işimiz. Eğer yegâne dert oraya kocaman kitleleri yığmaksa, temel beklenti buysa, pop konseri yapabilirler.

“Trap”e, yani gerçek anlamda yeraltı müziğine destek vereceklerse ellerini taşın altına koyacaklar. Kimi etkinliklerimizi çok zor şartlarda yapıyoruz ve çoğunlukla, o tür etkinliklerden zarar ediyoruz. Ne var ki pışman değiliz.

Sektör, ses – ışık sistemi ve akustik meselesini bir türlü çözemiyor veya koşulları iyileştirmeyi önemsemiyor. Mekânı açıyorlar, dekor da fena değil fakat ses sistemini oradan buradan topluyorlar. Onlara da hak veriyorum; kur almış başını gitmişken sisteme yatırım yapmak kolay değil ama o kulübü ben açacak olsam, önce sisteme yatırım yaparım. Bir de pastanın büyüdüğünü gören, aslen “Eski 45’likler”, “90’lardan Türkçe Pop” çılmak üzere açılmış mekânların kulübe dönüştüğünü görüyoruz ki bunların başına elektronik müzikle uzaktan yakından alâkası olmayan işletmeciler getiriliyor.

İzleyici geliştirme, koşulları iyileştirme ve pazarı büyütmeye anlamında, yatırımcılarla işbirliği yapmak mümkün olamaz mı?

Sektör belirli bir seviyeye ulaşmış olsa işbirliği

yapmak tabii ki mümkün olur fakat işletme sahibi, oturup konuştuğunuzda sizinle danaya girer gibi muhabbet ediyor. Zamanında destek verdiğimiz yatırımcılar da sözlerimize kulak asmayıp kendi bildiği yoldan ilerliyor. Yatırımcıyla işletmeci, “*ben müzikten anlamam. Bana güzel iş yapacak ama ucuza çalacak DJ’lerin ismini veriyorlar, çıkartıyorum*” diyor, kapıdan girenin sayısına bakıyor.

Elektronik müzik, sanatın diğer disiplinleriyle nasıl buluşabilir?

Bir zamanlar “video mapping”, “audio visual” alanına giren işlere yer veriyorduk ve ekipte bu işlerle uğraşan, çok başarılı bir arkadaşımız vardı. Partinin konseptine göre, eski filmlerden kolajlar hazırlıyordu. Sonra vazgeçtik. “*Önce müzikal çeşitliliği yaratalım, sonra sanatın diğer disiplinleriyle nasıl ilişkileneceğimize bakarız*” dedik. Elektronik müziğin alt kollarına alan açmak yerine, sadece dönemsel trendlerin hâkimiyetinde ilerleyen bir piyasada farklı disiplinleri işe dâhil etmeye sıcak bakmıyorum. Ben bu gibi konularda oldukça tutucuyum. O yüzden dediğime herkes katılmayabilir ama belirlediğim önceliklere sadık kalırım. İleriki yıllarda, arkama baktığımda, imza attığım işlerin İzmir’in sanatsal hayatına ne gibi katkılar sunduğunu görmek isterim. Bu yüzden, fikrimi soranlara şu tavsiyeyi veriyorum: “*Sadece işin ticari kısmına bakmayın. Mesaj verin, hikâye anlatın, kitleyi farklı müzik türleriyle tanıştırın.*”

Mert Akkuş

Bize kendinizden bahseder misiniz? Elektronik müzikle nasıl tanıştınız?

İzmirliyim, yaklaşık on yıldır müzikle ilgileniyorum. Lise yıllarımda arkadaşlarla birlikte buluntu sesleri kullanıp kompozisyonlar yapıyorduk. Bilgisayarı açıp, programa yüklediğim ses dosyasından müzik üretebileceğimi fark ettiğimde büyüdüm. Bir müzik aleti çalmak zorunda değildim; sadece

sesleri örgütleyerek kompozisyonu kurma fikri bana çok devrimci gelmişti. Marmara Üniversitesi'nde eğitim alırken, makine mühendisliğine duyduğum ilgiyi kaybettim ve tamamen müziğe yöneldim. İşler beklemediğim şekilde ilerledi; hâlâ öyle ilerliyor, açıkçası. Beş yıldır DJ'lik yapıyorum; bundan sonra hayatın bana ne getireceğini öngöremiyorum. Unkapanı'nda bir müzik şirketinde arşiv sorumlusu olarak çalışırken, işimden gayet memnunken, İzmir'e dönmeye karar verdim.

Neden İzmir'e döndünüz?

15 Temmuz sırasında ve sonrasında İstanbul'un tadı kaçtı. Darbe teşebbüsünden vapurda haberdar oldum. Bir yere çılmaya gidiyordum; denizin ortasında, elimde ekipmanlarla öylece kalakaldım... *"Hayat bu kadar saçma olmamalı"* diyerek, taşı tarağı toplayıp İzmir'e döndüm. Hemen ardından, tamamen tesadüfen, Högre ekibiyle tanıştık. Önceden İzmir'de bir iki kere çılmışlığım vardı, onlar da birine denk gelmiş ve setimi beğenmiş. Aynı müzikal zeminde mücadele ettiğimizi fark edince beraber çalışmaya karar verdik. Şehirde "techno" çalan yer yok gibiydi. Bir kaç etkinliğin sonrasında, Kültürpark'taki mekâna geçtik ve iki yıl boyunca orada faaliyet gösterdik.

İzmir'de çalmaya başladığınızda nasıl tepkiler aldınız?

İnanılmaz tepkiler aldım! Dürüst olmak gerekirse, "techno" çalan bir DJ olarak İzmir'de bu kadar yoğun bir ilgiyle karşılaşacağımı söyleseler inanmazdım. Kentin elektronik müzik ortamını yakın zamana kadar Çeşme belirliyordu ve bu dominans, bazı müzik tarzlarının merkezde kitleselleşmesine ket vuruyordu. "Techno" kapalı alan müziğidir; agresiftir, serttir. Yazın Alaçatı'da "chill out" dinleyerek sosyalleşen kitleye kışın "techno" dinletmeye kalkıştık ve başardık.

Şehir dışında program yapıyor musunuz?

Geçen yıl, Roxy'de çıktım ki İstanbul'dan ziyade Antalya, Mersin, Eskişehir'de çalıyorum. İstanbul'a ancak birlikte davranmaktan keyif aldığım oluşumlar çağırırsa gidiyorum.

Kentte elektronik müziğe artan ilgi ve talebi neye bağlıyorsunuz?

Günlük yaşam çok zorlaştı. İnsanlar hafta boyunca türlü çeşit stresle boğuştuktan sonra rahatlamak, dilediği gibi deşarj olmak istiyor. Mekândan içeri adım attığınızda her türlü sorun, stres kaynağı geride kalır. Sadece çalan müzikle bağ kurmak, kitleyle birlikte hareket etmek istersiniz. Sosyal

bir ihtiyaç bu; o yüzden Högre gibi mekânların sayısı artarsa camianın büyüyeceğine inanıyorum. 2012'de İstanbul'a gittiğimde, gece hayatının ortamından büyülenmişim. Bir önceki nesil, kendi dönemlerinde gece hayatının daha da çılgın olduğunu anlatıyordu.

Kitle zaman içerisinde ne gibi değişimlere uğradı?

Üç yıldır düzenlenen büyük kapsamlı etkinliklerin kitleyi büyüttüğüne inanıyorum. Eskiden İzmirli, her duyduğu partiye seğirtiyor, çalan müziği de dert etmiyordu. Artık kitle, o gece mekânda kimin çalacağına dikkat ediyor. Bir de bu müziği takip eden kesimlerin benimsediği tarza sadakat göstermeye başladığına tanık oluyorum. Böylece kültür geliyor. İzmir, günün birinde bu coğrafyanın Berlin'i olabilir. Bunu öne sürerken, belirli bir müzik tarzına dayanmıyorum. Önümüze çıkarılan engelleri beraberce aşabilirsek, hedefe varabiliriz. Günden güne önü kesilen, zora sokulan gece hayatını canlandırmak için elimizden gelen ne varsa yapmak zorundayız.

Yurt dışındaki ortamlara girdiğinizde meselenin sınıfsal boyutuna ayarsınız: Mekâna adım attığınız an, gündelik yaşamda sırtlandığınız bütün kimliklerden sıyrılırsınız ve özgürleşirsiniz. O çatının altında herkes eşittir. Dans ederken kalabalığın parçası olursunuz ve dışarıda maruz kaldığınız bütün sınırlamalar ortadan kalkar. Türkiye'de işler henüz o kıvama gelmedi tabii; ortamın sağladığı rahatlığı, özgürlüğü istismar etmeye gelenler, sürekli bir şeylerden şikâyet edip mekânın tadını kaçıranlar var. Madem rahatsız olacaksın, neden geliyorsun? Şuna benziyor: Misafirliğe gidiyorsun, ev sahibini yargılıyorsun. Bu camiada müziğin tadını çıkartmak için orada toplanmış kalabalık, mekânın gerçek ev sahibidir.

2016'da İzmir'deki mekânların hiçbiri "techno" çalan DJ'leri kabul etmiyordu. Görüştüğümüz işletmeler, Zorlu'ya, Högre'ye, Roxy'e gelen isimleri şehre getirebileceğimizi söylediklerimiz gülüyordu. Yılda üç etkinlik olurdu; bu müziğe tutkun birkaç yüz kişi gelince, etkinliği düzenleyenler zarar ederdi. Bugün itibarıyla, bu kitleye mensup isimlerin kimi DJ kimi prodüktör kimi müzik direktörü olarak görev yapıyor. Camia içi dayanışma ağları da böyle kuruluyor. Meselâ Tiflis'teki camia içinde muazzam bir dayanışma var. Hiç bir kulüp veya etkinlik tasarımcısı, bir diğerini baltalamaya kalkışmıyor. Bütün oluşumlar birbiriyle kol kola ilerliyor. Kapatılan bir kulübü açtırmak için iki gün boyunca parlamento binasının önünde direndiler. İktidara, *"kültürümüze dokunamazsınız"* dediler. Bu ülkede ne mekânlar kapandı da kimsenin sesi çıkmadı.

Meselâ 1888, elektronik müzik namına şehirin öncü mekânıydı; kapandığında kimsenin sesi çıkmadı.

Mekânımızın yıkılacağını öğrendiğimde çok üzuldüm ama bu yıkımın bir başka başlangıca vesile olacağına eminim. Yeni bir yer olabilir, başka mekânlarda düzenli programlar olabilir... Högre, İzmir'deki çoğu oluşum gibi tek günlük etkinliklerle yoluna devam edebilirdi. Bunu tercih etmek yerine, kentin elektronik müzik kültürünü geliştirmek için inisiyatif aldı ve yatırım yaptı. Geride bıraktığı iki yıl içerisinde, dünyanın dört bir yanından sanatçı getirdi bu şehre. Kendi alanında ünlenmiş, yirmiyi aşkın ismi ağırladı. Yerelden bir o kadar DJ'e kabini açtı. İzmir, diğer illerden izleyici çekmeye başladı. İsteddiğimiz tek şey, tarz gözetmeden elektronik müzikle ilgili kitleyi aynı çatının altında buluşturmaktı. Bunu büyük ölçüde başardık ama mekânı ortadan kaldırmakta beis görmediler. Bu anlamda, kente öncülük ettik ve bir biçimde yola devam edeceğiz.

İzmir'deki oluşumlarla ilişkileriniz nasıl gidiyor?

Maze tayfasındaki arkadaşlarla dostluğum eskiye dayanıyor. Onun dışında, Breath'in yaptığı işleri takdir ediyorum. Yaz kış etkinlik yapıp, kitleyi büyötmeye çabalıyorlar.

Elektronik müzik, sizce sanatın diğer disiplinleriyle buluşabilir mi?

Buluşabilir ama işletmelerle etkinlik tasarımcılarının buna beraberce cesaret etmesi gerekiyor. Diğer yandan, donanım bakımından buna uygun mekân sayısı çok az ve teknik ihtiyaçlar çeşitlendikçe, bütçe yükseliyor. DJ çıkıyor, mekân bilet kesiyor, iş bitiyor. Çok disiplinli bir prodüksiyonun kitleyle ne kadar bağ kurabileceği de şüpheli. Teknik arıza çıkarsa ne olacak? Yoksa sanatçısıyla, tasarımcısıyla ve teknik personeliyle bu tür prodüksiyonların altından hakkıyla kalkacak potansiyele sahibiz. 2020'de İzmir'in çok güçlü bir sıçrama yapacağını öngörüyorum.

u.nite **Alican Kılınç**

Elektronik müzik etkinlikleri düzenlemeye ne zaman ve nasıl başladınız?

Bu işe dört yıl önce, bir grup arkadaş olarak giriştik. İzmir küçük yer; herkes birbirini tanır. O dönemde kentte birkaç oluşum, bir o kadar mekân vardı. Dinlemek istediğimiz tarza yoğunlaşmış bir

yapı olmadığı için, ufak tefek etkinliklerle sahada görünmeye başladık. Bu etkinliklerden elde ettiğimiz kazancı büyük booking'ler yapmak için kullandık. Meselâ, Raving George'u öyle getirdik.

Ekte yer alanların sayısı başlarda onken zamanla üçe düştü. Örneğin, aramıza sahne tasarımcısı olarak katılan Mert, şimdilerde İstanbul'da düzenlenen büyük etkinliklerin, festivallerin sahnesini kuruyor. Efe, Yusuf, Kaan ve Alper, yerel firmalarda çalışıyor. Bazıları yurt dışına yerleşti. Ben işin arka planında kalmayı tercih ettim; bizzat müzik yapmıyorum. Üniversiteden beri bu camianın içindeyim ve mutfak kısmında olmaktan zevk alıyorum. Zaten bu alana beni edindiğim çevre sevk etti.

İzmir'de elektronik müziğin son birkaç yıldır yükseliş yaşadığına dair tespate katılıyor musunuz?

Katılıyorum; bugün camianın bir yerinde duran herkes işin parçası olmaya çalışıyor. Elektronik müziğin küresel anlamda bir yükseliş yaşadığını da unutmayalım.

Yerelde yükselmesinin temelinde neler yatıyor?

İzmir, yaşam ve eğlence kültürü, sosyal dokusu itibarıyla bu trende ayak uydurmaya müsait bir kent. Başka şehirlerde zamanla örgütlenecek kitleler, burada kolayca bir araya gelebiliyor. Sosyal medya da yaygınlaşmaya araç oluyor; sürekli yeni şeylerin peşinde koşmaya meraklı yeni nesil, bu kültürü merak ediyor. Onlar keşfettikçe, bizim ufkumuz genişliyor. Mekânlar da yükselen trende uyum sağlamaya çalışıyor.

Etkinliklerinizde hangi tarzlara ağırlık veriyorsunuz?

İlk başladığımızda, "techno"nun alt kollarına ağırlık veriyorduk. Yaşça küçüktük, sert şeyleri dinlemeyi ve dinletmeyi seviyorduk. EDM (elektronik dans müziği) de dinleyen vardı aramızda ama alt türlere takılmadan, bu müziğin herhangi bir kolunu çalan neresi varsa gidiyorduk. Zamanla hem çalanlar hem dinleyenler rahatladı, herkes ilgi duyduğu tarzda karar kıldı. Böylece elektronik müzik etkinlikleri çeşitlenmeye başladı. Kitle, kültürün parçası oldukça devamlılığın ne kadar önemli olduğunu fark etti; müzikal çeşitliğe önem vermeye başladı. Biz de kendimizi geliştirdik, artık farklı tarzlar sunuyoruz.

İlkini Şirince'de düzenlediğiniz Into the Woods festivali nasıl gidiyor?

2020'de beşinci senesine girecek. Fikri geliştirdiğimiz dönemde, İstanbul sahnesine bir şekilde dâhil olmamız gerektiğine inanıyorduk;

o yüzden Gezi Makinesi ile iletişim kurmuştuk. İnsanlar şehirde, hatta Çeşme'de, Bodrum'da eğlenmekten bıkmıştı artık. Herkes benzeri olmayan deneyimlerin peşinde koşuyordu. Şirince'ye ekipçe aşınaydık; esnafa ve turistlik işletmelere de yarar sağlarız diyerek, sezon dışında bir tarih seçtik. Ancak taleplerimize karşılık fahiş fiyatlarla karşılaşınca, festivali başka yerlere taşıdık.

u.nite, aynı zamanda markalarla birlikte proje geliştiren bir şirket. Şirket olarak, ne tür hizmetleri sağlıyorsunuz?

Varlığımızı sürdürebilmek için, camiyı kendine hedef kitle olarak seçmiş markalarla çalışmak zorundayız. Meselâ, Alsancak'ta Dostlar Tekel Bayii önünde başlayan bir etkinlik yaptık. Katılımcılar bayiden markanın işaret ettiği ürünleri satın aldıktan sonra servislere binerek, bilinmeyen bir lokasyona hareket etti. Ücretsiz tadım stantlarıyla donanmış, dışarıya kapalı bu lokasyonda eğlenceye devam etti. Tek biletle birden çok deneyim yaşadılar. Bu tür etkinliklerden elde ettiğimiz kazançla yeni etkinliklere yatırım yapıyoruz. Meselâ, Into the Woods'un yanına bir festival daha koyalım diyoruz.

Kitle zaman içerisinde nasıl değişti? Takipçilerle sahada nasıl iletişim kuruyorsunuz? Bir de, yeni jenerasyonların benimsediği tercihler yerel elektronik müzik camiasını ne kadar etkiliyor?

Katılımcı sayısında artış olduğunu herkes gibi biz de teslim ediyoruz. Kitleyle büyük etkinliklerden çok, kapalı partilerde temas etmeyi yeğliyoruz. Bu tür organizasyonlar, kitlenin içerisinde doğrudan geri bildirim almaya yarıyor. Müzik dinlemeye gelenlerle ortamı tanımaya gelenler, düzenli takipçilerle yeni katılanlar hemen ayrışıyor zaten. Sadece eğlenmeye gelip, bu müziğe merak saranlar var. Kimileri için moda kısmıyla ilgileniyor, kıyafetler değiş tokuş ediliyor. Müzik skalamız genişledikçe, farklı dinleyici kitlelerine ulaşabileceğimizi gözlemliyoruz.

Yerelde ve şehir dışında hangi oluşumlara yakın duruyorsunuz?

Crib, Maze, Breathe ve The Stance gibi oluşumlarla beraber çalışıyoruz, yeri geldiğinde birlikte davranıyoruz. Bu oluşumlardan farklı olarak, bu kültürle yakından ilişkilenen sektörlerle daha sık çalışıyoruz. Örneğin, Dino Gıda'dayken Phillip Morris ve Efes Pilsen için staj yapıyorduk ki bu markalar, sonradan bize ciddi anlamda destek verdi. İstanbul'dan Klein ekibiyle çalışıyoruz ve

onlar sayesinde portföyümüz büyümeye devam ediyor. İşin içine girince, oluyormuş bir şekilde... Oysa bu alana adım attığımızda kimseden somut destek alamıyorduk.

Etkinliklerinize sanatın diğer disiplinlerini dâhil ediyor musunuz?

Eğlence deneyimini özgünleştirmek ve artırmak amacıyla, video mapping ile görsel etkileşime ilişkin araçları sıkça kullanmaya özen gösteriyoruz. Dekora, oturma alanlarının yerleşimine ve sahne tasarımına, etkinliğe ev sahipliği yapacak mekânın doğru biçimde donanması adına bilhassa dikkat ediyoruz. Bu tür detayları etkinlik tasarımının olmazsa olmaz unsurları olarak görüyoruz çünkü her detay, kitleyi çalan müzikle bütünleştirmeye yarıyor. Kimi sponsorlardan sadece ortamı kurmaya yarayacak türden, aynı destekler alıyoruz. Böylece sponsorla markamıza birlikte görünürlük kazandırıyoruz. İnsanların nasıl bir ortamda eğlendiğini göstermek bakımından, görsel dokümantasyona ve sosyal medya stratejisine ayrı önem veriyoruz.

Ekip üyelerimizin, paydaşlarımızın sayısı gittikçe artıyor. Yegâne amacımız, bu şehrin eğlence kültürüne katkı sunmak. Kapımız birlikte bir şeyler yapmak isteyen herkese açık. Bize sosyal medya hesaplarımız üzerinden kolayca ulaşabilirsiniz.

@uniteforthevibe

Alsancak Geceleri

VOL. 4

HALE ERYILMAZ - GİZEM AKKOYUNOĞLU - ALİ KEMAL ERTEM - HALE ERYILMAZ - GİZEM AKKOYUNOĞLU
ALİ KEMAL ERTEM - AYŞEGÜL UTKU GÜNAYDIN - HANDE ZERKİN FOTOĞRAFLAR HELİN KAT

EDIT

Tamer Varış (İşletmeci)

Hem sizi tanıyalım hem Edit'i nasıl yarattığının hikâyesini duyalım...

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlarda Fakültesi'nde fotoğrafçılık okudum. Henüz fakültede öğrenciyken, 2005 civarında, İzmir Kısa Film Festivali'ni düzenleyen ekibe dâhil oldum. Hatta o dönemde, aradan Mardin Film Festivali'ni çıkardık. Festivale özgü işlerle ilgilenirken konser, sergi benzeri yan etkinliklerden de sorumluydum. Tasarladığım etkinlikler ses getirince, birkaç mekândan teklif aldım. İlk olarak, Gazi Kadınlar Sokağı'nda Boombox adlı mekânın müzik direktörlüğünü üstlendim. Müzikle çok yakından ilgiliyim ama dinleyici olmanın ötesine hiç geçemedim. Gruplarla iletişimim iyiydi sanırım. Düzenli olarak Abarjazz çıkardı; 2000'lerin ortasında Alsancak sanatsal ve deneysel boyutuyla enteresan bir dönem yaşıyordu. Sonraları, sokak niteliğini kaybetmeye başlayınca, binasına hayran olduğumuz 1888 adlı restoranı devraldık. Her açıdan çok özel bir mekândı ve zaman içerisinde atmosferiyle, işletme anlayışıyla, kitlesiyle İzmir'de fark yaratmaya başladı.

'88 devam ederken, kafamda şu soruyu döndürüp duruyordum: *"Bu lokasyonun İstanbul'daki karşılığı Nişantaşı; mekânlar Avrupa standartlarında ama bir şeyler eksik..."* Bana göre eksik olan sanattı. Bu eksikliği giderecek, genç ve nitelikli müşteriye hizmet verecek bir konseptte kafa yorarken, çevrimiçi bir radyo kurma fikri ortaya çıktı. Amaç, müzik dışında o radyoda tematik programlar

yapmaktı. Edit'i açma hikâyemiz böyle başladı. Sokağa bakan vitrine bir stüdyo kurduk. Müşteriler varken yayın yapıyorduk ama sürdüremedik. Üç ay dayandı çünkü teknik meselenin üstesinden gelemediğimiz gibi içeriği sürdürmek adına kaynak yaratamadık.

Radyoculuktan vazgeçtikten sonra, sergiler açmaya, söyleşiler düzenlemeye başladık. O dönemde hibrit mekân anlayışı bilinmiyordu ve galeri altyapısına sahip olmadan sergi açmaya kalkıştığımız için epeyi eleştiri aldım. Kürasyonda, takvimdi derken, tek başına altından kalkamayacağıma kanaat getirince sergilerden vazgeçtim ve genç tasarımcılarla lokalden filizlenen girişimlere alan açmaya karar verdim.

Müdavim ve müşteri kitlesi altı yıl içerisinde nasıl bir değişime uğradı?

Her ikisinin yaşadığı dönüşüm, mekânın kimliğinde yaşanan değişimle baş başa gitti. Radyo veya sergi varken bu tür içeriklere ilgi duyanlar ağır basarken, zamanla modayla, tasarımla ve gastronomiyle ilişkisi gelişkin, üst segmente hitap eden bir işletmeye dönüştük. İnsanları dönüştüremedim, onlar mekânı dönüştürdü. Bu mekânla birlikte bulunduğumuz lokasyonu dönüştürebileceğime dair bir inancım, inadım vardı. Burası Müslüman mahallesiyse salyangoz satmakta ısrar edecektim. Genç tasarımcıları buluşturuyoruz, vitrinde radyo yayını yapıyor; sokaktan geçenler *"ne yapıyor bunlar"* diye bakıyor... *"Bu tür içeriklerle aidiyet sağlıyorum, sokağın kitlesini dönüştürürüm"* diye düşünürken, günün sonunda Edit lokasyona uydu.

Sizce Alsancak geride kalan altı yıl içerisinde nasıl bir dönüşüm yaşadı?

Sıkı bir dönüşüm yaşadığı açıkçası ama bunu yaşamış olmasının birden çok sebebi var. Örneğin, bir mekâna ağırlıklı olarak üniversite öğrencilerinin takıldığını düşünelim. Mezun olunca, evlenince zor gelirler. Bu sektörde müşteri devamlılığını korumak çok zordur. O yüzden, ancak müdavim yaratarak ayakta kalabilirsiniz. Ne var ki sosyal dönüşümü kaçınılmaz görüyorum; işin doğasında var.

Kitlenizi nasıl tanımlıyorsunuz?

Size 1888'den bir örnek vereyim: Beşinci yılında, müşterilerle mekân hakkında bir dizi mülakat yaptık. Verilen cevaplardan biri, hiç aklımdan çıkmadı: *“Bazı mekânlar şehre karakter katar.”* Dışarı çıkan her birey, gece hayatını farklı algılar. Sosyal aidiyet sağlamak çok önemlidir; eğitim seviyesi yükseldikçe kitlenin beklentileri artar. 88 hakikaten şehre karakter katan bir işletmeydi. Evet; popüler kültürden besleniyordu ama dönemin en iyi DJ'lerini, müzisyenlerini ve prodüktörlerini ağırlıyorduk.

Kültürün empoze edilebilir bir şey olduğuna inanıyorum. Üniversitede eğitim almak için Denizli'den ya da Konya'dan İzmir'e gelmiş bir öğrenci düşünün. Sosyalleşecek çünkü buna ihtiyaç duyuyor. İnsanın karakteri, kimliği o yaşlarda oturuyor ve sizin kimlerle sosyalleştığınız, ne tür topluluklara dâhil olduğunuz kendinizi inşa ederken belirleyici bir rol oynuyor. Müzik, giyim, yeme içme ve eğlence kültürünüz o yaşlarda kendini buluyor. '88'deyken, enteresan bir şekilde üniversite kitlesine yakından dokunabiliyorduk. Konuk edeceğimiz DJ'in Soundcloud linkini paylaşıyordum; o ana dek bin kişi dinlemişse sayı ertesi gün ikiye katlanıyordu. Öyle bir gücümüz vardı. Kimi müşterilerin arasından çok iyi DJ'ler çıktı. Derdim hiçbir zaman günü kurtarmak olmadı; benim meselem Don Kışotluk yapmak. Bar olmanın ötesine geçerek, tasarım ve müzik anlamında birilerini etkilemeyi başarmak.

Edit, daha baştan itibaren interaktif ilişkilere açık

bir mekân oldu. İlk başlarda eski alışkanlıkların ışığında sıkça etkinlik yapıyorduk, sonra kulvar değiştirdik. Genç kuşaktan tasarımcıları ağırladığımız Randevu'yu Public Market adı altında yeniledik. Benzerlerine İstanbul'da ve yurt dışında sıkça rastlayabileceğiniz türden işler bunlar... İzmir için ilkti ve farklı kesimleri buluşturmayı başardık. Örneğin, bir tekstil firmasının sahibi tesadüfen yoldan geçerken işi görüyordu ve tasarımcının işlerini çok beğenip iletişime geçiyordu. Ancak, bir konsept tekrara girince ondan uzaklaşıyorum. Bende çıkan bir müzik grubunun başka bir mekânda düzenli olarak sahne almasından hoşlanmıyorum, meselâ.

Konserler ve tasarım etkinlikleri nasıl gidiyor?

Salı günleri iki yorum grubu çıkıyor. Cumartesileri gündüz matinesi yapıyoruz. New Orleans müziği yapan Tin Pan, iki haftada bir sahne alıyor. Akşamları canlı müziği her yerde dinlersiniz ama bence gündüz seansı daha keyifli oluyor. Public

Market yoluna devam ediyor. Eskiden iki ayda bir yaparken senede ikiye indirdik. Bir etkinliği Noel'e, diğerini paydaşı olduğumuz Avrupa Caz Günleri'ne denk getiriyoruz. Festivali de bu şekilde sokağa taşımış oluyoruz. Sergilere komple son verdik; merak edenlere söylemiş olayım.

İzmir cazibe merkezi haline geldi, bunu itiraf etmek lâzım. Son beş yıldır herkes bu şehri konuşuyor. Eskiden herkes kapağı İstanbul'a veya yurt dışına atmaya çalışırken, tersine beyin göçü aldı başını gidiyor. Neyse ki nitelikli bir iç göç yaşanıyor ve şehre yeni yerleşenler, geldikleri yerdeki eğlence anlayışını aramaya koyuluyor. Dışarıdan bakınca, eski yıllara nazaran daha çok festivale ve etkinliğe ev sahipliği yapıyor İzmir. Mekan sayısı da çoğalıyor ama siyasi baskılardan dolayı sektörde bıçak kemiğe dayanmak üzere. Geçen sene yüz liraya aldığımız içkiyi bugün iki yüz liraya alıyoruz ama soracak olursanız, enflasyon yüzde on iki... Ne var ki kırk liraya mâl ettiğiniz içkiyi müşteriye seksen liraya satamazsınız. İçki firmalarının da keyfi kaçmış durumda, sektörün albenisi hızla yok oluyor.

İzmir'deki işletmecilerin vizyonunu beğenmiyorum. Kime sorsanız günü kurtarmanın derdinde ama bir yandan, nasıl oluyorsa, herkes yeni mekan açmanın peşinde... *"Mekânım olsun, plaktan sevdiğim müziği çalarız; okuduğum kitaplar da şurada durur..."* Böyle bir trend var. Teşebbüsler çok şık görünüyor ama teşebbüs edenler, sürdürülebilirliği sağlamak adına gereken işletme tecrübesinden yoksun görünüyor. Böyle olunca, açılan işletmelerin çoğu birkaç ay sonra kepengi kapatıyor. Şehre karakter katacak mekanların sayısını artırmak lâzım. Gitmeye zaman bulamasam da Cinatı bunu başarmak için bir mücadele veriyor. Sosyal medyadan takip ettiğim kadarıyla gayet karakterli bir mekan... La Puerta, Eskişehir'den geldi ve Bornova Sokağı'nın kalitesini yükseltti.

Sokaktaki diğer işletmelerle aranız nasıl?

2013'te burayı açtığımızda, ilk tasarım etkinliğini yaptığımızda, sokağı tıka basa doldurduk. Belki bin kişi vardı ve esnaf bizi tanıımıyordu. Bunu görünce, her hafta etkinlik ister hale geldiler. Yandaki terlikçi, karşıdaki butik, ötedeki dükkân derken, sokaktaki diğer işletmelerle yakınlık kurmaya başladık. Ben işimin gerektirdiği kadar sosyalleşirim. Ancak iyi bir konser varsa buradan dışarı çıkarım. O yüzden kentte olan biteni sadece sosyal medyadan takip ediyorum. Yakın dost olduğum işletmeciler, yaptığım işleri destekliyor. Örneğin, Epic Fair'in posterini mekânına asmamıza izin veriyorlar. Aramızdaki iletişim ve dayanışma bu boyutta ilerliyor.

Müşteri geliştirmek için özel bir çaba sarf ediyor musunuz?

Sosyal medya, özellikle Instagram paylaşımları gayet güzel iş görüyor.

Gelecekte yapmayı istediğiniz işler, çalışmalar var mı?

Edit özelinde başka bir şey yapmayı düşünmüyorum. Epic Fair, yakın zamanda uluslararası zeminlerde boy gösterecek mertebeye gelmiş durumda. Yalnız, programa koymak için İzmir'den grup bulamıyoruz. Yerel müzik üretimini mutlaka desteklememiz gerekiyor ki Edit olarak ilgilendiğimiz gruplara sahne açarak üzerimize düşeni yapıyoruz.

Bana kalırsa İstanbul New York, İzmir ise Los Angeles olsun. Endüstri orada kalsın, burası yaratıcılığa yatırım yapsın. Yeterli potansiyelin mevcut olduğunu iddia edecek kadar deneyim biriktirdim. Sadece, bunu tek başına harekete geçirecek kişi ben değilim. Yerel yönetimle özel sektör de olaya aynı zaviyeden bakmalı. İzmir Kısa Film Festivali'ni yaptığım dönemde her işe koşuyordum. Kolay kolay sponsor bulamıyorduk. Aradan yıllar geçti, 88'i ile Edit'i açtım ve festivale sponsor olmaya başladım. Ne yapıyorum? Elli, altmış kişilik davetli grubuna yemek ve içki desteği veriyorum. Benim için önemli bir maliyet çünkü küçük bir işletmeyim. İzmirli sanayicisin; bu kentten beslenmişsin, buradan kazanmışsın, vergi rekortmeni olmuşsun. Üstelik sponsorluk yaptığın tutarı vergiden düşeceksin. Şehrin sanayicisi neden bu işlerin ucundan tutmaz, şehirde üretilen kültürü sanatı ısrarla sahiplenmez? Hakikaten anlayamıyorum.

[editandchill](#)
[epicfair.live](#)

Selim Gürcan (Müziyen)

Sizi tanıyalım mı?

Çeşitli caz gruplarında bas gitar ve kontrbas çalıyorum. İzmir'de yaşıyorum ama işim gereği, sıkça seyahat ediyorum.

Mekân hakkındaki düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?

Edit, müziğin hakkını veren bir izleyici kitlesine sahip; ayrıca Alsancak'ın en güzel sokaklarından birinde konumlu. Sevgili Tamer ve çalışma arkadaşları, her geçen gün yeni fikirlerle çıkageliyor. Edit, yarattığı dinamizmle bulunduğu sokağa ve çevresine canlılık katıyor.

Alsancak'a ve Edit'e eğlenmeye gelen kitleyi nasıl tanımlıyorsunuz?

Sayısı az olsa da Alsancak çok keyifli mekânlara ev sahipliği yapan bir semt. Müziğe ve sanata değer veren işletmelerin sayısı artarsa izleyici kitlesi daha da gelişecek. Tın Pan dinleyicisi ve mekânın müdavimleri, kaliteli müzikten ve sanattan hoşlanıyor. Geçenlerde on yedi yıldır tanıdığım fakat uzun süredir görüşemediğim bir arkadaşım, ben sahnedeyken arkadaşlarıyla içeri girdi. Sokaktan geçerken kontrbas sesini duymuşlar; “bir bakalım kim çalıyor” demişler. Burası sürprizli karşılaşmalara açık bir mekândır. Müziğinizle kendinizi özgürce ifade edebilirsiniz, yeni tanıştığınız insanlarla kolektif fikirler üretebilirsiniz. Bu alan bizim buluşma noktamız...

tinpanband

selimgurcanbass

Can Bayraktar (personel)

Sizi tanıyabilir miyiz?

Çeşitli işletmelerde çalıştıktan sonra, üç buçuk yıl kadar Güney Amerika'da yaşadım. 2017'de, ilk seferimden sonra İzmir'e döndüğümde, bir arkadaşım arayıp hafta sonunda ekstra olsun diye çalışmak isteyip istemediğimi sordu. Tamer ve Tayfun Bey ile böylece tanıştım ve ilişkiyi koparmamaya karar verdik. Bir sezon boyunca Çeşme'deki restoranımız Nevi'de, sonra Edit bünyesinde şeflik yaptım. 2018'in sonunda yollarımız ayrıldı ve iki yıllığına Brezilya'ya döndüm. Şehre kesin dönüş yapınca, “Edit'e bir uğrayayım” dedim ve o gün bugündür buradayım. Evim gibi oldu burası; kitlesini ve patronları çok seviyorum. Sektördeki sekiz yıllık tecrübeme dayanarak, başka bir işletmede aynı huzur ve keyifle çalışamayacağımı biliyorum. Mekân, mutfak, bar, servis, misafirler ve patronlar, bir işletmenin omurgasını oluşturan beş temel unsurdur. Ben tam ortadayım diyelim; bu

unsurlar arasında trafiker gibi çalışıyorum. Servisi yürütüyor, departmanlar arasındaki iletişimi sağlıyorum. Misafirleri rahat ettirmek, onlara en iyi şekilde hizmet sunmak benim sorumluluğum.

Sektörün temposundan ve çalışma koşullarınızdan bahseder misiniz?

Çalışma temposu anlamında, restoran - bar işletmeciliği sektörün en zor dallarından biridir. Dışarıdan öyle gözükmesine de çok streslidir; kendine has dengelere dayanır. Gönülden, severek çalışmıyorsanız, zor dayanırsınız. Haftanın altı günü çalışıyoruz, pazar günleri izinliyiz. 15:00 civarında mekâna gelirim; gece yarısına doğru çıkarım. Hafta sonlarında çıkış saatim sabah biri, ikiyi bulur.

Edit, Alsancak ve İzmir'in gece hayatına nasıl katkı veriyor?

Geçmiş altı yıla dayanan mekân, miksoloji alanında markalaşmış durumda. Müdavimleri itibarıyla yurt dışında benzerlerine sıkça rastlayabileceğiniz mahalle bistrolarına benziyor ve bu anlamda, sektördeki diğer işletmelerden ayrılıyor. Ayrıca, Tamer Varış'ın parçası olduğu Epic Fair ve benzeri organizasyonlar, mekâna oldukça farklı bir kitleyi çekiyor.

Meksika Sokak'ta konumluyuz; dolayısıyla kentin eğlence hayatında son derece özgün bir kültür oluşturmuş Gül Sokak bölgesinin parçasıyız. İzmir'in en üst segmentine hitap ediyoruz. İstanbul'da Nişantaşı veya Teşvikiye neye tekabül ediyorsa Gül Sokak ve çevresi ona karşılık geliyor. Beyaz yakalıları, sanat ve tasarımla yakından ilgili öğrencileri, kentin önde gelen ailelerini ağırliyoruz.

Mekânın müzik seçimi hakkında ne düşünüyorsunuz?

İçeride çalan müzik, sizin müşteri kitlenizi ve konseptinizi tanımlar. Çalan müziğin rezonansı o mekânın ruhunu tayin eder. Edit olarak, çok özgün bir çizgimiz var. Tamer Bey'in müzikle çok işli dışlı olması, engin ve çeşitli zevki, bize büyük avantaj sağlıyor. Örneğin, günün her saati için apayrı listeler hazırlıyor.

Bölgedeki diğer işletmelerle aranız nasıl?

Bu sokakta herkes bizi, biz de herkesi tanırız. Gerek sosyal gerek ticari anlamda hepimiz birbirimizle etkileşim içerisindeyiz. Burada işler dostluk ve vefa çerçevesinde yürür; aksi halde sizi izole ederler.

Semtın müşteri kitlesi değişime uğradı mı?

Eskiye nazaran, Alsancak'ta vakit geçiren

kitlenin sıradanlaştığını düşünüyorum. Altın yıllarında İzmir Enternasyonal Fuarı'nın yarattığı hareket yok oldu; o zamanlar semtin her yerinde katılabileceğiniz türlü çeşit etkinlik vardı. Yine de Alsancak, her türlü arayışa ve beklentiye hizmet verebilen bir çeşitliliğe sahip. Daha iyisi olabilir miydi? Olabilirdi. Daha kötüye gider mi? Gidebilir.

KEPLER SOCIAL CLUB - KEPLER PAVILION

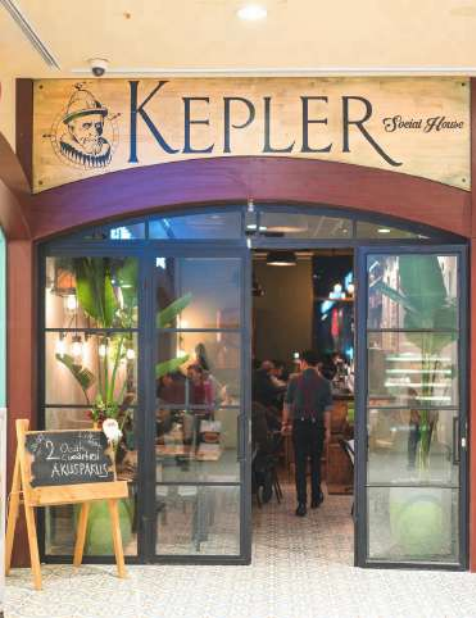
Aytunç Peksev (İşletmeci)

Kısaca kendinizden bahseder misiniz? Sektöre nasıl girdiniz?

Doğma büyüme İzmirliyim; üç kuşaktır bu şehirdeyiz. Sektörel deneyiminin geçmiş, ortaokul yıllarımda, babamların Foça'da işlettiği restorana dayanıyor. İnsanlarla sosyalleşmeyi, gözlem yapmayı sevdiğim için on yedi yaşımdan itibaren, yaz aylarında barlarda çalışmaya başladım. 2001'de tecrübe kazanmak amacıyla Londra'ya gittim. Bir tanıdığımın aracılığıyla Point One o One adlı barda işe başladım. Limon keserek, bardak yıkayarak, dört ay boyunca bardaki ekibe yardım ettim. İşe yatkınlığım keşfedilince, daha bir sene geçmemişken barmenliğe terfi ettim ve ardından, işletme müdürü oldum. Bu başarı, 2000'li yılların Türkiye'sinde pek bir şey ifade etmiyor olsa da İngiltere gibi bir ülkede, sektörde hızla yükselmek kolay değildir. Başarılarla dolu bir süreç yaşadım.

Ülkeye döndüğümde kendi mekânımı açmaya niyetliydim; birikimim yoktu fakat işe yarayacağına inandığım fikirlerim vardı. Fikirlerimi ve kültürümü geliştirmekten hiç vazgeçmedim; hâlâ düzenli olarak kokteyl dergisi takip ederim. Gazi

Kadınlar Sokağı'nda, iki yıl boyunca yöneticiliğini üstlendiğim The Pub, kentin alt kültür gruplarına, tasarımcılara ve sanatçılara hizmet veren, çok güzel bir mekândı. Orada yaşadığım süreçten, yaptığım gözlemlerden çok şey öğrendim ve 2010 yılında, The Pub'da geliştirdiğim anlayışı ileriye taşımak için, birkaç arkadaşımın desteğiyle 1888'i açtım.

İstediğiniz kadar plan yapın; içinde olduğunuz akış, sizi bambaşka zümrelerle bir araya getiriyor. İzmir, eğlence ve ağırlama alışkanlıkları anlamında tutucu ve durağan bir kenttir; pasta küçüktür ve sizin bu pastadan pay alabilmeniz, isabetli

öngörülerle doğru okumalar yapmanıza bağlıdır. Buradan hareketle, alım gücü yüksek, otuz yaş üzeri kitleye kitap edecek bir konseptte karar kıldım.

Bu yazıyı okuyanlar lütfen alınmasın; iki bira içip masamda beş saat oturacak müşteri beni batırır. O yüzden, işletmenin sürdürülebilirliği için alım gücü yüksek kitleyi kazanmak, müdevim kültürünü geliştirmek önemlidir. Ne var ki elinizdeki kartları sadece bu kitleyi memnun etmek için kullanırsanız, enerjiniz tükenir. İzmirli kitle, devam ettiği mekânda aynı insanları görmeyi sevmez. Rahatlığı sever, mekân aidiyeti yüksektir fakat yediğini içtiğini, keşfini etrafına göstermekten hoşlanır. Aldığı kıyafet kadar, ayrıldığı kıyla aynı mekânda rastlaşma ihtimâlini önemser. Oluşturmak istediğim kitlenin %65'inin mesleğinde bir yere gelmiş, kaliteli gece hayatına ve düzenli sosyalleşmeye bütçe ayırabilen misafırlardan, %35'ininse mekâna enerji verecek, farklı bir ahenk katacak bireylerden oluşmasına dikkat ederim. Konsepti kurarken ve geliştirirken, her zaman bu dengeyi gözetirim.

Mavibahçe AVM'deki Kepler Social Club, kısa zamanda kentin önde gelen eğlence mekânlarından biri haline geldi ve fark yarattı. 2019'da, eski 1888'in yerinde, Pavillion ismini verdiğiniz şubeyi açtınız. On yıllardır tanıdığınız Alsancak'a geri dönmüş oldunuz. Kitle ne gibi dönüşümler yaşadı?

Alsancak 2000'lerin ortasında daha kozmopolit ve renkli bir kitleye hizmet veriyordu. Şimdilerde her şeyin hızla aynıştığına tanık oluyorum. Muzaffer İzgü ve Gazi Kadınlar Sokağı'nın altı yıl önce

dezavantajları beraberinde getiriyor. Hedef kitemize uygun bir vizyon geliştirmek suretiyle dezavantajları avantaja çevirmeye çalışıyoruz.

Kepler Social Club'a Karşıyaka dışından gelen kitle, mesafeden şikâyet ediyordu. Karşıyaka – Alsancak arasındaki ulaşım engelinin baykuş seferleriyle çözüme kavuşturulmuş olması, yeni ortaya çıkan bir avantaj. Müşterilerimizin büyük çoğunluğu toplu taşımayı tercih ediyor. Bu uygulamadan memnunuz.

Kepler Pavillion, semtin ve kentin eğlence kültürüne ne gibi katkılar sunmayı amaçlıyor?

Diğer işletmelerin feyz alabileceği birkaç hareket yaptığımızı düşünüyorum. Bir zamanlar kentin eğlence kültürünü tayin eden müzik tarzlarını geri çağırmaya bakıyoruz. Kepler Social Club'da caz ağırlıklı bir program uyguluyoruz ki bu anlamda, Karşıyaka'daki tek mekân olduğumuzu söyleyebilirim. Meslek hayatım boyunca, piyasaya alternatif yaratan müziklere ve müzisyenlere destek vermeye, fırsat yaratmaya çalıştım çünkü o camianın parçasıydım. Bu anlamda, aynı yoldan yürümekte ısrar eden Cinatı, Porsuk gibi mekânların, karşılaştıkları her türlü zorluğa rağmen işin hakkını vermeye çalışmasını takdirle karşılıyoruz.

Varlığımızla ve takip ettiğimiz müzik politikamızla etrafımızdaki işletmecilere özgüven aşılama, esin vermeye ve örnek olmaya çalışıyoruz. Misafirlerimize rahat edebilecekleri bir alan sunuyoruz; farklı algılarla tanışma imkânı tanıyoruz. Personelin kapasitesini geliştirmeye özel önem veriyoruz. Atina'da düzenlenen sektörel bir fuarda tanıştığım dört barmeni İzmir'de misafir ettim. Bu gibi temaslar bambaşka fırsatlara, yeniliklere yol açar. Yarın buradan barmenler oraya gider ve iki şehrin eğlence hayatı arasında bir bağ kurulmuş olur. İzmir'in adı orada duyulmaya başlar, daha çok turist çekeriz. Atılan taşın ne kadar küçük olduğuna değil, orta vadede yaratacağı etkiye bakmak lazım.

Etkinlik tasarlarken nasıl bir yol izliyorsunuz?

Profesyonel bir yardım almıyoruz; zaten camiadaki herkesi tanıyoruz. Meselâ, Alp Ersönmez ile elimizi taşın altına koymaya karar verdik ve Çeşme'de, "Sun-jazz" adını verdiğimiz bir caz festivali düzenledik. 2020'de tekrarını yapacağız. Bu gibi etkinliklerden kâr etmek gibi bir beklentimiz yok; bize farklı kitleler getirsin, güzel işler çıkaralım yeter. Müşterinin kış sezonunda festivalde rastladığı isimleri Pavillion'da görmesi, izleyici yaratmak adına bir çabadır. Bu gibi

yaşadığı değişim, Alsancak'a iyi gelmedi. Bizim tercih etmeyeceğimiz türden kitleleri merkeze çeken, birbirinin kopyası bir sürü işletme açıldı. Nitelik iyice ayağa düşünce, öğrencilerle beyaz yakalılar semtten uzaklaşarak yaşadığı yerde eğlenmenin arayışına girdi.

Burada mekân açmak, beraberinde ne gibi avantaj ve dezavantajları getiriyor?

Otomobille ulaşım anlamında, yakıt fiyatlarını, trafiği ve otopark sorununu başat dezavantajlar olarak görüyorum. Bir de kentin başka yerinde oturuyorsanız alkollü şekilde araba kullanarak evinize dönmeye imkân yok. Son dönemlerde, kitleler şehir merkezinden uzakta, kendi arasında eğlenmekten hoşlanır hale geldi. Bir de İzmir, son yıllarda İstanbul'dakine benzer şekilde yaşadığı semtte eğlenme kültürünü benimsemiş görünüyor. Merkezin göbeğinde konumlanmak, buna benzer

karşılaşmalar, anlık etki yaratmaktan çok, uzun vadede ortamın gelişmesine yol açar. Misafirlerini kaliteli müzikle buluşturabiliyorsan, onun altında ticaret aramak, seni bambaşka yollara iter. İşin ruhani ve idealist yanını kaybetmediğinde, verdiğin emek, sana farklı şekillerde döner.

Geleceğe dair umudunuz var mı?

Umudumuz olmazsa yaşayamayız. Umduklarımız gerçekleşir mi, ondan emin değilim... Kendimizi yukarıda tutmaya çalışıyoruz. Diğer yandan, İzmir'in on yıllar sonra kendi kutusundan çıkmaya başladığını görüyorum ve buna seviniyorum. Yeni jenerasyonlar, bu değişime öncülük ediyor. Emlâk yatırımları artarsa, kültürel faaliyetler çoğalırsa gençler, "ben de bu şehir için bir şeyler yapayım" diyecektir. Küçülen ve kendi içine sıkışan kitleler, İzmir'in eğlence ve kültür hayatını öldürebilir.

Beyza Başak Erdoğan (Müzisyen)

İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezunum. Sahne müzisyenliği aklımda yokken, bir arkadaşımın vesile olmasıyla dört yıl önce program yapmaya başladım. Sahneye ilk çıktığımızda, gitarda Erkan Şahin, saksafonda Burak Karadavut vardı. Gruba isim arama telaşına düşmeden, Beyza Başak adıyla çalmaya koyulduk. Klavyede Yiğit Boyunağa, davulda Burak Karadavut, bas gitarda Behiç Çivici ve davulda Doğu Şüremeli'den oluşan kadroyla çeşitli mekânlarda sahne almaya devam ediyoruz.

Ne tarz müzik çalıyorsunuz?

R&B, funk, soul caz ve pop ağırlıklı, yabancı dilde şarkılardan oluşan repertuar, mekândan mekâna değişiyor. Şarkı tercihiyse dinleyicinin enerjisine göre, anbean değişiyor.

Sadece müzisyenlikle mi uğraşıyorsunuz?

Evet. Sahne almaya üniversitenin üçüncü yılında başladım. Sevdiğim işten para kazanıyorum ve dilediğim gibi üretebiliyorum.

Kepler'de müzik yapıyor olmaktan memnun musunuz?

Kepler, iki şubeli bir işletme. İlk şubesini Mavibahçe AVM'de açtıktan sonra, Alsancak'a geldi. İşletmenin ortakları ve çalışanlarıyla müşteri kitlesini oluştururken aile olduk, birlikte büyüdük. Burada kendimi evimde, güvende ve rahat hissediyorum.

Siz kitleyi nasıl tanımlıyorsunuz?

İyi müzikten, kaliteli yemekten hoşlanan, içki kültürüne vakıf bir kitleye hitap ediyoruz. Bu kitle, ağırlıklı olarak orada olma veya görünme telaşına düşmeden, müziği dinlemeye gelen, bizimle beraber eğlenen misafirlerden oluşuyor.

Kepler, Alsancak'ın eğlence hayatına ne katıyor?

Bence bu mekânın Alsancak'ta alternatifi yok. Kimse size karışmıyor, keyif ve huzurla müziğinizi yapılabiliyorsunuz. Mutfağına gösterdiği özeni sahnede ağırlayacağı müzisyenleri seçerken de gösteriyor.

Aldığınız ücret sizi tatmin ediyor mu?

Tatmin olmadığımız halde bu işi yapmaya devam ediyoruz ama hayatını zevk aldığı işten kazananlar olarak, ekonomi baş aşağı giderken, başka şansımız yok. Eğlence sektörünün geleceğini parlak görmüyorum; piyasa emeğinin karşılığını alamayan sanatçılarla dolu. Ne var ki sızlanmadan birbirimizi motive etmekten, desteklemekten başka çaremiz yok. Aynı dertten muzdarip emekçiler olarak, kentteki müzisyenlerle aynı gemideyiz. Birbirimize daima destek olacağımız, bir arada üretimleri artıracığımız, birbirimizin sahnesinden alkışı eksik etmeyeceğimiz, sanattan besleneceğimiz yarımlar diliyorum herkese.

Ahmet Çelik (Personel)

Kendinizi tanıtır mısınız?

2007'den beri İzmir'de yaşıyorum. Eskişehir'de üniversiteyi bitirdikten sonra, 2007 yılında İzmir'e geldim. Farklı bir amaç için gelmiştim, başka planlarım vardı fakat bu iş kolunda buldum kendimi. 2011 yılından bu yana Aytaç Bey ile çalışıyorum.

Mekânı ve müşteri kitlenizi nasıl tanımlıyorsunuz?

Kitleyi tek kelimeyle tanımlayacak olursam, samimi derim. Bu samimiyeti yaratmak için çok çabaladık. Markayı, Mavibahçe'den sonra kentin

merkezine taşıdık; etrafımızda yer alan bir sürü tekdüze işletmenin arasında fark yaratacağımız belliydi. Baştan tarif ettiğimiz üzere, kitlenin üçte ikisi beyaz yakalılardan, kalan kısmıysa kaliteli eğlence talep eden gençlerden oluşuyor. Mavişehir'deyken markayı takip eden Alsancaklılar, şimdi yolu dert etmeden bize ulaşıyor. Bu kitle için sosyal kulüp görevi görüyoruz. Burası büyük bir köşk, hareket alanı geniş ve gün içinde farklı organizasyonlara ev sahipliği yapabiliyoruz. Mekânın farklı noktalarında birden fazla etkinliğe katılabilirsiniz.

Bulunduğumuz köşk, kentin eğlence hayatına uzun yıllar hizmet vermiş. Mekânın bilinirliği yüksek olunca ayak alışkanlığı anlamında sorun yaşamıyoruz. Biz, müşterilerimizi misafir olarak görüyoruz; dolayısıyla onları en iyi şekilde ağırlamakla yükümlüyüz. Personel de bu bilinçle hareket ediyor ki uzun zamandır beraberiz. Kepler, personeliyle arasındaki bağa özen gösteren bir işletme kültürüne sahip. Burada bulunmaktan ve yaptığım işten keyif alıyorum; kendimi özgür hissediyorum. Çalışandan çok, ev sahibi olarak düşünüyorum kendimi.

Müşteri geliştirmek için neler yapıyorsunuz?

Etkinlik düzenlemeye devam edeceğiz ve dirsek temasında bulunduğumuz işletmelerle projeler geliştireceğiz. Bitmeyecek bir serüven bu ve kendinizi sürekli yenilemeniz gerekiyor. Son dönemlerde üst segmentin gastronomiye duyduğu ilgi, etkinlik tasarımı bize yeni yollar açıyor. Misafirler neyi neyle nasıl içmesi

gerektiğini öğrendi; üstelik içkisini evinde üretenler, bar kuranlar, tadım düzenleyenler çoğaldı. Biz de bu gelişmelere göre davranacağız. Evde içki üretiyor olmanın müşterilere çok şey öğrettiğini gözlemliyorum. Şarap, bira, viski gruplarında yer alanlar, doğal olarak dışarı çıktığında farklı taleplerle geliyor. Yepyeni bir kültür oluşmuş durumda... Dolayısıyla bize kitleyi doğru işlerle buluşturmak kalıyor. ✚

“Ne Arıyoruz Biz?”

SÖYLEŞİ GİZEM AKKOYUNOĞLU

İzmir, Temmuz – Eylül döneminde Sadi Tekin, Dilruba Balak ve Sercan Apaydın'ı ağırladı. Video, resim, desen, çizim ve düzenlemeleri içeren sürecin çıktıları, 26 Eylül – 12 Ekim tarihleri arasında Hayy Açık Alan'da sergilendi. Balak ve Apaydın ile süreci konuştuk.

Öncelikle bize kendinizden bahseder misiniz?

Dilruba Balak: Ağırlıklı olarak video ve resim üzerine çalışıyorum. Üretirken, beni çevreleyen durumlardan, insanlardan, biriktirdiğim tecrübelerden ve karşılaştığım hikâyelerden besleniyorum. Gittiğim gördüğüm yerlere ve buralarda tanıştığım insanlara, çalışmalarımda sıkça yer veriyorum. Böylece özgürleşebildiğimi ve paylaşılabildiğimi hissediyorum. Sercan ile tanışıklığımız, bizi ortak bir dil kurmaya yönlendirdi ve bu sayede, Hayy'da ikinci kez birlikte sergi düzenleme şansı bulduk.

Sercan Apaydın: Eğitimimi tamamladıktan sonra sanatla uğraşmaya karar verince, mekân - manzara olarak tanımladığım görüntülere, varlık – mekân - ideoloji arasındaki ilişkiye duyduğum ilgi doğrultusunda, resimle ve üç boyutlu formlarla uğraşmaya başladım. Bu süreç, beni “Derin Boşluk” (2015), “Sahibinden” (2017), “Internal Design” (2018) ismini verdiğim sergileri

düzenlemeye götürdü.

Sizi davet eden Hayy Open Space ile nasıl tanıştınız?

S.A: Hayy Open Space'in varlığından Saliha Yavuz ve Ayşe Gür ile tanışıklığımız sayesinde haberdar olduk. Yaz döneminde, mekânı atölye olarak kullanabileceğimizden bahsettiler. İzmir'de biraz vakit geçirelim, kenti daha yakından tanıyıp neler yapabileceğimize bakalım dedik.

D.B: Saliha ve Ayşe'nin Hayy'ı atölye olarak kullanıma açmasını çok önemsiyorum. Aynı sıfatı kendine yakıştıran kimi mekânların aksine, “açık alan” tanımı, ancak böyle yaklaşımlarla gerçek ifadesini buluyor ve sanatçıların birbiriyle ortaklık kurmasına yol açıyor.

Ağustos ayında kente geldiniz ve “biz burada ne arıyoruz” sorusunu mu sordunuz?

D.B: “Ne arıyoruz biz” sorusunu daha yola

çıkmadan sormuştuk, zaten. Yolculuğa çıkmak ve sonucunda bir yere varmak, içinde bulunduğumuz arayış durumuyla gayet güzel örtüşüyordu. Çoğunluğa benzer şekilde, biz de bireysel olarak bir arayışın içindeyiz. Dünyanın, insanlığın geri dönüşü olmayacak bazı değişimlerin eşliğinde durduğunun farkındayız ve içinde bulunduğumuz zamanlar, haliyle bizi yaşamımızı ve üretimimizi sorgulamaya davet ediyor. İstanbul'un çığırından çıkmış yaşamından, bireyi içine ittirdiği değersizlik hissinden bir süreliğine olsa kurtulmak, bize çok iyi geldi. İstanbul'dan yoğun biçimde göç alan bu kente dışarıdan bakabilmek, burada yaşanan değişim ve dönüşümü anlamaya çalışmak, bize çok şey kattı. Üstüne üstlük, şehrin sanat ortamını ve sanatçıları yakından tanıma şansına eriştik; güzel dostluklar edindik.

S.A: Kente vardığımızda edindiğimiz ilk izlenimler ve Hayy'da geçirdiğimiz zamanlar, bizi ister istemez keşfe yönelik bir yolculuğa çıkardı. Serbestçe gezinerek çizim ve çekim yaptık. Biriktirdiğimiz materyallerden çıktı üretmeye sürecin başındayken karar vermiştik. Dolayısıyla üretim süreci, soru sormaya çalışan, kişisel ve genel arayışlar üzerinden giden bir yaklaşım üzerinden ilerledi.

İzmir'in sanat ortamını nasıl buldunuz? Burada geçirdiğiniz süre içerisinde en çok neler dikkatinizi çekti?

S.A: Ortak bir arkadaşımız aracılığıyla Aysegül Doğan'ın Darağaç'taki atölyesine konuk olduk.

Dolayısıyla orada yaşayan ve üreten sanatçılara temas ettik. Orada dört yıldır neler olup bittiğini yakından takip ediyoruz. İzmir'de doğmuş ve büyümüş biri olarak, kentin kültür sanat hayatının Kültürpark'tan, Devlet Resim Heykel Müzesi'nden ve yıllardır kendi çevresine hizmet veren birkaç özel galeriden böylesine bağımsızlaşmış olmasına hem şaşırdım hem sevindim. İzmirli sanatçıların hayatın içerisine böylesine karıştığına ilk defa tanık oluyorum. Herkes, fikrini, önerisini, eleştirisini ve ürününü özgürce sergileyebiliyor.

D.B: Darağaç'taki sanatçıların mahalleyle kurduğu ilişkiye, birbirine verdiği desteğe ve ortaya çıkardığı potansiyele tanık olunca, bir ütopyanın içine düştüğüme kanaat getirdim. Umuyorum mahallede kurulan yaşam ve paylaşım, hiçbir değişikliğe veya müdahaleye uğramadan devam eder.

Kemeraltı'nın göbeğinde konumlu olması itibarıyla, Hayy'da vakit geçiren sanatçılar da kente kolaylıkla ilişki kurabiliyor. Bu da esin verici bir başka model. İzmirli kültür insanlarının ve sanatçıların arasındaki diyalog ve içtenlik, hangi şehirde yaşıyor olursa olsun; yaratan ve üreten herkesin özlediği şeyler... Hepimiz yaşadığımız yerde bunların peşinden koşuyoruz çünkü çok zor zamanlardan geçiyoruz. Başımıza gelmiş ve gelecek felaketleri kaderimizin parçasıymışçasına kabullenerek devam ediyoruz yaşamaya ki bunu çok yıpratıcı buluyorum. Bu bağlamda, İzmir'deki kültür sanat ortamının yaşadığı hareketliliğin ve değişimin, içinden geçtiğimiz olumsuz sürece karşı bir direniş geleneği geliştirdiğini düşünüyorum. İnsanların kendisini iyi, rahat ve özgür hissetmeye ihtiyacı var ve kentin bu ihtiyaçları kolayca karşıyor olması, sanatçılarla izleyiciyi, kültür aktörlerini aynı temelde buluşturmuş gibi görünüyor. Burada yaşayan ve üreten herkes el ele verip yeni alanlar açıyor, yeni fikirler geliştiriyor. Ortaya çıkan bu ivme, İstanbul'a alternatif yaratmak üzerinden de ilerlemiyor; konu zaten İstanbul değil... Mesele küresel ve meseleyi yerelleştirme, kendiliğinden oluşan dinamikleri birbirine rakip olarak görme alışkanlığı, zamanın dayattığı politik ruhun sonucu. Bu ruh, öyle veya böyle, bireye kendini ve başkalarını kısıtlamayı dayatıyor. Oysa, İzmir'dekilerin veya başka şehirdekilerin sanat yapabilmek adına kendine veya etrafına kısıt koymaya ihtiyacı yok. İzmir'dekiler bunu fark etmiş olmalı ki özgürce özgün girişimlere imza atabiliyor.

“Ne Arıyoruz Biz” sergisinin fikri temeli nasıl oluştu?

S.A: “Ne Arıyoruz Biz” başlığı, içine düştüğümüz

değer arayışını yansıtmakla beraber, bir sürü çağrışıma müsait. Deneyimlediğimiz ve rastlaştığımız mekânlardan yola çıkarak yaptığımız çizimler, çekimler ve boyamalarla, hayata bakarken neyi görmek istediğimizi soruyoruz. Gar, liman, stadyum ve kapatılan fabrikaların bulunduğu bir bölgede vakit geçirince, ister istemez mekânların bizde bıraktığı duygusal etkiye, emek - değer ilişkisine baktık ve bunlara bakmak, bizi her mekânın hayata nasıl katkı yaptığını anlama çabasına götürdü. Özellikle kapatılan fabrikalara ait metruk mekânlardan çok etkilendik ve bu mekânların bizi içine soktuğu duygu durumunu işlerimize aktarmaya çalıştık. Bir süredir stadyum resimleri yapıyorum; 2015'te Alsancak Stadyumu'nu yıkım esnasında resmetmiştim. Bu işi de sergiye taşıdım. Zamanında gayet iyi işleyen, kente istihdam yaratan ve kentle iç içe yaşam süren fabrikaların müzikhollere dönüştürülmesini veya kültür sanat mekânı olarak işlevlendirilip soylulaştırılması fikrini çok rahatsız edici buluyorum. Sergide yer verdiğim "Tekel Kültür" isimli resimli, asamblajlı işim, buna istinaden ortaya çıktı. Kendi gerçekliğini ve taşıdığı belleği her şeye rağmen güçlü biçimde koruyan bir mekânı, -mış gibi yapan bir yere dönüştürmenin yarattığı acziyeti göstermeye çalıştım.

D.B: Aslında bu şehirde derinlemesine üretim yapabilecek kadar uzun zaman geçirmedik; bu nedenle Hayy'da oluşturduğumuz alanı, bitmiş bir sergiden çok atölye sürecinin çıktılarını paylaşacağımız bir düzende kurguladık. Buna bağlı olarak, Kraft üzerine yaptığımız çalışmalar ağırlık kazandı. Paket kağıtlarına yaptığımız desenler, sokakta bulduğumuz brandayı kullanarak hazırladığımız enstalasyon ya da kolaj çalışmalarımızda, hem kendi üretimimiz üzerine devam eden plastik bir arayışı hem de şehirde geçirdiğimiz sürece ait anıları yansıtmaya çalıştık. Şehri gezerken aldığımız kayıtlardan hazırladığımız videoyu da bir nevi kente bakışımızın belgesi olarak geriye bırakalım dedik ki bahsettiğim bakma hali, daha çok şimdiki zamanın kentine, insanlarına ve hikâyelerine yönelikti.

Serginin çevre ve izleyiciyle kurduğu diyalog hakkında ne düşünüyorsunuz?

S.A: Şahsen Hayy'ın etrafıyla daha yakın ilişkiler kurması gerektiğini düşünüyorum ama bunun tam anlamıyla gerçekleşebilmesi için aradan zaman geçmesi gerekiyor. İzmirli kültür sanat izleyicisi ve sanatçılar sergiyi görmeye geldi ve hatta eskiden TEKEL'de işçi olarak çalışmış bir kadınla tanıştık. Sonradan sanat eğitimi almış; resimle uğraştığını söyledi. Fabrikalar bölgesinin geçmişi dair anlattığı hikâyeler çok değerliydi. Kurulan diyalogların İstanbul'daki sergilerde oluşan iletişim ortamından kat be kat samimi olduğuna tanık oldum.

D.B: Bu şehirde yaşayanlar, birbirlerine kolayca ulaşabiliyor ve birbirleriyle rahatça diyalog kuruyor. Ancak, her ne kadar son yıllarda çeşitlenmiş ve genişlemiş olsa da kültür sanat çevresinin ve dolayısıyla izleyicisinin önümüzdeki yıllarda belli alanlara sıkışabileceğini gözlemledim. Bu da bazı kısıtlar getirebilir. Gördüğümüz neredeyse herkes bu endişeyi paylaşıyor. Sergiyi görmeye daha çok tanışık olduğumuz çevreden insanlar geldi; Hayy'da geçirdiğimiz zaman içerisinde Kemeraltı esnafından sadece birkaç kişi bizimle temas etti. İzleyici geliştirmeye yönelik daha çok çaba harcamak lâzım; örneğin, aynı süreçte Darağaç'ta yapılan açılış, adeta festival havasındaydı. Dahası, soran, sorgulayan, sergideki sanatçılarla tanışarak diyalog kurmaya çalışan çok fazla insan vardı.

Sözünü ettiğiniz sıkışmayı gidermek adına neler yapılabilir?

S.A: İzmir, sanat odaklı düşünmeye ve üretmeye çok müsait bir kent; bu yönde çalışacak mekânların sayısını artırmak iyi olabilir. Kent içerisinde gezinirken sayısız miktarda atıl mekânla karşılaştık. Metruk fabrikalar ve açık alanlar, kimseye fayda sağlamayan ve görüntüde sanat üretimine ev sahipliği yapan "kültür vahaları" yerine atölyelere dönüştürülebilir. Biz böyle bir hayâl kurduk.

D.B: Dünyanın dört bir yanından sanatçılara ve kültür aktörlerine ev sahipliği yapabilecek, kendi hafızasını taşıyan sayısız mekân gördük. Üstelik İzmir, bu işi hakkında başaracak sayıda, gayet tecrübeli onca bağımsız kültür yöneticisine ev sahipliği yapıyor artık. Bu aktörler, mekânlar sanatçılara ve etkinlik tasarımcılarına açılsa fark yaratır. ✚

hayyacikalan.com

BALCONNECTION

YAZI SARP KESKİNER FOTOĞRAFLAR BALCONNECTION ARŞİVİ

İKPG olarak, yıllardır sürdürdüğümüz iletişim toplantılarında ve düzenlediğimiz yaz okullarında, sanatsal üretimin kamusal alana neden, nasıl ve hangi yordamlarla taşınabileceğine ilişkin kafa yoruyoruz. Bileşenlerimiz, bu yordamları geliştirmeye dair geçmişteki örnekleri inceliyor, çeşitli projeler üretiyor ve kavramsal zemini güçlendirmeye yarayacak tartışmalar yürütüyor. Diğer yandan kentsel dönüşüm, İzmir'in gündelik yaşamında ve mahalle içinde kurulan enformal ilişkilerin tesisinde önemli rol oynayan balkonları ortadan kaldıran "klimalı çözüm"ler dayatıyor. Oysa arka mahallelerde, taşrada balkonlar, her gün hayatın yeniden kurulduğu mekânlar olarak varlığını korumaya devam ediyor.

Selçuk'ta yerleşik Azadeh Ramezani Tabrizi (Azad Sanat Üniversitesi, Tahran) ve Murat Savaşkan (Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul), 2016 yılında yaşadıkları evin sokağa ve ilçe parkına bakan balkonunu, Tabrizi'nin "Serbest Dolaşan" adını verdiği yerleştirmesi için sahne olarak kullanıyor. Metaforik anlamda, "serbest dolaşan tavuk" kavramı üzerinden özgürlüğe gönderme yapan 'papiermache' tekniğiyle üretilmiş şişte

tavuk yerleştirmesi, sanatsal bakımdan kısırlık yaşayan Selçuk'ta "sanat nedir" tartışmasını tetiklemeyi amaçlamış. Sergilenen yerleştirme, bu tartışmayı tetiklemekle kalmamış; yerelde güçlü bir sosyal etki yaratmış: "Okul dönüşünde ebeveynleriyle birlikte tavuğu görmek üzere balkonun önüne uğrayan çocuklar, biz zaman sonra eseri geri ister hale geldi" diyor, Ramezani. Zira eser, Tahran'da Dastan adlı galeriye uğradıktan sonra ABD'nin dört eyaletini gezmiş. Bu gezme hali, halkın eseri ilçeye geri çağırmasına yol açmış. 2020 başında planlamaya, koordinasyona ve ağ kurmaya dair eksiklikleri gidermek amacıyla çekirdek ekibi genişletmeye karar veren ikili, Balconnection hareketini farklı şehirlere ve ülkelere taşımaya karar vermiş.

Hareket, son derece net bazı ilkeler üzerinden ilerliyor: Sergilemeler için mahalleleri ve ilçeleri tercih ediyor. Sadece, eserlerini kamunun doğrudan görebileceği şekilde sergilemek ve alternatif sergileme olanaklarını deneyimlemek isteyen sanatçılara alan açıyor. Gösterilen işler ve sanatçı konuşmaları üzerinden, yereldeki kültür sanat potansiyelini hareketlendirmeyi gözetiyor. Balkonları özel alanın kamusal alana açılan mecrası olarak tarif ederken, seyirliğe dair imkânları çeşitlendirmeye bakıyor. Bu bağlamda sosyal etkiyi güçlendirirken, taşrada sanatsal üretim üzerinde baskı kurmaya teşne mikro ve makro mekanizmaların kolayca müdahale edemeyeceği nice özgürlük alanı yaratıyor.

Balconnection, eserlerin farklı ülkelerdeki balkonlarda sergilenmesine de aracılık ediyor. Ağa katılan sanatçı ve inisiyatifler, hareketin parçası olduğunda eserlerini kurumsal destek alarak üretme ve gezdirme olanağına kavuşuyor. Balkon sahibi de yaşadığı bölgenin kültürel zenginliğine katkıda bulunabilmenin mutluluğuna varıyor.

Tabrizi ve Savaşkan, hareketin dayandığı vizyonu şöyle tarif ediyor: *“Sanatın lüks değil gereklilik olduğuna, her kesimin erişimine açık olmasına, gündelik hayatın içine nüfuz etmesi gerektiğine inanıyoruz. Buna yol açacak, olanak tanıyacak bir model üzerinden ilerlerken, çağdaş sanat ve plastik sanatlar adına toplumda merak uyandırmayı, her yaş grubu ve kesimden bireylerin sanat üzerine düşünmesini sağlamayı, yerelde üreten sanatçıları cesaretlendirmeyi, ağa dâhil sanatçıların eserini taviz vermeden sergilemesini istiyoruz. Böylece, ağa dâhil şehir ve ülkeler bazında, kültürler arası diyalogun güçlenmesine katkı sunmuş olacağız.”*

Proje, sokakla doğrudan ilişki kurduğu için toplumun her kesimine ve her yaş grubuna hitap ediyor. Savaşkan’a göre sanatçılar, tasarımcılar, küratörler, sanat izleyicisi, Türkiye’den ve dünyadan işbirliği yapacağı her nevi inisiyatif, kolektif ve

kurum, hareketin hitap ettiği kitlenin ikinci halesini oluşturuyor: *“Sanat galerileri, genellikle sanata talep olan yerlerde arz vermeye çalıştığı için eğitim ortalaması ve gelir düzeyi yüksek yerlerde yoğunlaşır. Bu bağlamda, ilk bakışta galerilere karşı bir duruş sergiliyormuş gibi görünen Balconnection, yayıldığı bölgelerde sanata talebi artırabilir diye düşünüyoruz.”*

Hareket, 2020 yılı boyunca İzmir’de yaşayan ve üreten sanatçıların yanı sıra, İsveç, Hollanda ve Almanya’dan sanatçıların katılımıyla çeşitli şehirlere ve ülkelere yayılmayı amaçlıyor. ✚

f Balconnection

Filiz Ceritoğlu Şengel:

“Bu kente duyduğum aşk ve bağlılık hiç eksilmiyor”

SÖYLEŞİ EBRU ATILLA

İKPG olarak, 2019 yazında dördüncüsünü düzenlediğimiz Yaz Okulu'na ev sahipliği yapan Selçuk Efes ilçesinin belediye başkanı Filiz Ceritoğlu Şengel'e teşekkür ziyaretinde bulunduk. Söyleşimiz sırasında kendisini yakından tanıma şansı bulurken, ilçenin sosyo-kültürel potansiyelini geliştirmeye yönelik çalışmaları hakkında bilgi edindik.

Kendinizi beş kelimeyle ifade etmenizi istesek, hangi kelimeleri seçerdiniz?

İnsan, kadın, anne, hukukçu, siyasetçi...

Genç bir başkansınız; siyasete ilginiz ne zaman ve nasıl başladı?

Lisans ve yüksek lisansı sayarsak, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde sekiz yıl eğitim aldım. İlk dersimin konusu, anayasa hukukuydu. Tali ve asli kurucu iktidar kavramıyla karşılaşır karşılaşmaz, siyasete ilgi duymaya başladım. Üniversiteye gelince algılarınız açılıyor, dünya görüşünüz oluşuyor. Kafa yordukça, siyaset dedikleri şeyin politika, milletvekili veya partiden ibaret olmadığını, yaşamın ayrılmaz bir parçası ve hatta ta kendisi olduğunu fark ettim.

İstanbul'dan yorulduğuma kanaat getirince, baba evine döndüm ve ufak bir büro açtım. Bir yandan mesleğimi icra ederken, kent için bir şeyler söylemek isterken, kendimi yavaş yavaş siyasetin içinde buldum. Mart 2009 yerel

seçimlerinde, gelen teklif üzerine, CHP'den meclis üyesi seçildim; 2014 - 2019 döneminde İzmir meclis üyesi olarak görev yaptım. Grup başkan vekilliği, grup sözcülüğü gibi pozisyonların; hukuk komisyonunda ve denetleme komisyonunda üstlendiğim sorumlulukların ardından, iyice tecrübelendiğime kanaat getirdim. Kişisel yaşamın aksine, siyasette tek karar verici siz olamıyorsunuz. Birilerinin yazdığı senaryoda size biçilen rolü oynuyorsunuz. Vardığınız basamağa tırmanana dek sizi devamlı teşvik ediyorlar ve günün birinde, “sıra sende” dediklerinde, gündelik hayatınıza dönmekle siyasette ilerlemek arasında tercih yapmak durumunda kalıyorsunuz. İnisiyatif ele almazsanız, sizin yerinize o koltuğa oturacak kişiye razı gelmek zorundasınız. Adaylık kararımı tartarken, doğup büyüdüğüm, çocuğumu büyüttüğüm yerin yaşam kültürüne aykırı düşecek siyasetçiler tarafından yönetilmesine razı gelmeyeceğime kanaat getirdim. İyi ki bu makamdayım diyorum; bu koltuğa her gün keyif ve gururla oturuyorum. Yaşadığım yeri ileriye taşımak adına uygulamaya koyduğum projelerin sonuçlarını ivedilikle alabiliyorum. Ben bu kente aşığım. Merkezden yönetiliyor olmanın getirdiği zorluklar bir yana; önüme çıkan engeller beni ne kadar zorlarsa zorlasın, bu kente duyduğum aşk ve bağlılık hiç eksilmiyor.

“Dünyaya bir kadın eli değse Zeyna” der, şair Didem Madak... Kadın belediye başkanı olmanın bir ilçeye sağladığı avantajlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bir defa kadın erkek diye başlayan cümlelerden hoşlanmıyorum, bu tür cümleler kurmayı cinsiyetçi bir yaklaşımın ürünü olarak görüyorum. Oğuz Atay da şöyle diyor, örneğin: “Kadın, erkeğin yapabileceği her şeyi yapabilir; erkek de kadının

yapabileceği her şeyi yapabilir.” Doğum yapmak hariç ki ona da şimdilik diyelim...

Kadının siyasete ve meslek hayatına yeterince katılamıyor olması, baskın kültürle ilgili bir şey. Benimsediği cinsiyetten çok, kişinin dünya görüşüne, yeteneklerine, kardığı hamuru nasıl yoğurduğuna bakmak lâzım. Meseleye illâ kadınlık zaviyesinden yaklaşılabileceği ki böyle yaklaşımlardan hazzetmediğimin altını bir kez daha çiziyim; çok fonksiyonlu düşünememe becerimizin bize avantaj sağladığını söyleyebilirim. Bir yandan çocuk büyütüyor, diğer yandan ev işleriyle uğraşılıyor, öte yandan mesleğimizle ilgileniyoruz. Komplike bir yapımız olduğu için, yerel yönetimlere artı değer katıyoruz. Yereli yönetirken temizliğe, hijyene, düzene ayrı ihtimam göstermek bir yana; kadınların istihdam olanaklarını artırmaya, topluma katılımına, kendini her zeminde özgürce ifade edebilmesine özel önem veriyoruz.

Kadınların ekonomik anlamda özgürleşmesine, istihdam olanaklarını artırmaya, topluma katılımına, kendini her zeminde özgürce ifade edebilmesine önem verdiğinizizi belirttiniz. Engelsiz yaşama karşı özel bir duyarlılığınız var. Bu alanlarda yaptığınız iyileştirme çalışmaları hakkında bilgi verir misiniz?

Kadınların ekonomik anlamda özgürleşmesi ve istihdama katılabilmesinin yolu, çocukların günlük bakımını sağlayacak mekanizmaları kurmaktan geçiyor. Hizmete açtığımız masal evleri sayesinde kadınların gönül rahatlığıyla işine yoğunlaşmasını sağlıyoruz, ayrıca çocuklarla birebir ilişki kurabiliyoruz. Köy akademilerimizde yaz boyunca eğitim almak isteyen gençlerimiz için yabancı dil, drama, yazın, müzik kursları açıyoruz. El sanatlarının yerinde kalkınmasına ve sürdürülebilirliğine özel önem veriyoruz. Bu kurslar, somut çıktılar da üretiyor. Örneğin, son olarak Gökçealanlı çocukların tiyatro gösterisini

izledik, Zeytinköylü çocukların korosunu dinledik. Köy akademilerine ilgi çığ gibi büyüyor. Gönüllü olarak eğitim vermek isteyenler oluyor. Kış aylarında, kadınlara ve gençlere hangi alanda eğitim almak istediğini soruyoruz ve yazlık programı buna göre tanzim ediyoruz.

Göreve gelir gelmez açılışını yaptığım Engelsiz Gezi Parkı'nı ayrıca önemsiyorum. Selçuk Efes'te yaşayan engelli yurttaşlarımız, ilçe tarihinde ilk defa kendilerine özel bir sosyal alana kavuştu. Çevresinde park olmayan mahallelere çocuk parkı açıyoruz. Yılın dokuz ayında sokakta yaşayan bir kentiz; dolayısıyla çocukların güvenle, keyifle vakit geçirmesini sağlamak önceliğimiz. Gazi Çocuk Kafesi de bu projenin parçası olarak hayata geçecek. Kadınlar burada çocuklarıyla birlikte sosyalleşecek.

Yurttaşların haklarından haberdar olmasını sağlamak, hukukçu olarak önceliğim. İzmir Barosu'ndan avukatlarla kuracağımız işbirliği sonucunda, yurttaşlara pratik hukuk bilgisi vereceğiz. Vatandaşlar, dilekçesini kolayca yazacak; hakkını nasıl arayacağını bilecek. Yakın vadede açılacak tohum merkezi, toprak okulu ve üretici pazarıyla, çiftçilerimizin kente sağladığı faydayı katlamayı planlıyoruz.

Yaz okuluna yaptığınız ziyaret sırasında uzun süre tiyatroyla ilgilendiğinizi söylemiştiniz. Tiyatro yapmaya nasıl başladınız? Sahne sanatlarına alan açmak adına, ilçede yer alan tesisleri yeterli buluyor musunuz?

Tiyatroyla lise yıllarımda ilgilenmeye başladım. Üniversitedeyken, Kadıköy Halk Eğitim Merkezi'nde, ardından Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin Fatih şubesinde faaliyetlere devam ettim. Cep harçlığını çocuk tiyatrosundan kazanmış biriyim. Tiyatroya duyduğum tutkuyu hiç kaybetmedim; Efes Selçuk'a geri döndüğümde, İZKA tarafından

desteklenen Selçuk Kadın Eğitim Gelişim Merkezi'ne gönüllü olarak hukuk danışmanlığı yaptım ve o süreçte, sadece kadınlardan oluşan bir tiyatro grubu kurdum. Hâтта 2010 yılında, henüz meclis üyesiyken, onlarla birlikte sahne aldım. Bu topluluk, şimdilerde çalışmalarına Sahnedekiler adıyla devam ediyor.

Salonlarımız yetersiz; bunun bilincinde olduğumuz için, turistik kapasitemizi de artıracağına inanarak, hazırladığımız kültür merkezi projesini Büyükşehir Belediyesi'ne sunduk. Tunç başkanımızın tiyatroya özel ilgi duyduğunu, yerelin kapasitesini geliştirmeye yönelik çabaların sonuna kadar arkasında durduğunu biliyoruz. Proje yakın zamanda kabul görürse, çalışmaların hızlanacağını öngörüyoruz.

Selçuk Efes, tarihin erken dönemlerinden bu yana nice medeniyete ev sahipliği yapan, benzeri olmayan kutsal mekânlarla tarihi yapıları barındıran bir kent. Buna karşın, otobanın da etkisiyle Kuşadası'na, Efes antik kentine veya Seferihisar'a ulaşmak isteyenler tarafından transit geçiş noktası olarak görülüyor. Turistik ve kültürel potansiyeli geliştirmek için geliştirdiğiniz stratejilerden bahseder misiniz? Buna ek olarak, kentin belleğini genç nüfusa aktarmak, anlatmak adına ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?

Belediye başkanı olmayı kente karşı hissettiğim aidiyet yüzünden istedim. Aidiyet eksilince insanlar, bilhassa gençler büyük şehirlere yöneliyor. Hâlbuki Selçuk Efes, lokasyonu, tarihi, turistik ve gastronomik potansiyeliyle Türkiye'de eşine kolayca rastlayamayacağınız bir kent. Eğer

kentin taşıdığı potansiyeli çocuklarımıza bütünsel biçimde anlatabilsek, onların geleceğe dair hayâl kurmasına vesile olabilsek, göç veren ilçe olmaktan çıkarak göç alan yere dönüşeceğiz. Gençler de doğup büyüdüğü yerde kalacak. Bu yüzden, *"önce bu kentte yaşamaktan keyif alsınlar, kendilerini yoksun hissetmesinler"* diyerek Gezgin Fest'e ev sahipliği yaptık. Tescil ettirdiğimiz Efes markası altında, birçok ilke imza attığımız nice etkinlik gerçekleştirdik. Hepsinden önemlisi, bu topraklardan yetişmiş sanatçılarla Kent Orkestrası'nı kurduk. Sanat okullarını ücretsiz yaptık. Yaratıcı bireylerin yaşadığı yere aidiyetini güçlendirmenin arkadan gelen nesilleri özendirceğine inanıyorum. Herakleitos'un yetiştirdiği bu topraklar öylesine ilham verici ki! İlham veren kent markasını boşuna almadık ve Kent Belleği Müzesi'ni aynı ilhamla açtık.

Selçuk Efes, bir sahil kenti; Pamucak'a hızla bilinirlik ve görünürlük kazandırmamız gerekiyor. İlçenin merkezinde yaşıyor olup denize kıyısı olduğunu bilmeyenlerle karşılaşınca, merkezle deniz arasındaki kopukluğu giderecek projeleri öne almaya karar verdim. Büyükşehirle tarihi tramvay projesine çalışıyoruz. 14 Mayıs Mahallesi'ndeki hanım teyze, torununu alıp tramvayla Pamucak sahiline gitsin; denizine girsin.

Tek bir hedefim var: Efes Selçuk sakinleri ve ziyaretçileri, bu topraklarda geçmişi iliklerine kadar hissederken, ortak geleceği birlikte kurmak için hayâl kurmaktan vazgeçmesin. ✚

İyi Tasarım İzmir 4

SÖYLEŞİ ALİ KEMAL ERTEM FOTOĞRAFLAR AKDENİZ AKADEMİSİ ARŞİVİ

Son iki yıldır mimarlık tarihçisi sıfatıyla İyi Tasarım İzmir'in program geliştirme ekibinde yer alan, halen İzmir Ekonomi Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nde öğretim üyesi olarak görev yapan Emre Gönülğür ile organizasyonun dördüncü yılını değerlendirdik.

İYİ TASARIM_4 GOOD DESIGN İZMİR

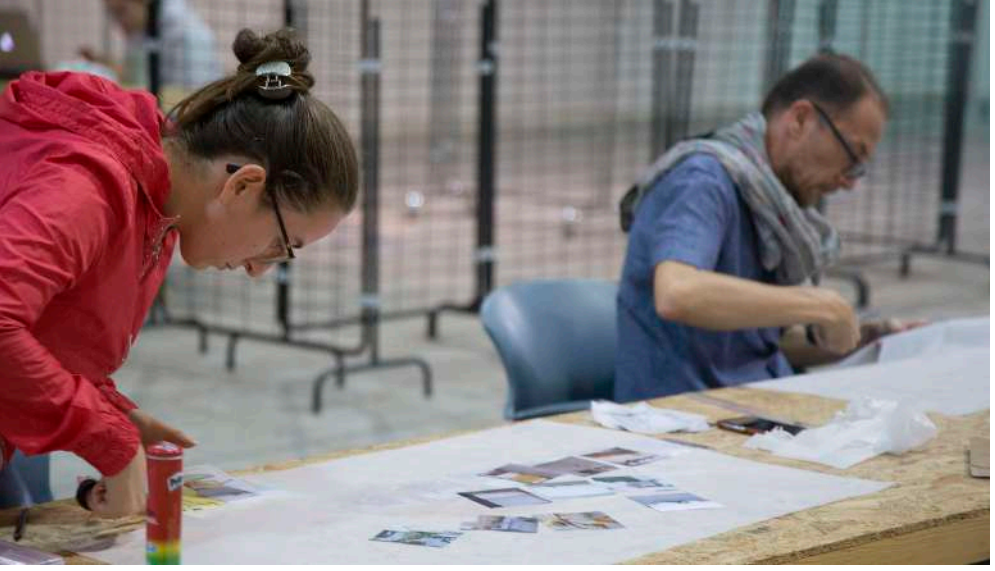
2019 için "Döngü" temasını neden ve nasıl belirlediniz?

İyi Tasarım İzmir'in her sene can alıcı bir konuya temas etmesine dikkat ediyoruz. Hedefimiz, tasarıma ilişkin zamansız ve güncel meseleleri belirlediğimiz konu üzerinden tartışmaya açmak. Malum; dünyanın gidişatı, hepimize endişe veriyor. İstisnasız her gün, azalan biyolojik çeşitliliğe, enerji krizine ve küresel ısınmadan kaynaklanan anomalilere dair onca haberle karşılaşılıyor. İklim aktivisti Greta Thunberg'in fitilini ateşlediği eylemler, Küresel İklim Grevi gibi kitlesel çapta zemin kazanan, muhalif bir harekete dönüştü. Tasarım uğraşı da varoluşsal aciliyet arz eden bu duruma kayıtsız kalmıyor. Kimi tasarımcılar ve inisiyatifler, tasarımın farklı kolları üzerinden

bahusus bu meselelere kafa yoruyor; ürün ve hizmet geliştirerek çözüm üretmeye çalışıyor. İyi Tasarım İzmir'in 2019 temasını ararken, dünyanın esenliğine dair endişeleri gündeme taşımaya karar verdik ve yola şu soruları sorarak çıktık: "Dünyayla fiziksel irtibatımızı kuran tasarım disiplinleri, yakın geleceğe damga vuracak tekinsiz gelişmeler hakkında ne gibi yeni sözler üretebilir?" "Bizi belirsiz bir geleceğe doğru sürükleyen kalkınma odaklı çizgisel gelişme anlayışımıza alternatif oluşturabilecek duruş ve tutumlar neler olabilir?" Doğadaki süreçlere, nesnelerin yaşam döngüsüne, ekolojist bakış açısına atıf yapan "Döngü" temasıyla, bu sorulara verilebilecek cevapları açığa çıkarmayı hedefledik.

Temayı belirlerken, İstanbul Bienali'nin 2019 için seçtiği, "insan çağı" anlamına gelen "Antroposen" kavramıyla ilişkilendiniz mi?

Antroposen kavramı üzerinden yürütülen tartışmaların, "Döngü" temasında karar kılmamıza doğrudan etki ettiğini söyleyebilirim. İnsan türünün dünya üzerindeki varlığının jeolojik bir dönemselleştirmeye konu olacak kadar güç

arz ettiğini yeni yeni idrak ediyoruz. Bu temayı seçerek, süregiden tartışmaların parçası olmak istedik. İstanbul Bienali'nin eş zamanlı şekilde aynı meseleye eğilmesi mutluluk verici bir tesadüftü. Ortak bir etkinlik yapalım dedik ve eserleri bienalde sergilenen Elmas Deniz'i sanatçı konuşması yapması için İzmir'e davet ettik.

Antroposen kavramı etrafında dönen tartışmalar, dünyayı kavrayışımızda toptan bir dönüşüme ihtiyaç duyduğumuza vurgu yapıyor. Hazırladığımız program, paradigmada yaşanan bu dönüşümün tasarım uğraşı bağlamında nereye oturduğunu tartışmaya açmayı hedefliyordu. Atölye, sergi, panel, söyleşi ve gösterimlerden oluşan program süresince gündeme taşıdığımız başlıklar ki bunları döngüsel tasarım, sıfır atık, tersine mühendislik, biyo-malzemeler, üretim ekonomisi, ileri dönüşüm, kentsel dirençlilik şeklinde sıralayabiliriz; yakın gelecekte tasarım uğraşına yön vermesi kuvvetle muhtemel kavram dağarcığına yeni nüveler ekledi.

İyi Tasarım İzmir'in dördüncü yılına pek çok kişi emek verdi. Organizasyon nasıl yapılıyor?

Birbirini takip eden iki fazdan bahsedebiliriz: Program geliştirme adını verdiğimiz fazda etkinliğin çatısını çatıyor, davet ve açık çağrı usulüyle içeriği geliştiriyor, tanıtım planını belirliyor ve görsel kimliği oluşturuyoruz. Sergilemeye ve kurulumla dair planlama da bu fazın parçası. Uygulamayı esas alan fazsa etkinlik mekânının tanziminden, sergilerin kurulumundan, atölyelerin koordinasyonundan, panel ve söyleşi programına dair operasyonel işlerden ve etkinliklerle aynı esnada yapılan sosyal medya duyurularından oluşuyor.

Organizasyonu çekip çeviren ekip, yaklaşık bir ay boyunca muazzam bir tempoyla çalışıyor. Kimi ekip üyeleri birinci fazın başında aramıza katılırken kimileri ikinci fazda sürece dâhil oluyor. Her üyenin iş tanımı farklı olsa da, organizasyonun doğası gereği, müşterek biçimde iş görüyoruz. Alacağımız kararları, düzenli olarak gerçekleştirdiğimiz toplantılarda yaptığımız müzakerelerin sonucunda belirliyoruz. Kimi zaman bu toplantılara kentteki kurum, kuruluş ve inisiyatifleri davet ediyoruz. Etkinlik programı, ekip üyelerinin ya da ekip dışından kişilerin ortaya attığı fikirlerle zenginleşip çeşitleniyor.

Organizasyon İzmir'e ulusal ve uluslararası anlamda ne gibi katkılar yapıyor?

Henüz endüstriyel ölçekte bir tasarım üretiminin merkezinde yer almıyor olsa da bu kent, düşüncüyü ve deneyi öne çıkararak, deneysel içerikler üreterek tasarım alanına yenilik getirebilir. Bunun

yolu da İzmir'de çalışan ve üreten tasarımcı, şirket ve oluşumların şehre özgün dinamiklere kulak kabartmasından, ulusal ve uluslararası ortamlarda olup bitene dikkat kesilmesinden geçiyor. Bu aktörlerin yanına başka şehirlerde ve yurt dışında yenilikçi işler yapan bireylerle inisiyatifleri eklersek, ortaya çok canlı bir alışveriş ortamı çıkar. Bu ortam, İzmir'i merak uyandıran sorular üreten, spekülâtif de olsa deneysel işlere imza atan, yenilikçi fikirlerin kuluçkaya yattığı, uluslararası bir tasarım durağına dönüştürebilir.

2019 programında atölyelerin sayısında artış olduğunu gözlemledik. Programa koyduğunuz atölyelerin çeşitliliği ve içeriği hakkında neler söylemek istersiniz?

Toplam otuz üç atölyeye ev sahipliği yaptık. Beşini Akdeniz Akademisi üstlendi; geri kalanı için açık çağrıya çıktık. Son dakikada türlü nedenlerle iptal edilenleri de sayarsak, çeşitli tasarım disiplinlerine ve disiplinler arası çalışmalara alan açan kırka yakın atölye tasarlamışız. İçeriği altı başlık altında sınıflandırabiliriz: Yeni malzemelere ve üretim tekniklerine odaklanan atölyeler; atığın nitelikli geri kazanımını talep eden tasarım önermeleri; içinde yaşadığımız çevreyi doğanın döngüsel süreçleri üzerinden yeni okumalara tabi tutan çalışmalar; kolektif kültürel hafızaya mercek tutan atölyeler; kamusal mekâna yapılan geçici müdahaleler ve döngüsel ekonomi yönünde ilerleyen paradigma dönüşümünü tespit eden kuramsal egzersizler.

Kimi atölyelerde doğrudan üretime kimi atölyelerde düşünce egzersizlerini esas alan tasarım deneylerine odaklandık. Her ahvâlde, kentte tasarım tartışmasını zinde tutacak, farklı aktörleri bir araya getirecek, üretimi ivmelendirecek türden buluşmalardı bunlar. Bu yüzden, atölye formatını fikir üretme aşamasını yaşayan girişimlere alan açmak bakımından değerli buluyorum. Farklı aktörleri bir araya getirmek derken, aklıma geçen sene düzenlediğimiz "Mekânsal Müdahaleler" atölyesi geliyor: Michael E. Young ve Stefano Pugliese'nin yürütücülüğünde gerçekleşen bu atölyenin katılımcıları arasında öğrencilerden Sokak Sanatçıları Derneği üyelerine varan bir çeşitlilik vardı. Bu çeşitliliğin nelere vesile olacağını şu an kestiremiyor olsak da tasarım tartışması için zengin bir zemin sunduğunu tahmin edebiliriz. Ayrıca, çok nitelikli çıktılar elde ettik. Henüz kesin bir söz söylemek için erken olsa da bazı atölyelerin tasarım ürün olarak yolculuğuna devam edeceğini duyduk. Kimi atölyelerde üretilen çıktıların, geçen sene Arkitera Mimarlık Yılığ'ına

seçilen "Akışkan Zeminde Seyrüsefer"e benzer şekilde, seçkilere dâhil olabileceğine inanıyorum. Kuramsal egzersiz olarak gerçekleştirilen atölyelerden somut çıktı beklemek yersiz olur. Bu tür atölyelerin ürettiği fayda, uzun vadede tasarım alanında yerleşik pratiklerin, düşünce kalıplarının ve hâтта kamu politikasının dönüşümüne yaptığı katkıyla ölçülür.

Paralel etkinliklerin programa katkısı oluyor mu?

Diğer kurumların İyi Tasarım İzmir ile eş zamanlı olarak düzenlediği her paralel etkinlik, şüphesiz ki kentin tasarım gündemine değerli katkılar sunuyor. Bu yılki programa Ege Giyim Sanayicileri Derneği tarafından düzenlenen Bez Çanta Yüzey Tasarımı Yarışması ile İzmir Fransız Kültür Merkezi'nde sergilenen, Fransız sanatçı Bernard Pras'a ait Pablo Picasso temalı enstalasyon eşlik ediyordu. Bu tür etkinlikler, o seneki tema etrafında gelişen tartışmanın farklı izleyici kitlelerine sirayet etmesine yol açıyor. Gelecek yıllarda bu tür ortaklıkların peşinden gidilebilir. Hâтта uzun vadede, İyi Tasarım İzmir bir şemsiye etkinlik olarak kimliklenebilir ve farklı kurumlarla odakların tasarım alanında düzenlediği faaliyetleri bünyesine dâhil edebilir. ✚

iyitasarimizmir.org

Kültürpark'ın belleğini kazmak:

Fuar Matbaası

15 Ekim - 3 Kasım 2019 tarihleri arasında “döngü” temasıyla Kültürpark'ta gerçekleştirilen İyi Tasarım İzmir etkinliğinin dikkat çeken atölyelerinden biri, Fuar'a ilişkin toplumsal belleği kazıp yeniden işlemeyi amaçlayan Fuar Matbaası idi. NomadMind'ın kurucularından, projenin direktörü, Yaşar Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Grafik Tasarımı Bölümü öğretim görevlisi Emre Yıldız ile konuştuk.

SÖYLEŞİ NURSAÇ SARGON

Fuar Matbaası projesi nasıl ortaya çıktı?

Çiçek Ş. Tezer Yıldız ile birlikte, NomadMind çatısı altında kent tarihi ve kültürüyle ilgili çeşitli çalışmalar yapıyorduk. Beş yıl boyunca gerçekleştirdiğimiz söyleşilerin, yaptığımız araştırmaların ve düzenlediğimiz yürüyüş rotalarının sonucunda, kenti kadraja alan, kent üzerine söylemler ve yorumlar üreten bir yaklaşım ortaya çıkarmıştık. Bu yaklaşım, bizi sürdürdüğümüz projelerde tasarım kültürünü çözümlemeye yönelmekle kalmadı; bireysel üretim ve araştırma pratiklerimizi derinden etkiler hale geldi. Epeyi zamandır, içeriği şehrin bileşenleri tarafından tanımlanacak bir grafik ürün tasarlamamızın peşindeydik; bu tasarıma uygun düşecek arayüzün ne olabileceğine kafa yoruyordum. İzmir'in tarihini araştırdıkça karşılaştığım çok katmanlı değişimin ve dönüşümün nasıl kayıt altına alınabileceğine, arşivlenebileceğine ilişkin motivasyonum, bu arayışa temel teşkil ediyordu. İyi Tasarım Günleri IV kapsamında gerçekleştireceğim atölye çalışmasında Fuar'ı ele alma fikri böylece ortaya çıktı. Fikir berraklaşmaya başlayınca, Kültürpark'ın İzmir ile birlikte anılan modern kimliğinin izini sözlü tarih yardımıyla, ortak hafıza üzerinden

okumaya ve bu okumalardan bir dizi grafik ürün tasarlamaya karar verdim.

İçeriği toplamak, başvuru sürecini yönetmek ve ortaya çıkan çeşitliliği gözetmek adına nasıl bir yöntem seçtiniz?

Tasarım sürecinde güçlü bir içerik oluşturabilmek için, Fuar'a ait anıları toplamak amacıyla açık çağrıya çıktım. Hem açık çağrıya çıkmak hem projeyi duyurmak için projenin sosyal medya hesaplarını kullandık. Bunun dışında, öğrencilerimden oluşturduğum ekip, İzmir Enternasyonal Fuarı süresince Kültürpark'ta kurduğumuz anı toplama istasyonunda içerik getiren gönüllülere nezaret etti. Projenin görünürlüğünü artırmak adına, Akdeniz Akademisi'nin kurumsal iletişim araçlarından verdiği destek de katılımın artmasına yardımcı oldu. Anı toplamak için kullandığımız çevrimiçi form sayesinde hatırı sayılır miktarda içeriğe ulaşma şansına kavuştuk. Bu içeriği toplarken yaş, cinsiyet, kazanç düzeyi ya da sosyal statü gibi filtrelemeler yapmadık. Önemli olan, Fuar ile ilgili söyleyecek sözü olan herkese ulaşmaktı. Anıların zaman ve mekânla kurduğu ilişkiyi çok boyutlu olarak ele alabileceğimiz zenginlikte bir içeriğe ancak bu eşitleyici yaklaşım sayesinde ulaşabildik.

İçeriği oluşturan materyalleri ortaklaştıran bir unsurla, olguyla karşılaştırdı mı?

İçeriğin tamamına hâkim olan nostalji hissini bir kenara koyacak olursak, toplanan anıların kentin ortak hafızasını yansıtacak şekilde ortaklaştığını söyleyebiliriz.

Anıların toplanmasını takiben, süreç nasıl işledi?

Her ne kadar Fuar'ın temsiliyeti anlamında kolektif bir arşive dönüşecek olsa da sözlü tarih çalışması sürecinde toplayacağımız anıları atölye

çalışmalarında üreteceğimiz grafik tasarım ürünlerinin ana malzemesi olarak görüyorduk. Elimizdeki malzemeye hâkim olabilmek adına, toplanan anıları atölyeye katılan öğrencilerle dikkatlice analiz ettik; her anının Kültürpark'taki hangi fiziksel mekânla, hangi dinamik üzerinden ilişki kurduğunu yansıtan bir harita ürettik. Örneğin, “Fuar denince aklınıza ilk gelen şey nedir” sorusunun cevabı Kaskatlı Havuz ise, havuzu temsilen haritaya bir renk kodu atadık. Lejant böylece oluştu. Bu haritalama yöntemi sayesinde topladığımız anıların tamamını eksiksiz olarak analiz etme şansına erişirken, her anının mekân ve işlev bakımından iz düşümünü yansıtan bir çıktı üretmiş olduk. Harita, aynı zamanda ortak hafızanın izini görsel zeminde sürmemizi sağladı. Bununla beraber, kolektif belleğe ait anıların işaret ettiği ortak hafızanın unsurlarını göz önüne alan öğrenciler, kente ait, anonim veya kurgusal anı cümlelerini artık ekonomik etkinliği kalmamış bir baskı tekniği olan tipuyla kartlara bastı. Kimisi oldukça şiirsel ve sembolik olan bu anlatılara yine anı sahiplerinin başlattığı kişisel fotoğraflardan yapılan kolajlar eşlik etti. Arkalı önlü basılan “Anı Kartları”, atölyenin ürettiği ikinci çıktıydı.

Adı üzerinde; proje bir matbaanın çalışma mantığına dayanıyordu. Ticari bir matbaadan bahsetmiyoruz elbette; ancak üretim pratikleri düşünüldüğünde, ünitenin atölye günleri boyunca gerçek bir basım evi gibi çalıştığını söylemek yanlış olmaz. Öğrenciler, iki hafta boyunca tasarımını yaptıkları grafik ürünlerin mizanpajı ve basımıyla ilgilendi. Böylesi bir üretim süreci, Fuar Matbaası'nı hem iş üstünde deneyimlenen bir tasarım merkezine hem ziyaretçilerinden topladığı anılarla beslenen, canlanan bir arşivsel organizmaya dönüştürdü.

Basılan kartpostalların görücüye çıkacağı serginin açılışını Metehan Özcan'ı davet ettiğimiz bir söyleşiyle yaptık. Hâlihazırda bir tanıklık imgesi olarak kartpostal nesnesi üzerine çalışan Metehan'ı, bilhassa ortak hafıza çerçevesinde mekân deneyimi ve temsiliyle alâkalı projelerinden tanıyoruz. Metehan'ın öznel tecrübelerine dayanan, soru-cevap alışverişine imkân tanıyan bu söyleşi sayesinde açılışa gelenlerle projenin arka planını konuşma, dinamiklerini tartışma fırsatını bulduk.

Kültürpark'ın kentin toplumsal hafızasındaki konumunun her dönemde değişime uğradığını görüyoruz. Yapılan arşivleme çalışması bu dönemsel değişimleri analiz etmeye yarayabilir mi?

Kültürpark devasa bir bellek alanı... Tarihsel kaynakların ve arşivlerin söylediği bir yana, kentte

yaşayan veya Fuar süresince kente uğrayan her kesimden insanın biriktirdiği bir sürü anı ve hikâye var. Tam da bu yüzden, öznel geçmiş bağlamında İzmirliğin mekâna yönelik bir “geçmişseverlik” geliştirdiğine tanık oluyoruz. Fuar kelimesi, her koşulda beraberinde nostaljiyle geliyor. Fuar Matbaası ise nostaljinin, kolektif bir refleksin parçası haline nasıl geldiğiyle ilgileniyor; herkesin kendinden bir şeyler eklediği kent kültürü mitosunun Fuar'a ait parçasını görünür kılmaya çalışıyor. Bu da bizi haliyle İzmir Enternasyonal Fuarı'nın değişken kimliğine ve modern temsilin nasıl form değiştirdiğine bakmaya götürüyor. Kayıp hissine parmak basmak da bu yolculuğun bir parçası; toplanan anılar neredeyse elli yıla yayılan bir kitlesel belleğin katmanlarını ortaya koyuyor ve her katman, kendi bağlamında modernizm temsillerine duyulan özlemi yansıtıyor. Evet; proje süresince toplanan anıların ait olduğu dönemin yaşanmışlıklarını birebir taşıdığına katılıyor

fakat tanımlı bir arşiv oluşturmak için kişisel deneyim aktarımından oluşan üst-verileri incelikli bir ayrıştırmaya tutmak gerekiyor.

Proje, İyi Tasarım İzmir'in dördüncü yılında benimsediği "döngü" temasıyla nasıl ve ne kadar ilişkililiyor?

Hatırlama eyleminin kendisi ikircikli bir dinamiğe sahip. Bir anıyı her hatırladığımızda onu yeniden dönüştürüyoruz. Ana her dönüp bakışımızda yaşadığımız yüzleşme, her seferinde aynı düzlemde gerçekleşmiyor. Hatırlama eylemini her gerçekleştirdiğimizde, bir sarmalda ilerler gibiyiz. O anının ancak yakınından geçebiliyor fakat ona tam varamıyor olmak, bizi anı yeniden yaratmaya götürüyor. Böylelikle, kendi geçmişimize ait olduğunu varsaydığımız gerçekliği bir yandan idealize ediyor diğer yandan replikalar, nostaljik imgeler üretip duruyoruz. Fuar da bu döngüden bağımsız kalamıyor elbette; geçmişin kusursuzlaştırılmış yankılarını taşımaya ve yansıtmaya devam ediyor. Ne var ki Erken Cumhuriyet döneminden yakın zamanlara kadar kesintisiz olarak ev sahipliği yaptığı modern yaşama ait temsillerin radikal biçimde değişmiş olması, kentin kalbine oturan bu özel mekânı yaşamayan, nefes almayan bir anıta dönüştürüyor. Fuar Matbaası ise topladığı anılardan yeni anlamlar üretiyor ve bu anlamları anı sahipleriyle paylaşıyor. Böylece mekânın gündelik hayat içerisinde üstlendiği işlevi tartışmaya açarken,

projeye katkı sunan herkesi, Fuar'ı hayatın neresinde durduğuna dair düşünmeye çağırıyor.

Yüzer adet basılan altı kartpostalın sergi açılışında izleyiciye ve anı sahiplerine dağıtılması da sembolik bir döngü yaratmayı amaçlıyor. Diğer yandan, üretim tekniği olarak tipoyu, baskı için eski matbaa ekipmanlarını kullanmak, bu döngüyle uyumlu tercihler olarak karşımıza çıkıyor. Tasarım öğrencileri için mesleki pratik olanakları sağlarken böylesi tarihsel döngülere başvurmak, geçmişe ait teknik deneyimleri geri çağırarak, çok katmanlı çözümleme alışkanlıklarının köklenmesinde önemli rol oynuyor.

Projeyi sürdürmeye devam edecek misiniz?

Gerçekleştirdiğimiz sözlü tarih çalışması sonucunda, tek bir atölye çalışmasıyla görselleştirebileceğimizden çok daha fazla veriye ulaştık. Hâlihazırda toplanmış içerikle başka atölyeler düzenlemek veya yeni grafik ürünler üretmek elbette mümkün ama mevcut birikim, bundan sonrasında kapsamlı bir arşivleme çalışmasını hak ediyor. Derlenen içeriğin nasıl sınıflandırılacağı ve bu arşivi ulaşılabilir kılabacak mecraların inşası, ayrı bir süreç olarak karşımızda duruyor. Umudumuz, bu süreci tamama erdirmek adına anı kümelerini verimli çalışacak, kolay ulaşılacak, kullanıcı dostu bir arayüz üzerinden kentlilerin kullanımına açmak; hatta bu arayüzü yeni eklemelere, katkılara açık tutmak. Böylece, kent kültürüne kalıcı şekilde katkı sağlayacak bir mecra yaratmış olacağız.

İçeriğe katkı sağlamak veya sonraki süreçlere destek olmak isteyenler sizinle nasıl temasa geçebilir?

Akdeniz Akademisi'ne başvurabilirler veya bize sosyal medya hesaplarımızdan, mail adresimizden ulaşabilirler. ✚

fuarmatbaasiizmir@gmail.com

[f fuarmatbaasi](#)

[i fuar_matbaasi](#)

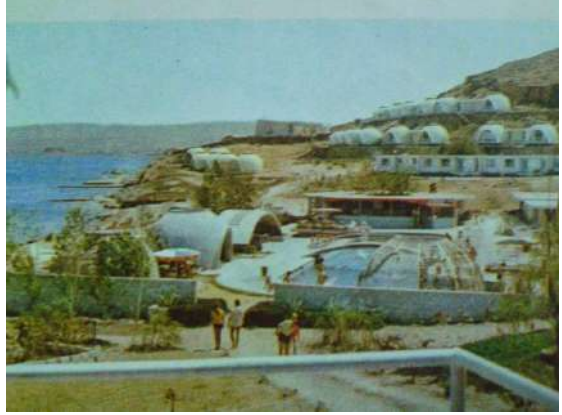
Nebioğlu Tatil Köyü

YAZI SARP KESKİNER

Geride kalan fotoğraflarına baktığımızda hepimizi hayran bırakan, bugün yerinde yeller esen Nebioğlu Tatil Köyü, ağırladığı ünlü konuklar ve barındırdığı sosyal tesisleriyle eğlence kültürünü derinden etkilemiş, kentin tatil anlayışında devrim yaratmış bir tesis olarak kolektif belleğimizde yerini koruyor.

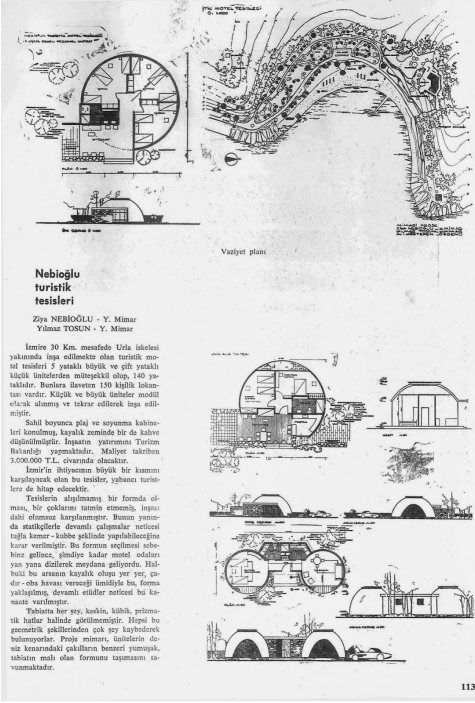
“Yakın Doğu ve Balkanlar’ın en modern tatil köyü” şiarıyla hizmete giren, turistlerin dışında, kimi kaynaklarca “Türkiyelileri kabul eden ilk tatil köyü olarak” tanımlanan tesis, 1969’da, İzmir’e otuz beş kilometre mesafede, Çeşmealtı mevkiinde, elli dönüm üzerine inşa ediliyor. İzmir Enternasyonal Fuarı’na konuk olan nice ünlünün yanı sıra, 1977 senesinde çekilen, Zeki Alasya ve Metin Akpınar’ın başrollerde oynadığı “Sivri Akıllılar” filmine ev sahipliği yapıyor.

25 Mayıs 2005 tarihinde, Yeni Asır gazetesinde Erhan Gülenç imzasıyla yayınlanan habere göre, beş yıldır kapalı olan tesisi, ABD’ye yerleştikten sonra dönemin önde gelen petrol şirketlerinden Nelson Resources’ın başkanlığına yükselen Erdinç ve Nilgün Zana çifti, o sıralarda otuz altı yaşındaki Elizabeth Nebioğlu’ndan satın alıyor. Haber göre Nilgün Zana, tatil köyünün 2007 yazına yetiyecek şekilde, uluslararası kongre merkezine dönüştürüleceğini açıklıyor: “Bu yatırımı emeklilik dönemlerimizi değerlendirmek ve doğup büyüdüğümüz ülkemize katkı sağlamak için yaptık. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu, tesisteki incelemelerine devam ediyor. Uzmanlar, birçok yerde kazı yapıp, alanın tarihi bir özelliği olup olmadığını araştırıyor. Tesis nasıl kullanabileceğimiz, ancak ortaya çıkacak rapor doğrultusunda şekillenecek. Burada yapacağımız kongre merkeziyle, Türkiye’nin yanı sıra uluslararası şirket ve kuruluşlara hizmet vereceğiz. Önemli toplantı ve konferans gibi organizasyonlarını, şehir karmaşasından uzakta, doğayla baş başa yapmak isteyenlere hitap eden bir adres olacağız. Katılımcılar, burada bir yandan önemli organizasyonlarını yaparken, eş ve çocuklarıyla doğanın zevkini çıkarabilecek.” Tesisin, vefat eden eşi Ziya

Nebioğlu’ndan kendisine geçtiğini belirten Elizabeth Nebioğlu da teşekkürü şöyle karşılıyor: “Eşim buranın yapımı için dört yıl uğraştı. Uzun süredir kapalı olan tesisin tekrar hizmete girecek olması sevindirici.” Tesis, yatırım firması tarafından satın alındıktan sonra tümüyle yıkılıyor ve geriye, üç bungalov kalıyor.

Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi’nden Dr. Yasemin Sayar ve Doç. Dr. Deniz Güner, 26 - 27 Aralık 2008 tarihinde Uludağ Üniversitesi’nde gerçekleşen “Türkiye Mimarlığında Modernizmin Yerel Açılımları” konulu etkinlik dizisinin dördüncüsünde sundukları metinde yapıyı şöyle tarif ediyor: “...Nebioğlu Turistik Tesisleri, ‘tatil köyü’ konseptiyle inşa edilmiş Türkiye’deki ilk turistik tesis olma özelliğinin yanı sıra, betonarme sistemle inşa edilmiş bungalov tipi yatma birimlerinin kubbeli formları nedeniyle Türkiye’deki modern mimarlık mirası içerisinde ayrıksı konuma sahiptir. ABD’de bulunduğu 1938 - 48 yılları arasında eğitimi tamamlayıp çeşitli çalışmalarda bulunan Ziya Nebioğlu (1915 - 1975), Türkiye’ye döndükten sonra Frank Lloyd Wright’ın doğayla bütünleşmiş mimarlık

Nebioğlu turistik tesisleri

Ziya NEBİOĞLU - Y. Mimar

Yılmaz TOĞUN - Y. Mimar

İzmir 30 Km. menzilde Urla ilçesi yakınında, İpa adlı adada olan turistik motel tesisleri 3 yataklı büyük ve 6'ya yataklı küçük ünitelerden oluşmakta olup, 140 yataktır. Bunlara ilaveten 150 kişilik lokantaya sahiptir. Küçük ve büyük üniteler modül olarak alınıp ve istenecek şekle sokulabilir.

Sahil boyunca gölü ve sayama kabinleri kurulmuş, kayak zemine bir de kalve dizilmiştir. İpa'nın yarımın Turizm Bakanlığı yapılmıştır. Milyar 100000 TL, civarında olacaktır.

İzmir'e ilçesinin büyük bir kısmını kapsayacak olan bu tesisler, yabancı turistlere de hitap etmektedir.

Tesislerin alımlarına bir formda olmasın, bir cepheleri tamamlanmış, İpa'da dışı olmasın kurgulanmıştır. Bunun yerine statiklerle devamlı çalışmalar neticesi farklı kuru-kübe-kübe yapıları oluşturulmuş kurur verilmiştir. Bu formun seçilmesi sadece gelenek, görsel kadar değil, aynı zamanda yeni yeni değişen çevreye uyumunu, farklı bir araziye uyumunu, farklı bir yer, göç-oba havası taşıması, farklı bir formu, farklı bir yapıyı, devamlı edilmiş neticesi de kapsamı vermektedir.

Tabahta bir şey, kışın, kışın, primatik hatlar halinde görülmüştür. İpa'da bu geometrik yapıların, göç-oba havası taşıması, farklı bir araziye uyumunu, farklı bir yer, göç-oba havası taşıması, farklı bir formu, farklı bir yapıyı, devamlı edilmiş neticesi de kapsamı vermektedir.

113

sorunsallarını da içinde taşımaktadır. Yapıldığı dönemde İzmir ve çevresinde yaygınlaşmaya başlayan sayfiye evleri ve site yerleşkelerinden farklı olarak, ilk tatil köyü konseptiyle tasarlanmış yerleşke, deniz kenarında yapılmış ilk yüzme havuzu nedeniyle döneminde birçok kişinin tepkisini çekmiştir. Benzer şekilde ilerici nitelikleri nedeniyle, muhafazakâr yerliler tarafından zaman zaman tahrip edilmeye çalışılan yerleşkede, mimarın ABD'den Türkiye'ye transfer etmeye çalıştığı self-servis restoran işletme modeli, kullanıcılar tarafından dirençle karşılanmış ve bu modelin benimsenmesi oldukça uzun sürmüştür."

Sayar ve Altun, egemimarlik.org sitesinin "İz Bırakanlar" bölümünde, tatil köyünü tasarlayan Ziya Nebioğlu'nu ve mimari yaklaşımını şöyle tanımlıyor: "50'li yıllarda, estetik, teknolojik ve mekânsal boyutlarıyla döneminin anonim mimarlık ürünlerinden ayırt edici özellikler taşıyan ve sıradanlık olgusunun dışına çıkan ürünleriyle modern Türk mimarlığının önemli aktörlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. İzmir mimarlığının biçimlenmesinde etkin rolü olan ve mimarlık yaptığı yaklaşık yirmi yıllık süre boyunca, kentin ve kentlinin belleğinde iz bırakan Nebioğlu'nun üretim yaptığı kentin, yani yerelin dinamikleriyle ilişki kuran, 'özde modern' bir tavırla özgün bir mimari dil oluşturduğu görülmektedir. Nebioğlu'nun mesleki çizgisinde F. L. Wright'a duyduğu hayranlığı ve Amerikan yaşam kültürünün etkilerini izlemek mümkündür."

"Amerikan kaynaklı modernizmin giderek yaygınlaştığı 50'li yılların Türkiye'sinde, Nebioğlu'nun mimarlığı, İzmir açısından ayrı bir anlam kazanmıştır. II. Dünya Savaşı'nın hızla değişen toplumsal ve kültürel yapısı içinde, yeni yeni güçlenmeye başlayan İzmirli tarım ve sanayi burjuvazisinin, kendi kimliğini yansıtmaya yönelik taleplerini ve yeni konfor beklentilerini karşılamak için Amerika'dan dönen Nebioğlu, ideal bir aktör olarak mimarlık sahnesine girmiştir. Bu noktada Nebioğlu'nu çağdaşlarından ayıran belki de en önemli özellik, dönemin popüler mimarlık dilini biçimsel olarak yansıtan 'dergi mimarlığı' arayışlarındaki gibi imge odaklı bir modernizmin peşine düşmemesi, görünüme değil de öze odaklanan bir arayış içinde olması, aldığı eğitim doğrultusunda özümseedikleriyle yerel dinamikleri birlikte değerlendirerek hareket etmesi olmuştur."

Tesisini sattıktan sonra Urla'dan ayrılmayan, Martha Elizabeth Bee Sheila Williams Nebioğlu, 30 Aralık 2009 günü seksen üç yaşında yaşama veda ediyor. Ziya Nebioğlu ile kendisini saygıyla anıyoruz. ✚

anlayışı etkisinde, İzmir ve Aydın - Söke'de çeşitli yapılar inşa etmiştir. Bu etkinin en yoğun olarak görüldüğü Nebioğlu Turistik Tesisleri, doğal yaşamla uyumlu bir modernliğin peşinde koşan, döneminin az sayıdaki örneklerinden biridir. Arazi düzenlemesi ve inşaat sırasında bile hiçbir ağır makinenin araziye sokulmamış olması nedeniyle inşa sürecinde dâhi, doğayla uyumu gözetmiş bir projedir. Bunlara ek olarak, bitkilendirmede bu ekolojik kaygılar sürdürülmüş, bulunduğu coğrafyanın az su gerektiren florası, peyzaj tasarımının temel kriteri olmuştur. Mimari form ve yerleşim kararlarında da arazinin kayalık yapısı belirleyici olmuş, dönemin bilindik yan yana dizilmiş motel odası kurgusundan vazgeçilmiş, odalar 'çadır-oba' havasını yaratmak amacıyla bungalov konseptinde, arazinin uygun yerlerine dağıtılmıştır. Nebioğlu'nun denizkestanesi formundan türettiği bu betonarme kubbeli bungalovlar, sahip oldukları 'oculus' sayesinde doğal ventilasyona sahiptir."

"Tesis, beş yataklı büyük üniteler ve çift yataklı küçük üniteler olmak üzere, yüz kırk yatak kapasitesine sahip, otuz üç adet bungalovdan oluşmuştur. Bunlara ek olarak, deniz kenarında yüzme havuzuyla birlikte tasarlanmış yüz elli kişilik restoranı bulunmaktadır. Her bir bungalov, kendisine ait terasın üzerinde konumlanmış, iki ayrı simetrik yarım kübe ve bunları birbirine bağlayan düz çatılı servis mekânından oluşmuştur."

"II. Dünya Savaşı sonrası modernizmde görülen humanist yaklaşımların yoğun izlerini taşımasına rağmen proje, kırsal alanda modern olma

State of Concept

YAZI ÖZGÜR DEMİRCİ

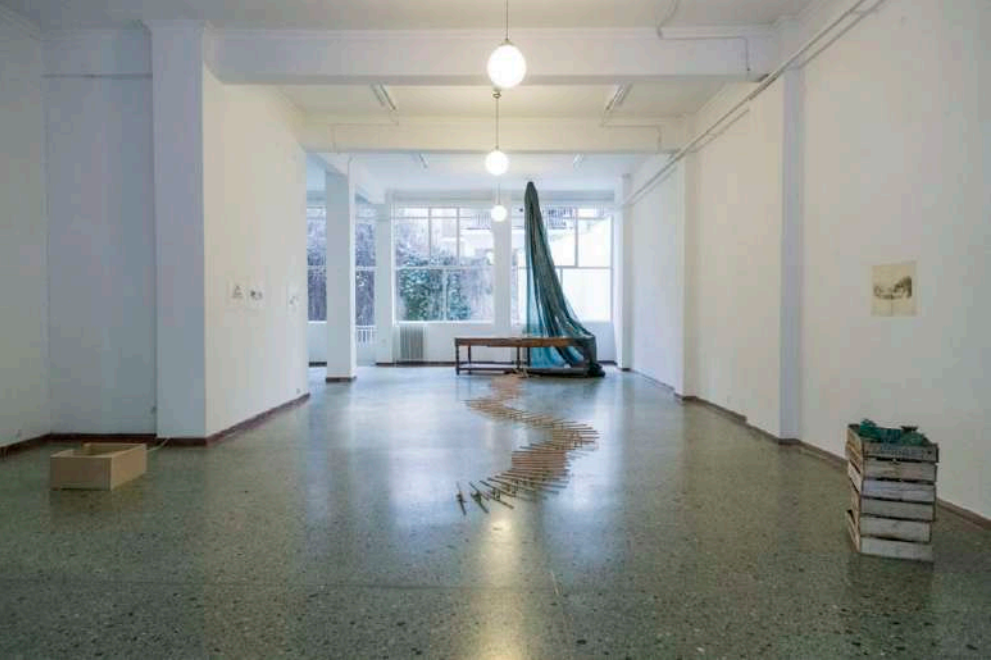
Atina'nın kâr amacı gütmeyen ilk galerisi State of Concept, 2013 yılında sanat eleştirmeni ve küratör Iliana Fokianaki tarafından kurulmuş. Yunan ve uluslararası sanatçıların sergilerine yer veren galeri, aynı zamanda birçok atölye çalışması, seminer ve gösterim yapıyor.

Uluslararası sanatçıların kişisel sergilerine ev sahipliği yaparak yerel ağlarla uluslararası ağlar arasında kurulu bağları güçlendirmeye odaklanan mekân, Yunan izleyicisini güncel sanat alanında üretim yapan sanatçılarla buluşturuyor. Buna ek olarak galeri, temsiliyeti olmayan sanatçılara görünürlük kazandırmak için kişisel ve karma sergiler düzenliyor; sanat danışmanlığı yapıyor. Genç sanatçılara işleri hakkında eleştiri alma imkânı sunan, portfolyo ve özgeçmiş hazırlarken dikkat edilecek hususları öğreten State of Concept, bu bağlamda alternatif bir okul olarak da görev görüyor. Çok fonksiyonlu yapısını sergilere eşlik eden seminer, gösterim ve konuşma dizileriyle zenginleştiren kurum, yeni koleksiyoncular için yol gösterici rolünü üstleniyor.

Ülkeye dair sosyo - politik meseleleri ve geçmişten gelen izleri evrensel bir perspektife oturtan kurum, 2015 yılında,

Türkiyeli sanatçı Hera Büyüктаşçıyan'ın "Fishbone (Kılçık)" isimli kişisel sergisine ev sahipliği yaptı. Sergisini oluştururken, Yannis Ritsos'un "... karanlık koridorda bilinmeyen bir konuğun boğazında büyük bir kılçık gibi çivilenmiş çılgılık..." ifadesini barındıran "Ölü Ev" isimli şiirinden yola çıkan sanatçı, söylenememiş sözlere atıf yaptığı "zihnin boğazına takılmış kılçığı" metaforunu şiirsel bir ifadeyle ortaya koyuyordu.

Basim Magdy'nin 2014 tarihli sergisi "Our Shadow Gaped at the Sight of Their Own Multiplying Shadows"; Aliki Panagiotopoulou'nun aynı yıl açtığı "Diction Deco"; Cao Fei'nin 56. Venedik Bienali'nde gösterilen "La Town" isimli video çalışmasının yer aldığı 2016 tarihli kişisel sergisi "Mekân"; yine aynı yıl açılan, Didem Pekün, Chrysanthi Koumianaki, Christian Nyampeta, Eftihis Patsourakis, Vangelis Vlahos, Grant Watson'ın çalışmalarını içeren "Through the Fog - Describing the Present"; mekânın ev sahipliği yaptığı etkinlikler arasında öne çıkıyor. State of Concept'in 2016 yılında konuk ettiği "The Exhibition

After Europa" isimli panelse Avrupa'nın baş etmeye çalıştığı politik, ekonomik ve insani krizlere odaklanıyordu. Avrupa Birliği'nin sürdürdüğü yönetsel ve kurumsal politikaları külliyen reddeden, aşırı milliyetçi partilerin kıta dışında hızla yükselişine tepki koyan Jonas Staal, siyasal birlik fikrini eleştirmek, yeniden düşünmek için sanatı bir alan olarak öneriyordu. Bağımsızlığı savunan hareketin paydaşlarından Popular Unity Candidacy'nin genel sekteteri Quim Arrufat (Katalonya), yazar ve akademisyen Angela Dimitrakaki (Yunanistan / İskoçya), Basis voor Actuele Kunst direktörü Maria Hlavajova (Hollanda) ve arkeolog sendikacı Despina Koutsoumpa'nın (Yunanistan) katıldığı panelin kolaylaştırıcılığını Punctum Books'tan yayıncı Vincent W.J. Van Gerven Oei (Amerika / Arnavutluk) üstlenmişti.

Farklı izleyici kesimlerini bir araya getiren State of Concept, düzenlediği kapsamlı programlarla bağımsız bir enstitünün nasıl çalışabileceğine dair esin vermeye devam ediyor. ✚

stateofconcept.org

Cittadellarte - UNIDEE

YAZI NURSAÇ SARGON

69

Cittadellarte - Fondazione Pistoletto, Arte Povera akımının önde gelen isimlerinden, İtalyan sanatçı Michelangelo Pistoletto tarafından 1998 yılında, İtalya'nın kuzeyindeki Biella kentinde kurulmuş. Pistoletto, 1991'de satın aldığı metruk yün fabrikası Lanificio Trombetta'yı yeniden işlevlendirmeye karar vermiş ve restorasyon çalışmaları devam ederken, 1994'te, toplumun gelişiminde sanatçıların etkin biçimde sorumluluk almasını savunan bir manifesto yayınlamış. Farklı kültürlerden ve art alanlardan gelen aktörleri buluşturmayı amaçlayan, kâr amacı gütmeyen, çok işlevli kültür sanat kurumu Cittadellarte, böylelikle ortaya çıkmış.

Piedmont Bölgesi'nin finansmanı ile Kültür Bakanlığı koruması altındaki endüstriyel arkeoloji alanında faaliyete geçen kurum, geçmişle geleceği bir araya getiren projelerini Compagnia di San Paolo ve Fondazione CRT'den aldığı desteklerle sürdürüyor. Cittadellarte, bununla beraber kurucusu Pistoletto'nun işlerine de yer veren, dikkate değer Arte Povera koleksiyonuyla öne çıkıyor.

Kurumun tasarlayıp hayata geçirdiği UNIDEE projesi, başta alternatif öğrenme modellerini pratik etme fikrinden yola çıkmış olsa da sonradan eklenen uluslararası kapsamlı misafir sanatçı

programı sayesinde zengin bir içerik sunuyor. "Fikirler Üniversitesi" başlığı altında hayat geçirilen sanatsal öğrenme konulu haftalık programlar, Cittadellarte'ı uluslararası akademik yapılarla birlikte kolektif bir ağ kurmaya yönlendiriyor. Geleneksel eğitim modellerine ve taşlaşmış akademik anlayışa karşı alternatif oluşturmak üzere ortaya sürülen UNIDEE projesi, devlet - sanat ilişkisi, sosyal sorumluluk, katılımcı sanat, sürdürülebilirlik, sisteme alternatif ekonomik modeller üzerine yoğunlaşmış araştırmacılara destek sağlıyor. Kurum, çok disiplinli araştırmacılığa ve karşılıklı

bilgi paylaşımına dayanan öğrenme metodu sayesinde, farklı sektörlerden gelen katılımcıları kültür sanat alanından davet ettiği sanat profesyonelleriyle buluşturuyor. Bu bağlamda kapısını sanatçılara, küratörlere, öğrencilere, kültür yöneticilerine, sosyal girişimcilere ve çeşitli alanlardan gelen profesyonellere açık tutan UNIDEE, teorik altyapısı program kapsamında çatılmış çalışmaları sahaya taşıyor.

UNIDEE haricinde, Cittadellarte içinde kültürel ve sosyal gelişime yönelik çalışan sekiz topluluk faaliyet gösteriyor. Let Eat Be, çiftçilik yapmak isteyenlerle atıl arazi sahiplerini uzlaştırıyor. Sahne sanatlarıyla ilgilenen gençleri buluşturan Better Places / Hydro, kültürler arası toplumsal gelişim alanında çalışan Love Difference, bölgede

faaliyet gösteren bağımsız oluşumların ekonomik kapasitesini geliştirmeye yönelik Piemex, organik tarım ve adil tüketim alanında faaliyet gösteren Gruppo di Acquisto Solidale Biella, kültürel varlıklarının korunmasına yönelik savunuculuk yapan FAI ile Crosssquare adlı kafe, mekânı merkez olarak alırken ekonomik açıdan bağımsız davranıyor.

Cittadellarte, yarattığı modellerle Biella'nın kültür sanat hayatına, ekonomisine destek vermekle yetinmiyor; bünyesinde barındırdığı oluşumlar sayesinde kentin ekolojik ve sosyolojik birikimine katkıda bulunuyor. ✚

cittadellarte.it/unidee

